

ทักษะของชาวมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน
กรณีศึกษา สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

วันจันทร์ มะยูนุ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์สารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2549

ISBN 974-671-420-1

The Muslim's attitude toward the news report of media
A case study of unrest situation in 3 southern

Wanasanan Mayunu

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication)
Department of Information Communication
Graduate School, Dhurakit Pundit University

2006

ISBN 974-671-420-1

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผศ.ดร. กุลทิพย์ ศาสตราวุฒิจิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ศ. สุกัญญา สุตบรรทัด ที่ได้ให้ความรู้เป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึง ผศ.ดร. วิลาสินี พิพิธกุล และ ผศ.ดร. อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว ที่ได้ให้ความรู้เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนความรู้ในการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในความไว้วางใจของกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อมาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ แม้ว่าช่วงเวลานั้นสถานการณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงตึงเครียด

วนันันท์ มะยูนู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
บทที่	
1.. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหำนำวิจัย.....	9
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	10
1.6 นิยามคำศัพท์.....	11
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 ศาสนาอิสลาม.....	14
2.2 คำสอนของศาสนา.....	14
2.3 มุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้.....	15
2.4 ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมอิสลาม.....	16
2.4.1 เอกลัษณ์ทางภาษา.....	19
2.4.2 เอกลัษณ์ทางการศึกษา.....	20
2.4.3 เอกลัษณ์การแต่งกาย.....	21
2.4.4 ความสำนึกทางประวัติศาสตร์.....	22
2.5 การสื่อสารมวลชน.....	26
2.6 สื่อมวลชน.....	26
2.7 สื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงในสังคม.....	34
2.8 ชาวมุสลิมกับการสะท้อนภาพโดยสื่อมวลชน.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.9 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	39
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	43
3.1 เครื่องมือวิจัยภาคสนาม.....	43
3.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย.....	43
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4. ผลการวิจัย.....	49
4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้.....	49
4.2 ทัศนะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้.....	66
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	130
5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	130
5.2 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	148
บรรณานุกรม.....	153
ภาคผนวก.....	156
ประวัติผู้เขียน.....	161

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ทักษะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการนำเสนอข่าว ของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ.....	67
4.2 ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ ได้รับผลกระทบทางตรง.....	82
4.3 ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชน นำเสนอโดยได้รับผลกระทบทางอ้อม.....	85
4.4 ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ โดยการกระทางตรง.....	104
4.5 ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ โดยการกระทางทางอ้อม.....	105

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: ทักษะของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน กรณีศึกษา สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ชื่อผู้เขียน	: วันสนันท์ มะยูนู
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผศ. ดร. กุลทิพย์ ศาสตรระจุกิ
สาขาวิชา	: นิเทศศาสตร์สารสนเทศ
ปีการศึกษา	: 2548

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน
กรณีศึกษา สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงและทางอ้อม
ต่อสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จ. ปัตตานี จ. ยะลา และ จ. นราธิวาส
จำนวน 21 คน ซึ่งผลการศึกษาวิจัย พบว่า ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทักษะ
ต่อการนำเสนอข่าวใน 2 หัวข้อ คือ

1. ทักษะเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน
3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาข่าวในทิศทางลบมากกว่าทิศทางบวก
คือ เน้นการนำเสนอเนื้อหาข่าวความรุนแรง ความเหี้ยมโหด ความสูญเสีย ความต้อยต่ำ ความ
ลำหลัง และความเชื่อมงายในศาสนา

2. ทักษะเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3
จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สื่อมวลชนเน้นนำเสนอภาพข่าวความรุนแรงของเหตุการณ์ เช่น
ภาพคนตาย – บาดเจ็บ ภาพการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน ภาพการทำลายล้างของแรงระเบิด เป็นต้น
และภาพข่าวที่เน้นความต้อยต่ำ ความลำหลัง การด้อยการศึกษา วิถีชีวิตและความเชื่อที่แตกต่าง
จากชนกลุ่มอื่นๆ

นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทักษะ
ดังกล่าว คือ ปัจจัยด้านศาสนา และปัจจัยด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

ทั้งนี้ยังพบว่าประเด็นข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอ ได้แก่ ประเด็นที่เปิดโอกาสให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้แสดงออกซึ่งทักษะที่มีต่อเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และ

การแบ่งแยกดินแดน และประเด็นเกี่ยวกับความต่อเนื่องของเนื้อหาในเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ซึ่งจากการศึกษานี้ชาวไทยมุสลิมยังเห็นว่า สื่อมวลชนมักเน้นนำเสนอเนื้อหาและภาพข่าวในประเด็นที่ทำให้เกิดทัศนคติด้านลบต่อชาวไทยมุสลิม เช่น ความรุนแรง ความเหยียดหยาม ความสูญเสีย ความล่าช้า ความยากจน การด้อยการศึกษา ความเชื่อมงาย เป็นต้น จึงต้องการให้สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาและภาพข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบและชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านบวก เช่น การพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ ความร่วมมือ ความสามัคคี ความก้าวหน้า เป็นต้น ควบคู่กับการนำเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น เพื่อลดภาพความรุนแรง และอคติที่มีต่อชาวมุสลิม

Thesis Title : The Muslim's attitude toward the news report of media a case study of unrest situation in 3 southern provinces

Author : Wanasanan Mayunu

Thesis advisor : Dr. Kullatip Fatararujj

Department : Information Technology Communication Arts

Academic Year : 2005

ABSTRACT

The research studied the Muslim's attitude toward the news report of media: a case study of unrest situation in 3 southern provinces of Thailand using in – dept interview. Thai Muslims who affected directly and indirectly by the unrest situation in 3 southern provinces had 2 perceptions toward news report ;

1. Attitude toward the content of news about the unrest in 3 southern provinces. They found that the media reported negative contents more than positive contents. The media tended to report violence, cruelty, loss, subordination, lag behind and benighted in religion .

2. Attitude toward the photoes that the media presented about the unrest in 3 southern border provinces. They found that media presented photoes of the violence in the situation such as picture of deaths – wounded, lost of lives and properties, destructive power of bombs and pictures that subordination, lag behind, lack of education, ways of live and beliefs that were different from other people.

Moreover, the study found that factors that focused on caused Muslims in 3 southern provinces to have such attitudes were religions factors and common practice and cultural factors. It also found that the issues about the 3 troubled southern provinces which the media have not reported the issues that gave opportunity to the Thai Muslims in 3 southern provinces to express their attitudes toward the situation and land separation and issues about the continuance of the unrest situation in 3 southern provinces' content.

The result found that the Thai Muslims had opinion on the media focused on reporting contents and photoes. The issues caused negative perception toward the Thai Muslims such as violence, cruelty, lost, subordination, lag behind, poverty, lack of education and benighted in religion. As a result, they wanted the media to present the positive contents and photoes about the unrests and the Thai Muslims in 3 southern provinces such as creativity developments, cooperation, unity, progression etc. together with the report of news on the unrest situations that decreased for violence and bias toward the Muslims.

DRU

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงในยุคการสื่อสารไร้พรมแดนนี้ เกิดขึ้นจากอิทธิพลของเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาไม่หยุดยั้ง และบทบาทของการแข่งขันขององค์กรสื่อข้ามชาติขนาดใหญ่ในกิจกรรมการสื่อสารโลก ภาพของการแลกเปลี่ยนไหลเวียนของข่าวสารระหว่างประเทศ จึงไม่ใช่ภาพมิติเดียวที่มีการไหลไปไหลกลับอย่างเป็นระเบียบเหมือนในอดีตอีกต่อไป หากแต่เป็นภาพที่เต็มไปด้วยความสับสนซับซ้อน เนื่องจากแหล่งผลิตข่าวสารมีอยู่ทั่วทุกมุมโลกและการไหลของสารก็มีลักษณะมากมายหลายทิศทาง (Multi – directional flow) ท่ามกลางภูมิทัศน์ของการสื่อสารโลกที่เปลี่ยนไป นักวิชาการจำนวนมากเริ่มอธิบายปรากฏการณ์ของการสื่อสารโลกจากมุมมองใหม่ ๆ เพื่อทำความเข้าใจบทบาทอันแท้จริงของสื่อในกระบวนการของการครอบงำและพึ่งพากันในบริบทของสากล¹

จากคำกล่าวของกาญจนา แก้วเทพ (2534 :17) “คนเรานั้นไม่สามารถรับรู้โลกของความเป็นจริงได้ด้วยตนเองเสมอไป ส่วนใหญ่เป็นการรับรู้ผ่านตัวกลางอื่น ๆ ในสังคม โดยเฉพาะในสังคมสมัยใหม่ที่มีตัวกลางที่สำคัญคือ สื่อมวลชน ที่ทำหน้าที่ฉายภาพเหตุการณ์ สถานที่ต่างๆ ให้ผู้คนได้รับรู้ ทั้งนี้เพราะว่าเราไม่สามารถรับรู้เรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ได้ด้วยประสบการณ์ตรงของคนเราอย่างเดียว โดยเฉพาะเรื่องที่อยู่ห่างไกล”เป็นคำกล่าวที่เหมาะสมอย่างยิ่งในยุคที่สังคมมนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยข้อมูลข่าวสาร ทั้งจากแหล่งข่าวในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะสื่อทรงอิทธิพลจากตะวันตกที่คนส่วนใหญ่ให้ความไว้วางใจในความถูกต้องชัดเจน และที่สำคัญ ความรวดเร็ว คมชัดทั้งภาพและเสียง ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยกว่าสื่อดั้งเดิม ยิ่งทำให้สื่อกระแสหลักที่มีประเทศพัฒนาแล้วอย่างชาติตะวันตกเป็นศูนย์กลางกุมข่าวสารของโลกเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นสำนักข่าวทรงอิทธิพลอย่าง ซีเอ็นเอ็น เอพี ของสหรัฐอเมริกา รอยเตอร์ บีบีซี ของอังกฤษ เอเอฟพี ของฝรั่งเศส รวมทั้งทาสส์ของสหภาพโซเวียต เป็นต้น ล้วนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ด้านข่าวสารของ

---

¹วิภา อุดมฉันท. (2541). จักรวรรดินิยมทางวัฒนธรรม: หลากมุมมองของการสื่อสารระหว่างประเทศ. โลกของสื่ออันดับที่ 2. หน้า 80 – 81.

ผู้ชมโทรทัศน์ ผู้อ่านหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ผู้ฟังวิทยุและผู้ใช้อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อเหล่านี้ได้

เสนอวิธีคิดแบบตะวันตก ซึ่งส่วนใหญ่แล้วตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขัน การนำเสนอข่าวจึงเป็นสินค้าเพื่อแสวงหากำไรมากกว่าการแสวงหาความจริงหรือมีจุดยืนเพื่อผลประโยชน์และความสุขของมนุษยชาติ²

การรายงานข่าวสถานการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซีย เมื่อปี ค.ศ 1991 ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ และตั้งข้อสังเกตถึงบทบาทที่ค่อนข้างโน้มเอียงไปสนับสนุนการทำสงครามมากกว่าจะแสดงบทบาทต่อต้านสงคราม มุมมองสื่อตะวันตกอย่างเช่น ซีเอ็นเอ็นและสถานีโทรทัศน์ในอเมริกาจะให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของอาวุธและความสำเร็จในการโจมตีเป้าหมายมากกว่าที่จะสนใจผลกระทบด้านมนุษยธรรม ดังที่ Roach (1993 : 26) กล่าวว่า “สิ่งที่ผู้ชมทางบ้านได้เห็น คือ กลุ่มควันที่ลอยขึ้นหลังจากการโจมตีแล้วเท่านั้น โดยที่ผู้ชมทางบ้านไม่สามารถรับรู้ถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนชาวอิรักแต่อย่างใด”³

เหตุการณ์วินาศกรรม 11 กันยายน 2545 คืออีกบทสรุปแนวทางการทำงานและการนำเสนอข่าวของสำนักข่าวยักษ์ใหญ่ผู้ทรงอิทธิพลอย่าง ซีเอ็นเอ็น ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นว่า โนม์เอียงฝักใฝ่ฝ่ายใด ซึ่งส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและความเป็นกลางของข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอ ในขณะที่เดียวกันสื่อทางเลือกใหม่ก็เกิดขึ้นมากมายและกำลังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง

อัล จาซีรา (ภาษาอาหรับแปลว่า เกาะ) เป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศกาตาร์ สามารถทำให้คนทั่วโลกรู้จักจากการออกอากาศเทปคำให้สัมภาษณ์ของ โอซามา บินลาดีน ผู้นำเครือข่ายอัล เคด้า จนโด่งดังขึ้นมาภายในเวลาชั่วข้ามคืน เพราะเป็นสื่อโทรทัศน์เพียงสถานีเดียวที่ได้มาซึ่งข่าวแบบ “เอ็กซ์คลูซีฟ ” ในขณะที่สำนักข่าวอื่นทั่วโลกต่างไร้หนทางที่จะเข้าถึงแหล่งข่าวคู่กรณีในตะวันตกกลางได้

การถือกำเนิดเกิดขึ้นของสถานีโทรทัศน์อัลจาซีรา ในมุมมองของชาติตะวันตกถือว่าเป็นสัญญาณบ่งบอกให้รู้ถึง “ข้อจำกัด” และอิทธิพลการเสนอข่าวที่ลดลงของบรรดาสื่อโลกไม่ว่าจะเป็น เอเอฟพี เอพี รอยเตอร์ รวมทั้งสถานีโทรทัศน์บีบีซีและซีเอ็นเอ็น ซึ่งไม่เพียงสูญเสียสิทธิของการ “ผูกขาด” เนื้อหาเรื่องราวและวิธีการนำเสนอข่าวสารความเป็นไปของโลก แต่ยังหมายถึงโอกาสที่จะต้องตกอยู่ในสภาพจำยอมและอาจถูกทำลายจากสื่อทางเลือกได้ตลอดเวลา⁴

² วิทยา ว่องกุล. (2541). *วิกฤติสื่อมวลชน*. หน้า 7-8.

³ พรพิมล นาคนาวา. (2544). *สื่อมวลชนกับสันติภาพ*. โลกของสื่อ อันดับที่ 4. หน้า 107.

⁴ อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2546). *สื่อสันนิบาต*. หน้า 122-123.

ภาพข่าวของชาวมุสลิมหัวรุนแรง ป่าเถื่อน ที่สื่อชาติตะวันตกนำเสนอซ้ำแล้วซ้ำเล่าในมุมมองที่มีอคติกำลังจะถูกเปลี่ยนแปลงไป และภาพในมุมมองใหม่ๆ จะเข้ามาแทนที่ด้วยสื่อทางเลือกที่นำเสนอเนื้อหาที่มีความหลากหลายปราศจากการควบคุมจากชาติมหาอำนาจ

จากสงครามอ่าวเปอร์เซียจนถึงสงครามอิรัก ภาพข่าวแพร่กระจายสร้างวงจรพลังข่าวสารไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว โดยระบบการสื่อสารมวลชนอันทันสมัยนี้มีเพื่อฉายภาพลักษณ์จากละครสงครามการเมืองฉากใหญ่ระดับโลก ที่ต้องการแสดงให้เห็นตัวละครตัวเอกที่น่าแสดงโดยสหรัฐอเมริกา ประเทศที่มีผู้นำเก่งกาจ กล้าหาญ ทหารที่มีทักษะในการรบ และเทคโนโลยีอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูง ภายใต้บริบทที่เปรียบเสมือนสหรัฐอเมริกาเป็นผู้พิทักษ์โลกที่ต้องธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและเสรีภาพ และความสงบสุขของประชาคมโลก และบทตัวร้ายสวมบทบาทโดยผู้นำเผด็จการแข็งกร้าวกับพลเมืองมุสลิมหัวรุนแรง ป่าเถื่อน เครื่องคิดในหลักคำสอนของศาสนาที่ลึกลับ น่าสะพรึงกลัว ยิ่งทำให้ทัศนคติของประชาคมโลกที่มีต่อพลเมืองอิรักและโลกมุสลิมย่ำแย่ลงเรื่อยๆ

การพึ่งพาข่าวสารจากสื่อตะวันตก ได้ครอบคลุมสื่อมวลชนโลกและสื่อมวลชนของประเทศไทยเองก็ได้รับอิทธิพลดังกล่าวเช่นกัน ทั้งในด้านเนื้อหาข่าว ภาพข่าว และแนวคิดและวิธีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับโลกมุสลิม ซึ่งถอดแบบพิมพ์จากสื่อตะวันตกอยู่ไม่น้อย เช่น กรณีการรายงานข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สื่อมวลชนมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับความรุนแรง ความเหี้ยมโหดของผู้ก่อความไม่สงบที่นับถือศาสนาอิสลาม เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมหรือผู้อ่านให้เปิดรับหรือซื้ออ่าน เพียงเพื่อการแข่งขันทางด้านธุรกิจมากกว่าที่จะสะท้อนปัญหาและผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับ

ค ว า ม

เดือดร้อนจากการก่อความไม่สงบ ซึ่งเนื้อหาข่าวและภาพข่าวในลักษณะดังกล่าวยิ่งตอกย้ำภาพลักษณ์ให้ชาวมุสลิมและโลกมุสลิมเลวร้ายลงยิ่งขึ้น

สำหรับประเทศไทยให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนในการนับถือศาสนา บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน ประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามมีมากเป็นอันดับสอง คือ 2,815,900 คน จากประชากรทั้งประเทศ คือ 62,308,887 คน (ข้อมูลกรมการปกครอง ณ วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2546) ซึ่งถือว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่สำคัญศาสนาหนึ่งรองลงมาจากศาสนาพุทธที่เป็นศาสนาหลักของประชากร ด้วยความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมนี้เองที่ทำให้เกิดความแตกแยกทางด้านเผ่าพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ขาดซึ่งความเป็นเอกภาพของคนในชาติ บั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคง ทำให้ประสบความล้มเหลวในการพัฒนาสร้างชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือ คนไทยมุสลิม อาศัยอยู่ทั่วไปทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ แต่ประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่กันอย่างหนาแน่นที่สุดคือ บริเวณชายแดนภาคใต้ได้แก่ จ. สตูล จ. ปัตตานี จ. ยะลา และ จ. นราธิวาส ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 71 ของประชากรในท้องถิ่น หรือประมาณร้อยละ 50 ของประชากรมุสลิมในประเทศ

พื้นที่ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และเทือกเขา ยกเว้นบริเวณชายทะเล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ราบ โดยทั่วไปจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติเหมาะสำหรับการเพาะปลูก อากาศอบอุ่นและมีฝนตกตลอดทั้งปี แต่ฝนตกชุกมากในฤดูฝน ผลเมืองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ อาชีพรองลงมาคือ การประมง การทำเหมืองแร่ การทำนาเกลือและค้าขาย

ด้านการแต่งกาย ผู้หญิงจะสวมชุด “ฮิญาบ” เป็นผ้าคลุมศีรษะเหลือไว้เพียงใบหน้า เสื้อแขนยาว กระโปรงยาว ส่วนผู้ชายจะสวมหมวกขาวและนุ่งโสร่ง การใช้ภาษา ภาษาพูดคือภาษามลายู ซึ่งจะเน้นใช้มากใน 3 จังหวัด คือ จ. ยะลา จ. ปัตตานี และ จ. นราธิวาส ใช้อักษรยาวี

⁵ คณะทำงานไทยมุสลิมแก้ปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนใต้. อังใน จรัญ มะมูดีม , กิติมา อมรทัต และพรพิมล ตรีโชติ. (2539). ไทยกับโลกมุสลิม : ศึกษาเฉพาะไทยมุสลิม. หน้า 57.

เป็นภาษาเขียน เพื่อความสะดวกในการสอนและศึกษาศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นมีสถานที่ในการปฏิบัติศาสนกิจจำนวนมากและการปฏิบัติศาสนกิจมีความเคร่งครัด จะเห็นได้จากจำนวนของมัสยิดและความหนาแน่นของผู้ปฏิบัติศาสนกิจมากกว่าจังหวัดอื่นๆ ของประเทศ

สำหรับชนบทรอบนอกประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม อยู่ภายใต้กรอบของความศรัทธาต่อศาสนาอิสลาม ซึ่งมีหลายสิ่งที่ไม่สามารถต่อรองหรือละเมิดได้ เช่น ความเชื่อว่างศ์อัลลอฮ์เป็นพระเจ้าสูงสุดเหนือสรรพสิ่งทั้งมวล การถือว่ามีวันสิ้นโลก หรือถือว่ามีความดีความชั่ว ตลอดจน โศกและเคราะห์ ล้วนมาแต่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าทั้งสิ้น หรือมีการถือว่า พระมหาคัมภีร์อัล – กุรอาน เป็นถ้อยคำของพระเจ้า มีความสมบูรณ์สูงสุด จะคัดแปลงแก้ไขไม่ได้ทั้งสิ้น

ความศรัทธาร่วมกันดังกล่าวในสังคมมุสลิมทำให้เกิดลักษณะร่วมกัน คือ

1. มีความรู้สึกร่วมมือกันอย่างเหนียวแน่น โดยความรู้สึกนี้จะผูกพันกันจากการทำพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การละหมาดร่วมกันในวันศุกร์ พิธีกรรม การทำบุญ ซึ่งเป็นการรวมความรู้สึกของการแสดงตนกับกลุ่ม

2. มีความรู้สึกร่วมกันทางด้านวัฒนธรรมของมุสลิม มีความผูกพันร่วมของค่านิยมพื้นฐาน

3. การติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันจะใช้ภาษามลายู และตัวอักษรยาวี

4. ความแตกต่างจะแตกต่างจากกลุ่มอื่น ที่เห็นได้ชัดคือ วิถีชีวิตทั้งหมดและการประพฤติปฏิบัติ

ดร. โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ นักวิชาการและราษฎรอาวุโสของสังคมไทยมุสลิมภาคใต้ ได้กล่าวไว้ว่า ในการจะเข้าใจวัฒนธรรมของสังคมมุสลิมนั้น จะต้องยอมรับความแตกต่างของมุสลิมและชนชาติอื่นใน 6 เรื่อง คือ⁶

1. ความเชื่อ (คือเชื่อในพระเจ้าจะไปถวายบังคมอะไรต่างๆ ไม่ได้)

2. อาหารการกิน

3. ค่านิยม

4. การแต่งกาย

5. ภาษาพูด

6. ระบบชีวิต เช่น การละหมาด การถือศีลอด 1 เดือน เป็นต้น

ถ้าสามารถยอมรับในข้อแตกต่างเหล่านี้แล้ว ก็จะทำให้มีความเข้าใจและสามารถจะพัฒนาทำประโยชน์อะไรต่างๆ ร่วมกันได้

⁶ จากการประชุมระดมความคิดครั้งที่ 2. ชาวไทยมุสลิมและการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม : การศึกษาภาคใต้ตอนล่าง. อังใน จรัญ มะมูลิ้ม และคณะ. (2541). หน้า 10-12.

และเป็นที่ยอมรับกันดีอยู่แล้วว่า รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมามีความพยายามแก้ไขความแตกต่างด้วยนโยบายรวมไทยหนึ่งเดียว (One – Thai Policy) เพื่อลดช่องว่างที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาการก่อความไม่สงบที่เรื้อรังมากกว่าครึ่งศตวรรษ

ตามข้อเท็จจริงแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาทางสังคม จิตวิทยาและการปกครอง ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมในการปกครอง บ้านเมืองของข้าราชการท้องถิ่นในอดีต จึงมีการร่วมตัวกันขึ้นเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ ไม่ยอมรับการปกครองของรัฐบาล ใช้เงื่อนไขสังคมปลุกกระดมมวลชน โดยแอบอ้างความแตกต่างระหว่างศาสนา พุทธและศาสนาอิสลาม ความแตกต่างทางภาษา ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและจารีตประเพณี แอบอ้างประวัติศาสตร์ อ้างอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดน เพื่อสร้างความแตกแยก และหวังผลประโยชน์ทางการเมือง รวมทั้งผลประโยชน์อันเกิดมาจากความไม่สงบ เช่น การเรียกเก็บค่าคุ้มครองจากประชาชน และการรับเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน แนวความคิดในการแบ่งแยกดินแดนยังไม่หมดไป มีการจัดตั้งขบวนการหรือองค์กรหลายกลุ่มหลายชื่อ เช่น บีเอ็นพีพี บีอาร์เอ็น พูโล พูโลใหม่ มูจาฮิดีนปัตตานี เบอร์ซาตู เป็นต้น

สถานการณ์การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ 2538 - มกราคม พ.ศ 2547

เมื่อ พ.ศ 2538 กอ.รมน. ภาค 4 ได้ขออนุมัติเปลี่ยนชื่อขบวนการโจรก่อการร้ายเป็นโจรก่อการร้ายและลดระดับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายของฝ่ายรัฐบาลลง ขบวนการโจรก่อการร้ายหรือโจรก่อการร้ายกลายเป็นโจรธรรมดา เป็นการประมาณการข่าวกรองที่มีความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวง เพราะนำมาสู่การกำหนดนโยบายการรักษาความมั่นคงภายใต้ของรัฐบาลที่ผิดพลาด โดยเฉพาะการนำกำลังเข้าไปแก้ไขปัญหาคือ การใช้กำลังตำรวจเข้าไปใช้แทนกำลังทหาร

ฝ่ายก่อความไม่สงบหรือขบวนการโจรก่อการร้าย ได้ฉกฉวยโอกาสในห้วงปี 2538 – 2546 ดำเนินการพัฒนายุทธวิธีและแนวทางการต่อสู้ที่แหลมคมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อก่อตั้งรัฐบาลปัตตานีอย่างชัดเจน

จากสถานการณ์ที่ผู้ก่อความไม่สงบ หรือขบวนการโจรก่อการร้ายได้เผาโรงเรียน 20 แห่ง และเข้าโจมตีค่ายทหาร ยึดปืนและฆ่าทหารตาย 4 คน เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ที่ จ. นราธิวาส เป็นสิ่งที่ยืนยันว่าเป็นการกระทำของขบวนการโจรก่อการร้ายที่มีการจัด การฝึก การวางแผน การปฏิบัติการที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย ส่วนนำกองกำลังติดอาวุธ และแนวร่วมขบวนการเป็นผู้ร่วมปฏิบัติงานร่วมกันอย่างได้ผลสูงสุด ซึ่งการปฏิบัติการโจมตีต่อค่ายทหารและยึดอาวุธปืน

เผาโรงเรียน เป็นการปฏิบัติทางทหารเพื่อหยั่งจิตความสามารถรักษาความมั่นคงของรัฐบาล และการทดสอบแนวความคิดในการต่อสู้เพื่อตั้งรัฐปัตตานี

แม้ว่าขบวนการติดอาวุธเหล่านี้จะถูกภาครัฐปราบปรามอย่างหนักตลอดระยะเวลากว่า 3 ทศวรรษที่ผ่านมา แต่แนวคิดหรืออุดมการณ์นี้ยังคงอยู่ตราบใดที่วิญญาณแห่งญิฮาด (แนวคิดที่ใช้แบบอ้างในการปลุกกระดม) ยังสถิตอยู่ในดวงใจของพวกเขา และผู้ที่รอคิวที่จะตายอย่างพวกเขา ยังคงมีอยู่ ดังที่ คัมภีร์อัล - กรอานระบุว่า “ในระหว่างมูมิน (มุสลิมที่เปี่ยมล้นด้วยความศรัทธา) นั้นมีบางคนได้ปฏิบัติตามที่พวกเขาได้ให้คำมั่นสัญญา (ตายในหนทางของพระเจ้า) และในจำนวนพวกเขาเหล่านั้นได้ตายไปในระหว่างพวกเขา (อีก) ที่กำลังรอคิว และพวกเขาไม่มีการเปลี่ยนแปลงสัญญา (คัมภีร์อัล - กรอาน : บทอะหซาบ : โองการ 23)

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องใน 3 จังหวัดชายแดนใต้เป็นสัญญาณให้ทราบว่า แนวคิดหรืออุดมการณ์นี้ยังคงอยู่อย่างเหนียวแน่นท่าทายอำนาจรัฐ การกระทำที่อุกอาจ ปล้นวางระเบิด เผาโรงเรียน ฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนผู้บริสุทธิ์แบบรายวัน ได้สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนทั้งประเทศ โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ ทั้งยังส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวที่ซบเซา ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่ต้องอยู่อย่างหวาดกลัวและระแวงระวังตลอดเวลา

กว่าหนึ่งปีที่เนื้อหาข่าวและภาพข่าวของความรุนแรง และความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้บริสุทธิ์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าสร้างความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจให้กับครอบครัวผู้สูญเสียและประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมที่เคยอาศัยอยู่อย่างสงบสุข เกรงครัดในศาสนาและจารีตประเพณี กลับต้องถูกสังคมตั้งคำถาม และประนามการกระทำจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งที่ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การก่อความไม่สงบ แต่ถูกเหมารวมกับผู้ก่อความไม่สงบที่นับถือศาสนาอิสลาม เช่นกันด้วยการสะท้อนและถ่ายทอดเนื้อหาข่าวและภาพข่าวที่เน้นความรุนแรงของเหตุการณ์ เช่น ความโหดเหี้ยม ความสูญเสีย ความล้าหลัง ความเชื่องมง่าย เป็นต้น ให้สาธารณชนได้รับทราบตามทัศนยะของสื่อมวลชน ที่อาจถูกแทรกซึมด้วยทัศนคติที่แตกต่างของแต่ละบุคคล โดยเนื้อหาข่าวและภาพข่าวส่วนใหญ่พาดพิงและกระทบต่อความเชื่อของศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่ชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ไม่มีโอกาสในการตอบโต้ หรือชี้แจงแก้ไขข้อเท็จจริงที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ ซึ่งดูเหมือนจะขัดแย้งกับบทบาทหน้าที่ที่สื่อมวลชนยึดถือปฏิบัติ คือ หน้าที่หลักในการรายงานข่าวสารเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ

ตลอดจนสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับผู้คนในสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข รวมทั้งมีส่วนร่วมในการสร้างชาติให้เป็นเอกภาพ กรณีที่ในสังคมมีความหลากหลายทางเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ การเสนอข่าวสารอย่างสร้างสรรค์จะทำให้เกิดความปรองดองกันของคนในชาติ ทั้งนี้ด้วยสังคมใดก็ตามที่ขาดความเป็นเอกภาพภายในชาติไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง โอกาสที่จะพัฒนาไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองก็จะเป็นไปได้ยากหรือเป็นไปได้เลย

ด้วยเหตุนี้สื่อมวลชนจึงมีบทบาทในการสื่อสารความรู้ความเข้าใจระหว่างกลุ่มชนต่างๆ สร้างความเป็นปึกแผ่นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของประชาชนนำมาซึ่งเอกภาพของคนในชาติจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมาก อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงแล้วในสังคมหนึ่งๆ นั้น สื่อมวลชนไม่สามารถรายงานข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สะท้อนความต้องการของประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่มีหลากหลายในสังคมได้เสมอไป เพราะแต่ละสังคมนั้นมีความสลับซับซ้อนและมีความแตกต่างกันระหว่างผู้คนในสังคม จึงทำให้สื่อมวลชนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้คนได้ทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนไม่ได้ทำหน้าที่เป็นกระจกสะท้อนความเป็นจริงของสังคมหรือสะท้อนความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างถูกต้องเสมอไป ดังความเชื่อเดิมที่มีมาแต่อดีต ทั้งนี้เพราะว่าแท้จริงแล้วเนื้อหาข่าวสารเหตุการณ์ที่ปรากฏในสื่อต่างๆ มักมีความเบี่ยงเบนออกไปจากความเป็นจริงอยู่เสมอ ทั้งนี้ด้วยปัจจัยหลายประการที่ทำให้สื่อมวลชนรายงานข่าวเบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริงหรือมีอคติต่อเหตุการณ์และสถานที่ เช่น ปัจจัยด้านนโยบายขององค์กร

สื่อข่าว การให้คุณค่าข่าว แหล่งข่าว การโฆษณาชวนเชื่อ เป็นต้น

การที่สื่อมวลชนไม่สามารถรายงานข่าวสารเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเป็นจริงไม่ว่าจะเป็นภาพในทางลบ หรือนำเสนอภาพเดิมหลายครั้ง หรือเป็นภาพพิมพ์เดียวกัน ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของผู้อ่านข่าวสารต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้ โดยสื่อมวลชนจะทำหน้าที่เลือกสรรเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาชิ้นหนึ่งก่อนนำเสนอ และสิ่งที่น่าสนใจนั้นได้ส่งผลต่อการรับรู้ของผู้คน

ดังนั้นทวิวิชาการแควดวงสื่อสารมวลชนจำนวนมากมีความเห็นตรงกันว่าสื่อมวลชนมีบทบาทในการสร้างภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในข่าวให้มีอิทธิพลต่อการรับรู้และทัศนคติของสิ่งนั้น ไม่ว่าจะภาพดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นจริงหรือไม่ก็ตาม โดยเฉพาะเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสบการณ์ตรงของเราไม่สามารถรับทราบได้โดยตรง ทั้งนี้ผลแห่งการสะท้อนภาพที่บิดเบี้ยวก่อให้เกิดผลต่อการรับรู้ของผู้คน ทำให้เกิดความเข้าใจเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ตลอดจนภาพในใจที่มีต่อบุคคลหรือกลุ่มคนในข่าวผิดไปจากความเป็นจริง สื่อมวลชนอาจกลายเป็นผู้สร้างความแปลกแยกแตกต่างกันระหว่างชนกลุ่มต่างๆ ในสังคม และการนำเสนอข่าวสารที่ไม่เป็นกลาง

มีอคติ หรือนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์อย่างไม่ถูกต้องยอมทำให้เกิดปัญหาของชนกลุ่มต่างๆ นั้นไม่ได้รับการแก้ไขและเป็นปัญหาที่ยืดเยื้ออยู่ช้านานตาปี เจกเช่นกับการรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สื่อมวลชนประเภทต่างๆ ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อวิทยุ ต่างให้ความสนใจติดตามและนำเสนอข่าวสารอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นที่มาของความหลากหลายของประเด็นข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอาจทำให้ผู้รับข่าวสารเกิดความสับสนในข้อเท็จจริงว่าข่าวสารใดมีเนื้อหาที่ถูกต้องมากที่สุด และกว่าที่จะทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องก็อาจเกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์นั้นๆ จนฝังลึกยากที่จะเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดนั้นได้ โดยผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง จากการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ชาวไทยมุสลิม ที่เฝ้ามองและติดตามการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างใกล้ชิด แม้ว่าข่าวสารที่สื่อมวลชนนำเสนอในบางเหตุการณ์ อาจไม่ตรงตามข้อเท็จจริงที่เขาเหล่านั้นรับรู้ถึงที่มา และความ เป็นไปในฐานะเจ้าของพื้นที่ โดยที่ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่สามารถแก้ไข หรือตอบโต้สิ่งที่สื่อมวลชนนำเสนออย่างบิดเบือนให้มีความถูกต้อง หรือใกล้เคียงข้อเท็จจริงมากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ จึงนำมาสู่ความสนใจในการศึกษาถึงทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน กรณีศึกษา สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทำให้ทราบถึงปัจจัยใดที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติดังกล่าวต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ตลอดจนในทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเด็นข่าวสารใดที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอ ตามปัญหาวิจัยที่นำเสนอต่อไปนี้

1.2 ปัญหานำวิจัย

1. ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติอย่างไรต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. มีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติดังกล่าวต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ในทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประเด็นข่าวสารใดที่เกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอ

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติกล่าวต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถึงประเด็นข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติกล่าวต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ทำให้ทราบถึงประเด็นข่าวสารที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการทำงาน จริยธรรม คุณธรรม ของสื่อมวลชน
5. ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
6. เพื่อเป็นบทสะท้อนการทำงานให้สื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จ. ปัตตานี จ. ยะลา และ จ. นราธิวาส ต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์

ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และ สื่อวิทยุ ที่เผยแพร่ในประเทศไทยในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2547 - เดือนเมษายน พ.ศ. 2548

1.6 นิยามคำศัพท์

ชาวไทยมุสลิม หมายถึง ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามและมีถิ่นฐานอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จ. ปัตตานี จ. ยะลา และ จ. นราธิวาส

ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน หมายถึง ความคิดเห็นของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่แสดงออกมาต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านเนื้อหาข่าวและภาพข่าว

สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตหรือทรัพย์สิน ตลอดจนกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส เช่น การลอบวางระเบิด การเผาทำลายสถานที่ต่างๆ การลอบสังหารเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้บริสุทธิ์ เป็นต้น โดยสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ เหตุการณ์ในช่วงเวลา เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2548

ปัจจัยที่กำหนดการให้ความหมาย หมายถึง ความเคลื่อนไหวต่างๆ ในระบบสังคมและวัฒนธรรม ที่มีส่วนกำหนดกระบวนการและกรอบอ้างอิงของการให้ความหมายการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในที่นี้หมายถึง ปัจจัยด้านศาสนา และ ปัจจัยด้านขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม

การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน หมายถึง การรายงานข่าวเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2547 – เดือนเมษายน พ.ศ. 2548

สื่อมวลชน หมายถึง องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่ประกอบกิจการสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอเผยแพร่ข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึง สื่อส่วนกลาง ที่ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เปิดรับข่าวสาร คือ สื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์คมชัดลึก หนังสือพิมพ์มติชน สื่อโทรทัศน์ ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และ ไอทีวี และสื่อวิทยุ ได้แก่ สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์

ประเด็นข่าวสาร หมายถึง หัวข้อข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สื่อมวลชนนำเสนอ

เนื้อหาในทิศทางลบ หมายถึง การนำเสนอเนื้อหาเหตุการณ์ของชาวไทยมุสลิมในทิศทางลบ ทำให้รู้สึกไม่ดีกับชาวมุสลิมในเหตุการณ์นั้นๆ เช่น ตีตึง ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุน เป็นต้น ตลอดจนการให้ภาพของชาวไทยมุสลิมในเหตุการณ์ออกมาในด้านลบต่างๆ เช่น เป็นตัวก่อปัญหา ก่อความวุ่นวาย เป็นผู้ร้าย ในเหตุการณ์ที่นำเสนอ เป็นต้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน กรณีศึกษา สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งศึกษาถึงทักษะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อการนำเสนอข่าวสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของสื่อมวลชน เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมมีทักษะต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในลักษณะดังกล่าว รวมทั้งประเด็นข่าวสารใดที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอเกี่ยวกับข่าวสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวิจัยดังนี้

1. ศาสนาอิสลาม
  - ศาสนาอิสลาม
  - หลักคำสอนของศาสนา
  - มุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
  - ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
  - ความสำนึกทางประวัติศาสตร์
2. ชชาติพันธุ์
3. การสื่อสารมวลชน
  - ทฤษฎีนายทวารข่าวสาร
  - ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร
  - สื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงในสังคม
  - ชาวมุสลิมกับการสะท้อนโดยสื่อมวลชน
  - แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน

2.1 ศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลามเข้าสู่ประเทศไทยสองทางด้วยกัน คือ ได้มีพ่อค้าชาวอาหรับนำเข้ามาเผยแพร่ตั้งแต่สุโขทัยเป็นราชธานีทางหนึ่ง และอีกทางหนึ่งได้แก่ การที่ประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้ของประเทศ มีความสัมพันธ์กับชาวมลายูทั้งทางภูมิศาสตร์และทางวัฒนธรรมตลอดจนการไปมาหาสู่ทำมาค้าขายจึงนำพากันนับถือศาสนาเช่นเดียวกับชาวมลายูสืบเนื่องมาแต่โบราณกาล ในอิสลามมนุษย์จะได้พบวัฒนธรรม ศิลธรรม จรรยาบรรณที่เป็นมาตรฐานอันเดียวกันไม่ว่าคนมุสลิมผู้นั้นจะมาจากเผ่าพันธุ์สีผิวหรือภาษาพูดใดก็ตาม ตัวอย่างเช่น การกล่าวสลามทักทาย การกล่าวนามอัลลอฮ์ก่อนกินอาหาร และการทำกิจกรรมต่างๆ การห้ามดื่มสุราเป็นข้อห้ามที่เด็ดขาด โดยไม่มีการยกเว้นอนุญาตให้ดื่มในบางโอกาส เป็นต้น และมุสลิมทุกคนมีความเท่าเทียมกันไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะมาจากชนชั้นหรือผิวสีใด เขาจะพบได้ว่ามุสลิมทุกคนมีหน้าที่ต่อพระเจ้าเท่าเทียมกัน และหน้าที่ดังกล่าวก็มีได้เป็นของชนชั้นหนึ่งชั้นใด⁷

อิสลาม⁸ เป็นคำในภาษาอาหรับมาจากรากศัพท์ว่า “ชะละมะ” หมายถึง การยอมตน ยอมจำนน และการเชื่อฟังในฐานะของศาสนา อิสลามยื่นหัตถ์เพื่อการยอมตน และการเชื่อฟังอัลลอฮ์ อิสลามตามความหมายอื่นๆ ตามตัวอักษรของคำว่าอิสลาม คือ “สันติ” ซึ่งหมายถึงว่า เราสามารถมีความสุขทางกายและทางจิตอย่างแท้จริงก็โดยผ่านการยอมตนและการเชื่อฟังของอัลเลาะห์ ดังนั้น “อิสลาม” จึงมีความหมายว่า “การนอบน้อมมอบตนต่ออัลลอฮ์แต่พระองค์เดียวอย่างสิ้นเชิงเพื่อความสันติ”

มุสลิม⁹ คือ คำที่ใช้เรียกผู้นับถือศาสนาอิสลามมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนั้น “มุสลิม” หมายถึง “ผู้ที่นอบน้อมมอบตนต่ออัลลอฮ์แต่พระองค์เดียวอย่างสิ้นเชิง”

2.2 หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม

คำสอนซึ่งเป็นความเชื่อที่แน่นแฟ้น และเป็นแบบแผนใหม่ ซึ่งแต่ละศาสนาอาจจะมีคำสั่งสอนหรือเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันทั้งในด้านรูปลักษณะและหน้าที่ทางสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ สอนให้เป็นคนดี ให้เข้ากับสังคมหรือยอมให้สังคมให้คนมีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ให้มีความสามัคคี ให้มีบรรทัดฐานในการปฏิบัติ ตลอดจนเป็นที่รวมแห่งความ

⁷ ศูนย์ประสานงานปกครอง จังหวัดชายแดนใต้. อ้างใน จรัญ มะมูดี และคณะ. (2539). **ไทยกับโลกมุสลิม : ศึกษาเฉพาะกรณีไทยมุสลิม**. หน้า 60.

⁸ Schermerhom, R.A. *Comparative Ethnic Relations*. Chicago and London : The University of Chicago Press. 1970. อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์. **ปัญหาการเมืองส่วนภูมิภาคและชนกลุ่มน้อย**. เล่ม 2.

⁹ เกรูซิด อะห์มัด. (2541). **อิสลาม ความหมายและคำสอน**. หน้า 30.

เชื่อ และความเคารพนับถืออันสูงสุดของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกัน และสถาบันศาสนากับศาสนาอิสลามนั้น อิสลามได้ให้คำสอนอันเป็นธรรมเนียมชีวิตแก่มวลมนุษย์เป็นแบบแผนของความคิดและการกระทำในด้านต่างๆ จิตใจ ความเชื่อทางสังคม พิธีกรรม ศาสนาอิสลามเน้นเพื่อให้เห็นความสำคัญอันทัดเทียมระหว่างชีวิตในโลกปัจจุบันกับชีวิตในโลกอนาคต ไม่ได้สอนให้มนุษย์มีความโน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่ง แต่จะเน้นหนักเพียงการสะสมความดี และห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย

หลักการของศาสนาอิสลามอันเด่นชัด คือ เน้นเป้าหมายของชีวิตไว้ 2 ด้าน¹⁰ คือ

1. การทำจิตใจให้สะอาดเกลี้ยงเกลา
2. ปรับปรุงเสริมสร้างสังคม ที่มีรากฐานจากหลักการที่ปรากฏในคัมภีร์อัล-

กรุอาน และตามแบบฉบับของศาสนทูต

อิสลามสร้างดุลยภาพในเรื่องสิทธิส่วนตัวของแต่ละคนกับสิทธิส่วนรวม สอนให้มนุษย์มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม จัดระเบียบมนุษยชาติให้สังคมและรัฐ และให้แต่ละคนตลอดจนสังคมทั้งหมดทำประโยชน์ต่อส่วนรวม และไม่แยกเรื่องวัตถุออกจากจิตใจ

2.3 มุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สังคมของมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากประชากรส่วนใหญ่ในประเทศ เช่น การนับถือศาสนา การแต่งกาย การใช้ภาษา มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีสภาพภูมิศาสตร์อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางของวัฒนธรรมไทย มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกับประชาชนชาวพุทธ โดยเฉพาะทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และความเชื่อ แม้กระทั่งความสำนึกทางประวัติศาสตร์ เมื่อคนสองคนที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกันมาอยู่ด้วยกันก็มักจะเกิดความขัดแย้งอยู่เสมอ ยิ่งในสมัยปัจจุบันนี้ความขัดแย้งจะยิ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในเรื่องนี้ ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปมักจะมองกันว่าประชาชนในคาบสมุทราทางใต้ของประเทศไทยประกอบด้วยชนสองกลุ่มคือ ไทยพุทธและไทยมุสลิม ความจริงที่ว่าชาวมุสลิมส่วนใหญ่มีเชื้อสายมาเลย์ มักจะถูกกละเลยไปเสีย โดยหวังจะให้ประเทศรวมกันอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น¹¹

ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ย่อมมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเรื่องศาสนาทั้งนี้ เพราะขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทยส่วนใหญ่สืบเนื่องมาจากความเชื่อถือในศาสนา ยิ่งชาวไทยมุสลิมด้วยแล้วแทบจะกล่าวได้ว่า การดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในขอบข่ายของขนบธรรมเนียม

¹⁰ อิมรอน มะมูลิม. (2541). ศาสนาอิสลามเบื้องต้น. หน้า 29-30.

¹¹ สุรินทร์ พิศสุวรรณ. (2526). ด้วยจิตสำนึก. หน้า 29.

ประเพณีอันเนื่องมาจากศาสนาอิสลามโดยทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาอิสลามมีอิทธิพลต่อวิถีทางการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมอย่างมาก แทบจะกล่าวได้ว่าศาสนาอิสลามกำหนดวิถีปฏิบัติของชาวมุสลิมไว้ตั้งแต่เกิดจนตายทีเดียว ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมนี้เป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของสังคม และมีอิทธิพลเหนือการกระทำใดของบุคคลในสังคมนั้น เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นพวกพ้องเดียวกัน เป็นเรื่องยึดเหนี่ยวให้มีความผูกพันกันอย่างเหนียวแน่น

เสาวนีย์ จิตต์หมวด ได้กล่าวถึงมุสลิมในฐานะที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งเอาไว้ กลุ่มชาติพันธุ์ โดยทั่วไปแล้วหมายถึง กลุ่มซึ่งแตกต่าง จากกลุ่มอื่นๆ ในสังคมเดียวกัน ในแง่ของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและทางต้นตอของที่มาบรรพบุรุษ ในที่นี้หมายถึง กลุ่มคนที่ยึดโยงกันอยู่ด้วยสายสัมพันธ์ทางภาษา สีผิว ศาสนา วรรณะตลอดจนภูมิวัฒนธรรมอื่นๆ ในแง่นี้กลุ่มชาติพันธุ์มีความสำคัญต่อปัญหาการเมือง วัฒนธรรม ตลอดจนความมั่นคงของประเทศอย่างยิ่ง¹²

ในเบื้องต้นมุสลิมเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากพี่น้องชาวไทยส่วนอื่นในเรื่องของศาสนาอันแนบแน่นอยู่กับวัฒนธรรม กล่าวคือ มุสลิม คือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีวิถีการดำเนินชีวิตหรือวัฒนธรรมอยู่ในครรลองของวัฒนธรรมอิสลามเป็นหลัก แต่นั่นมิได้หมายความว่า มุสลิมจะปฏิเสธการทำตามวัฒนธรรมอื่นๆ โดยสิ้นเชิง ในทางตรงกันข้าม อิสลามแสดงให้เห็นและยอมรับในความหลากหลายในวัฒนธรรม ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ แต่เป็นการเน้นให้เห็นและนำไปสู่ความเสมอภาคความภราดรภาพ

2.4 ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

เป็นชื่อรวมสำหรับแบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาจากสังคม และที่ถ่ายทอดกันไปทางสังคมโดยอาศัยสัญลักษณ์ วัฒนธรรมจึงเป็นชื่อสำหรับสัมฤทธิ์ผลที่เด่นชัดทั้งหมดของกลุ่มมนุษย์รวม สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ เช่น ภาษา การใช้เครื่องมือ อุตสาหกรรม ศิลปะวิทยาศาสตร์ กฎหมายการปกครอง ศิลธรรม และศาสนา รวมถึงอุปกรณ์ที่เป็นวัตถุ หรือสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งแสดงรูปแบบแห่งสัมฤทธิ์ผลทางวัฒนธรรม และทำให้ลักษณะวัฒนธรรมทางปัญญาสามารถยังผลเป็นประโยชน์ใช้สอยได้ เช่น อาคาร เครื่องมือ เครื่องจักรกล เครื่องมือ สื่อสาร ศิลปวัตถุ ฯลฯ ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมนี้ ในทางวิชาการแตกต่างจากความหมายสามัญที่ใช้กันทั่วไป เพราะหมายถึงทุกสิ่งๆ ที่เรียนรู้มาจากการคมนาคมสื่อสารระหว่างกัน อันรวมทั้งภาษา ธรรมเนียม ประเพณีและสถาบันต่างๆ

¹² อารง สุทธาสานัน. (2524). ปัญหาความขัดแย้งในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้. หน้า 68.

สุพัตรา สุภาพ ได้ให้ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรม มีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง ที่ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศิลปกรรม กฎหมาย ประเพณี วิทยาการ และทุกสิ่งทุกอย่างที่คิด และทำในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม¹³

เสาวนีย์ จิตต์หมวด ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมอิสลามว่า หมายถึง การดำเนินชีวิตหรือรูปแบบของพฤติกรรม (แนวปฏิบัติ) ตลอดจนสิ่งสร้างสรรค์ต่างๆ ที่นำมาจากหรืออยู่ในขอบข่ายของพระคัมภีร์อัล - กุรอานลฺฮุซนะห์ (คำสั่งสอน) ของท่านศาสดามุฮัมมัด¹⁴ ในมิติของวัฒนธรรม อิสลาม คือ ผู้ที่อยู่ในครรถงของวัฒนธรรมอิสลาม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมอื่นๆ อาทิ เป็นวัฒนธรรมที่ไม่ได้ถูกสร้างจากมนุษย์เป็นสำคัญ หากแต่ถูกสร้างถูกกำหนดจากพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งเป็นพระเจ้าเพียงองค์เดียวของมุสลิมทั่วโลก ทั้งนี้โดยผ่านการทางท่านศาสนทูต คือ นบีมุฮัมมัด ค็อลล็อลลอฮุอะลัย ฮิวะซัลลัม โดยการประทานคัมภีร์อัล - กุรอานให้มาเป็นธรรมนูญชีวิต รองจากธรรมนูญนี้แล้ว ที่มาของวัฒนธรรมอิสลาม คือ คำสอน และแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัด ค็อลล็อลลอฮุอะลัย ฮิวะซัลลัม

วัฒนธรรมอิสลามเป็นรูปแบบแห่งพฤติกรรมในทุกย่างก้าวแห่งชีวิตนับแต่เกิดจนตาย ตื่นจนหลับ และหากพิจารณาในด้านบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) บรรทัดฐานทางสังคมของมุสลิมหรือชุมชนมุสลิมก็มีที่มาจากคัมภีร์อัล - กุรอานและซุนนะห์ด้วยเช่นกัน¹⁵ เมื่ออิสลามเป็นวัฒนธรรม มุสลิมทุกคนจึงไม่สามารถจะเลือกปฏิบัติเฉพาะบางสิ่งบางประการ เนื้อหาของศาสนาและวัฒนธรรมอิสลามนั้น แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ จะต้องมี ความคงที่อยู่ตลอดเวลา และประเภทที่เปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและสถานที่ ประเภทที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้จะมีการระบุแน่นอนตายตัวไว้ เช่น การนมัสการ เป็นต้น ส่วนประเภทที่เปลี่ยนแปลงได้นั้นส่วนมากจะระบุไว้กว้างๆ ที่สุด หรือไม่ระบุเลย การปฏิบัตินั้นให้อยู่ใน วิจารณญาณของมุสลิมทุกคนว่า สิ่งไหนควร สิ่งไหนไม่ควร เช่น การเลือกอาชีพ การศึกษา เป็นต้น วัฒนธรรมอิสลามมีที่มาแตกต่างจากวัฒนธรรมอื่นๆ คือ มาจากพระมหาคัมภีร์อัล - กุรอาน ซุนนะห์ของท่านศาสดา วัฒนธรรมส่วนนี้มีลักษณะที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สังคมแวดล้อม

¹³ พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา. 2532, หน้า 399.

¹⁴ สุพัตรา สุภาพ. (2540). สังคมวิทยา. หน้า 35.

¹⁵ เสาวนีย์ จิตต์หมวด. วัฒนธรรมอิสลาม. (2522). หน้า 12. อ้างถึงใน จรัญ มะมูลิ้ม และคณะ. ไทยกับโลกมุสลิม : ศึกษาเฉพาะกรณีชาวไทยมุสลิม.

ฯลฯ เช่นเดียวกับวัฒนธรรมอื่นๆ จนมีผู้สรุปเอาไว้ว่า วัฒนธรรมอิสลามเป็นวัฒนธรรมที่แข็ง¹⁶ ส่วนวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่งนั้นเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ได้สืบเนื่องจากแหล่งทั้งสองนั้น แต่เป็นค่านิยมบางประการที่เกิดจากพัฒนาการของสังคมในสังคมมุสลิมตามสถานที่ที่ชาวมุสลิมนั้นๆ อาศัยอยู่

ศาสนาและวัฒนธรรมต้องมีการสืบทอดในสังคม สำหรับศาสนาอิสลามนั้นเน้นหนักหน้าที่สืบทอดศาสนาวัฒนธรรมเป็นพิเศษ นอกจากนั้นความรู้สึกวัฒนธรรมนิยมจะมีด้วยกันทุกกลุ่มทุกเหล่า คือ รู้สึกว่าวัฒนธรรมของกลุ่มตนเองดีกว่าวัฒนธรรมของกลุ่มคนอื่น โดยเฉพาะชาวมุสลิมแล้ว ความรู้สึกศาสนาและวัฒนธรรมนิยมมีอยู่สูงมาก เพราะมีหลักคำสอนในอิสลามมากมายที่กล่าวในลักษณะที่ว่า หนทางของพระเจ้าเป็นเจ้าเป็นหนทางที่ถูกต้องที่สุด¹⁷ หรือศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ถูกต้องที่สุด ลักษณะสองอย่างนี้ทำให้มีผลคือ มุสลิมทุกคนมีภาระหน้าที่ที่จะต้องเรียนรู้และเผยแพร่ศาสนาและวัฒนธรรมของตน

ถึงแม้ว่าคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม จะมีอยู่ทั่วไปในแทบทุกจังหวัดของประเทศไทย และประชากรไทยมุสลิมที่มีได้อยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาในชีวิตประจำวันเกือบทั้งสิ้น คงมีแต่ธรรมเนียมประเพณีชีวิตที่ศาสนากำหนดเท่านั้น ซึ่งแตกต่างไปจากกลุ่มประชากรไทยที่นับถือศาสนาอื่น และอาจมีความแตกต่างในอุปกรณ์วัฒนธรรมบางอย่างตามที่ศาสนากำหนด (เช่น ศาสนวัตถุ และศาสนสถาน) และเครื่องแต่งกายซึ่งส่วนหนึ่งเป็นไปตามกำหนดของศาสนา (เช่น การสวมฮิญาบสำหรับสตรี) และส่วนหนึ่งเป็นไปตามประเพณีของกลุ่มวัฒนธรรมเดิม (มุสลิมในประเทศมีทั้งที่มาจากมาเลเซีย อินเดีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน เปอร์เซีย) ซึ่งส่วนใหญ่จะลบเลือนไปในหมู่ผู้ที่อยู่ในเมืองและแต่งกายเป็นแบบสากลสมัยใหม่ จนดูไม่แตกต่างจากผู้ที่มาจากกลุ่มศาสนาและวัฒนธรรมอื่นในชีวิตปกติทั่วไป ยกเว้นในโอกาสพิเศษ แต่ประชากรไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกลุ่มวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นซึ่งยังคงรักษาลักษณะประเพณีแบบมลายูท้องถิ่นไว้ชัดเจน โดยเฉพาะในเขตชนบททั้งในเรื่องภาษา เครื่องแต่งกาย กิริยามารยาท คำทักทาย ซึ่งใช้สำหรับผู้ อยู่ในศาสนาเดียวกัน ทำให้เห็นแยกชัดจากคนกลุ่มอื่น

2.4.1 เอกลักษณ์ทางภาษา

ในด้านภาษาชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยไม่ได้ โดยปกติจะใช้ภาษามลายูเป็นสื่อกลางในการติดต่อ ไม่นิยมพูดภาษาไทย และส่วนใหญ่พูดไม่ได้ ภาษามลายูดั้งเดิมเป็นเพียงภาษาพูด ต่อมาเมื่อศาสนาอิสลาม ซึ่งมีภาษาอาหรับเป็นสื่อได้

¹⁶เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2522). “กลุ่มชาติพันธุ์มุสลิมในธนบุรี.” วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. หน้า 56.

¹⁷ วินัย คุรุวรรณพัฒน์. (2523). ทศนคติของคนไทยในสี่จังหวัดชายแดนใต้ที่มีต่อสหพันธรัฐมาเลเซีย. หน้า 18.

แพร่หลายในเกาะสุมาตรา แหลมมลายู โดยประชาชนในเมืองมะละกาเมืองแรกในมาเลเซียซึ่งได้เปลี่ยนไปนับถือศาสนาอิสลาม เมื่อปี ค.ศ 1989 หลังจากนั้นภาษามลายูเทียบเคียงเข้ากับภาษาอาหรับกลายเป็นภาษาเขียนที่เรียกว่า ภาษายาวี ซึ่งอาศัยพยัญชนะและสระของภาษาอาหรับทั้งสิ้น

ก 1 ย 1

ยาวีจึงแนบแน่นอยู่กับภาษาอิสลามอย่างแยกไม่ออก จนมีผู้ที่เข้าใจผิดว่าภาษายาวีเป็นภาษาของศาสนาอิสลามไปก็มี ส่วนภาษามาเลเซียที่ใช้พูดกันอย่างกว้างขวางนั้นมีถ้อยคำและสำเนียงที่ต่างออกไปจากภาษายาวีอยู่บ้าง¹⁸

การที่ประชาชนส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน ทำให้การติดต่อกับหน่วยงานทางราชการต่างๆ จึงมีปัญหาในการสื่อสาร คือ ความไม่นิยมนิยมพูดภาษาไทย ทำให้ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งความเชื่อที่ว่า คนที่เป็นชาวมุสลิมจะต้องพูดภาษามลายูความเข้าใจทางด้านภาษานับว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในระดับสังคม แต่การที่ความไม่นิยมนิยมพูดภาษาไทย ทำให้ปัญหาทางด้านต่างๆ มีผลตามมาด้วย นั่นคือ ผู้ปกครองไม่นิยมนำบุตรหลานเข้าโรงเรียนที่สอนภาษาไทยเนื่องจากความเชื่อที่ว่าอิสลามต้องพูดภาษามลายูเท่านั้น

โดยชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประมาณร้อยละ 65 ไม่เข้าใจภาษาไทยอย่างลึกซึ้ง และนโยบายของรัฐบาลในอดีตนั้นพยายามไม่ให้ใช้ภาษาท้องถิ่นเลย (อ้างว่าเพื่อความมั่นคงของประเทศ) แต่การสื่อสารทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ คำประกาศ หนังสือเชิญ ตำราการเพาะปลูกและการพัฒนาต่างๆ จะต้องใช้ภาษาไทยทั้งสิ้น ผลที่ตามมาคือ ข้าราชการไม่เข้าใจความต้องการของชาวบ้าน และ ชาวบ้านไม่เข้าใจความต้องการของทางราชการ จึงเกิดความเข้าใจผิดกันง่าย การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐทั้งการพูดและการเขียนไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ กฎหมายที่ดี ระเบียบข้อบังคับของทางราชการที่ดี ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ

การที่ประชาชนส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้พูดภาษาไทยไม่ได้ มีผลทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาเช่น ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง สังคมและการปกครอง ซึ่งยิ่งทำให้การแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตกอยู่ในภาวะลำบาก การเข้าถึงประชาชนของเจ้าหน้าที่รัฐทำได้ลำบาก เกิดช่องว่างระหว่างข้าราชการกับประชาชน ที่มีกรแบ่งพวกเป็นไทยพุทธกับไทยมุสลิม ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพในชาติ ซึ่งทำให้ง่ายต่อการปลุกปั่นของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

¹⁸ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2529). “ชาติพันธุ์และความขัดแย้ง: มรดกอันตราย ณ จุดเปลี่ยนศตวรรษ.” ใน วีระศักดิ์ จงสุวีวัฒน์วงศ์. (บรรณาธิการ). สังคมวัฒนธรรมกับสุขภาพ. หน้า 37.

2.4.2 เอกลักษณ์ทางการศึกษา

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญมากกับองค์ความรู้และการแสวงหาความรู้ อิสลามไม่เพียงแต่จะสอนให้มนุษย์มีความรักความรู้ แต่อิสลามยังเรียกร้องให้ทุกคนแสวงหาความรู้ เพราะความรู้เป็นพื้นฐานของการพัฒนามนุษย์ เป็นกุญแจของความเจริญทางวัฒนธรรมและอารยธรรม ความรู้เท่านั้นที่จะทำให้มนุษย์รู้จักตัวเอง รู้จักจักรวาล และรู้จักอภิบาลผู้สร้าง¹⁹

การศึกษาของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ ประชาชนในพื้นที่แห่งนี้จะนิยมส่งบุตรหลานของตนเองศึกษาทั้งวิชาทางโลกและวิชาการศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาทางศาสนา เพราะการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุสลิมทุกคน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเกิดสถาบันการศึกษาศาสนาเป็นจำนวนมากในพื้นที่แห่งนี้ เช่น

มัสยิด แม้ว่ามัสยิดจะเป็นสถานที่สำหรับการประกอบศาสนกิจ แต่มัสยิดก็มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษานอกระบบ โดยปัจจุบันการสอนวิชาการอิสลามในมัสยิดจะมีกระจัดกระจายตามมัสยิดต่างๆ แต่ที่ได้รับความนิยมและมีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก ได้แก่ การสอนที่มัสยิดกลาง จ. ยะลา และ จ. ปัตตานี

โรงเรียนตาดิกา คำว่า ตาดิกา (Tadika) มาจากภาษามลายูเรียกว่า Taman didikan kanak kanak หมายถึง สถานที่อบรมเด็กเล็ก แต่ตาดิกาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่โรงเรียนอนุบาล เพราะอายุของผู้เรียนมีความหลากหลาย มีผู้เรียนบางคนมีช่วงอายุอยู่ในระดับประถมศึกษา ตาดิกาจะสอนเฉพาะวิชาศาสนา หนังสือเรียนส่วนใหญ่จะเป็นภาษามลายู มีหนังสือที่เป็นภาษาอาหรับเฉพาะรายวิชาภาษาอาหรับเท่านั้น ภาษาที่ใช้ในการสอนคือ ภาษามลายูท้องถิ่นปะปนกับภาษามลายูกกลาง

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในอดีตโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะเป็นที่รู้จักในนาม ปอเนาะ แต่ต่อมาได้แปรสภาพไปเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพราะโต๊ะครูได้สนองนโยบายการแปรสภาพปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ต่อมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา โดยการเรียนการสอนแห่งนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ วิชาศาสนา และ วิชาสามัญ

¹⁹ อัล – กรูอาน. หน้า 1-5.

ปอเนาะ เป็นสถาบันการศึกษาศาสนาอิสลามที่เก่าแก่ที่สุด วิชาที่เปิดสอนในปอเนาะ จะเป็นวิชาทางศาสนาเท่านั้น ปอเนาะมีบทบาทสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้แตกต่างไปจากชุมชนทั่ว ๆ ไป ดังนี้

- วิถีชีวิต

วิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีความสัมพันธ์กับหลักคำสอนของศาสนา พวกเขาจะมีความเชื่อและวัฒนธรรมที่ต่างไปจากผู้อื่น ทั่วไปในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ โดยวัฒนธรรมจะวางอยู่บนพื้นฐานของหลักความเชื่อทางศาสนา ผู้ที่เรียนจบปอเนาะบางคนจะเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และเป็นที่พักของสังคม

- ภาษา

ปอเนาะเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการธำรงไว้ ซึ่งภาษามลายูที่เป็นภาษาที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในภูมิภาคนี้ ผู้ที่เรียนปอเนาะจะมีความสามารถในการใช้อักษรยาวี ซึ่งเป็นอักษรที่มีฐานมาจากภาษาอาหรับ

- ความรู้ทางธรรมและทางโลก

ผู้เรียนจบจากปอเนาะจะเป็นผู้ที่รักสันโดษ จะใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย การใช้ชีวิตจะเน้นหนักในเรื่องศาสนา แต่ไม่ได้หมายความว่าพวกเขาไม่มีความรู้เกี่ยวกับทางโลก เพราะศาสนาอิสลามครอบคลุมวิชาการทางธรรมและทางโลก

2.4.3 เอกลักษณะการแต่งกาย

การแต่งกายของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประเพณีการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ และมีลักษณะการแต่งกายที่แตกต่างไปจากชาวไทยโดยทั่วไป บ้างว่าคล้ายกับการแต่งกายของชาวมลายู และบ้างก็ว่าคล้ายกับชาวอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตามการแต่งกายของชาวไทยมุสลิมก็ไม่เหมือนทั้ง 2 ชาติเสียทีเดียว แต่อาจไปอิทธิพลมาบ้างโดยสืบเนื่องมาจากทำเลที่ตั้งซึ่งมีการติดต่อค้าขายมาแต่อดีต

หลักการแต่งกายของชาวไทยมุสลิมให้ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม คือ การเปิดเผยอวัยวะบางส่วนจากร่างกายเป็นการไม่เหมาะสม บริเวณที่ควรปกปิดสำหรับผู้ชายมุสลิมได้แก่ อวัยวะตรงกลางลำตัว ตั้งแต่บั้นเอวไปจนถึงกลางน่อง ส่วนผู้หญิงมุสลิมจะต้องปกปิดทั่วร่างกาย เว้นแต่ใบหน้ากับมือเท่านั้น

การแต่งกายของผู้หญิงไทยมุสลิมตามประเพณีดั้งเดิมและยังเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน สำหรับผู้หญิงทุกวัย คือ ชุดกุรง ลักษณะเป็นเสื้อคลุมติดคอ ผ่าหน้าพอสวมศรีษะได้ แขนกระบอกยาวเกือบจรดข้อมือหรือต่ำกว่าข้อศอก ตัวเสื้อหลวมยาวคลุมสะโพก เสื้อกุรงมักสวมกับ

ผ้าปาเต๊ะ หรือใช้ผ้าชนิดเดียวกันกับเสื้อทำเป็นผ้าถุงแบบธรรมดา หรือนุ่งจีบรวมไว้ข้างเดียวที่ สะเอวด้านใดด้านหนึ่ง และมีผ้าคลุมศีรษะภาษาท้องถิ่นเรียกว่า กายกุง ส่วนผู้ชายไทยมุสลิมเมื่อ ออกจากบ้านจะนุ่งผ้าโสร่ง สวมเสื้อแขนยาวและจะมีผ้าโพกศีรษะเรียกว่า ผ้าดริอแบบ หรือ ซี อแบบ หากไม่ใช่ผ้าโพกศีรษะก็จะสวมหมวกที่เรียกว่า กือปีเยาะ

แม้ว่าวัฒนธรรม คือสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงขึ้นเพื่อปรับปรุงหรือผลิตสร้างขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีแห่งชีวิตของมนุษย์ แต่การเปลี่ยนแปลงของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คำนึงถึงศาสนาเป็นหลักสำคัญและการแต่งกายของชาวไทยมุสลิมก็เช่นกัน จึง กลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ คือ ปกปิดร่างกายมิดชิดเรียบร้อย ไม่เป็นที่ยั่วอารมณ์ รวมทั้งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสะอาด ความประหยัด และความไม่ฟุ้งเฟ้อ ควรค่าแก่การสืบทอดต่อไปยังรุ่น ลูกรุ่นหลานในอนาคต

2.4.4 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์

ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสำคัญเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของตนค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนเกี่ยวกับอารยธรรมหรือความยิ่งใหญ่ของปัตตานี ซึ่งในอดีตปัตตานีมีกษัตริย์ปกครองตั้งแต่แรกเริ่ม ปฐมกษัตริย์ของปัตตานีทรงพระนามว่า พญาตนกูอิน ตาราพระองค์ทรงสร้างเมืองปัตตานีขึ้นเมื่อประมาณก่อนปี พ.ศ 2104 ตามตำนานเมืองปัตตานียอมรับนับถือศาสนาอิสลามในสมัยของกษัตริย์องค์นี้

ในปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อไทยขยายอาณาเขตไปถึงปลายแหลมมะลายูนั้น เมืองปัตตานีได้ยอมรับเป็นเมืองประเทศราชส่งเครื่องราชบรรณาการเป็นคราว ๆ แก่กรุงศรีอยุธยา แต่เมื่อใดกรุงศรีอยุธยาอ่อนกำลังลงจะงดส่งเครื่องราชบรรณาการนั้นเสียและแสดงอาการกระด้าง กระเดื่อง

เมื่อปัตตานีเจริญรุ่งเรืองมากในสมัยอยุธยา มีชาวตะวันตกเข้ามาติดต่อค้าขายหลายชาติ อุตสาหกรรมมีเฟื่องฟูที่สุดในสมัยนั้นคือ การหล่อปืนใหญ่ เมื่อปัตตานีในอดีตเป็นท่าเรือใหญ่มีการติดต่อค้าขายกับชาวตะวันตกอย่างกว้างขวางยิ่งกว่าเมืองอื่น

ในสมัยรัชการที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ปี พ.ศ 2328 พม่ายกทัพเรือมาตีหัวเมือง ปักษ์ใต้ ตั้งแต่เมืองชุมพรลงไป พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกโปรดเกล้าฯ ให้กรม พระราชวังบรมมหาสุรสีหนาทเป็นแม่ทัพไปปราบพม่า ครั้นถึงเมืองสงขลาทราบว่าเป็นเมืองปัตตานี เป็นกบฏ จึงโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระราชกระแสน้ำไปถึงเจ้าเมืองปัตตานีว่าให้อ่อนน้อมเสีย แต่ เจ้าเมืองปัตตานีหายอมไม่ จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระยาขลาโหมยกทัพไปปราบและยึดเมืองปัตตานี ได้จัดการให้เมืองปัตตานีอยู่ในความดูแลของเจ้าเมืองสงขลา

ในสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปรากฏว่าอาณาจักรเมืองปัตตานีมีชุมชนหลายแห่งและแต่ละแห่งมีคนอยู่จำนวนมากจึงโปรดเกล้าแบ่งเมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง เพื่อสะดวกแก่การปกครอง คือ เมืองปัตตานี เมืองหนองจก เมืองยะหริ่ง เมืองสายบุรี เมืองยะลา เมืองรามัน และเมืองระแงะ

ครั้นในสมัยรัชกาลที่ 5 พระองค์ได้มีการปรับปรุงหัวเมืองทั้ง 7 เสียใหม่อีกครั้ง โดยจัดให้หัวเมืองทั้ง 7 รวมกันเป็นบริเวณเรียกว่า “บริเวณ 7 หัวเมืองอิสลามปักษ์ใต้” และให้หัวเมืองทั้ง 7 ขึ้นอยู่กับมณฑลนครศรีธรรมราช

จะเห็นได้ว่าเมืองปัตตานีในประวัติศาสตร์นั้นยิ่งใหญ่เพียงใด และยิ่งสำคัญก็คือ เจ้าเมืองปัตตานีเป็นผู้ที่นำถือศาสนาอิสลามมาโดยตลอด ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวนไม่น้อยเข้าใจว่า เมืองปัตตานีเป็นของชาวมลายูมาก่อน ไทยได้ยึดครองภายหลัง แล้วทำการปกครองด้วยการกดขี่ข่มเหง ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดจากการโฆษณาชวนเชื่อของขบวนการแบ่งแยกดินแดน

จากเอกลักษณ์ทางศาสนาและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม ซึ่งแตกต่างกับเอกลักษณ์ชาวไทยพุทธอย่างสิ้นเชิงนั้น ไม่ต้องสงสัยเลยว่าทำไมถึงมีความขัดแย้งกันไม่ว่าจะเป็นทางการเมืองหรือสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้การสร้างเอกภาพของชาติมีอุปสรรคอย่างใหญ่หลวง และจากเอกลักษณ์ดังกล่าวนี้เองที่เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยอย่างยิ่งต่อความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และวิถีการดำเนินชีวิต เป็นต้น

ความแตกต่างด้านศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นี้เองที่อาจทำให้กลุ่มอื่นมีความรู้สึกไปได้ว่า กลุ่มมุสลิมรังเกียจบุคคลจากศาสนาและวัฒนธรรมอื่น และไม่ยอมรับแบบอย่างวิธีการของกลุ่มอื่น ดูเหมือนเป็นการรังเกียจไม่เต็มใจที่จะทำอะไรๆ ให้เหมือนประชากรส่วนอื่น ยืนยันจะแยกตนเป็นเอกเทศ แต่ที่จริงเป็นเพราะความรู้สึกเกรงครัดในศาสนาและประเพณีของตน ไม่อยากให้เกิดความสับสนและการละเมิดขึ้นเท่านั้น²⁰

จะเห็นได้ว่า ศาสนาอิสลามจะเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิต ความเชื่อ ความศรัทธา สังคม และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมให้มีความแตกต่างจากศาสนาอื่น ซึ่งกลายเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มอย่างแน่นหนาและมั่นคง มุสลิมทุกคนเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระผู้เป็นเจ้าอย่างดุซงูดีและปฏิบัติตามศาสนบัญญัติโดยเคร่งครัดทั้งกาย วาจา ใจ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ชาวมุสลิมมีการรวมกลุ่มอย่าง

²⁰ อารง สุทธศาสตร์. (2540). ปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนใต้. หน้า 17.

กระชับมัน โดยมีศรัทธาและความเชื่อในศาสนาเป็นสายใยที่ยึดโยงมุสลิมทุกคนเข้าหากันและยากที่จะทำให้แตกสลาย

ความศรัทธาร่วมกันในศาสนาอิสลามและขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

แนวคิดเกี่ยวกับชาติพันธุ์²¹

คำว่า กลุ่มชาติพันธุ์ บางครั้งใช้คำว่า เชื้อชาติ ในภาษาพูดทั่วไป คือ กลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาเดียวกัน ตลอดจนมีความรู้สึกถึงเผ่าพันธุ์เดียวกัน ตัวอย่างกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ได้แก่ กลุ่มคนจีน กลุ่มคนอินเดีย กลุ่มคนลาว กลุ่มคนมุสลิม เป็นต้น ปัจจัยในการกำหนดชาติพันธุ์คือ ความสำนึกของคนในกลุ่มนั้น ปัจจัยด้านภาษาอย่างเดียวไม่สามารถกำหนดชาติพันธุ์ได้ ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญกว่า

ชาติพันธุ์ หรือ กลุ่มวัฒนธรรมนี้ มีลักษณะเด่นคือ เป็นกลุ่มที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกับ บรรพบุรุษในที่นี้หมายถึงทางสายเลือดและบรรพบุรุษทางวัฒนธรรม ผู้ที่อยู่

ความคิดเรื่องชาติพันธุ์นี้ คายส์ (C.F. Keyes) มองว่า อาจพิจารณาได้ 2 รูปแบบ คือ แบบที่ชาติพันธุ์ที่ตั้งถิ่นฐานใกล้เคียงกัน พึ่งพาอาศัยกัน และแบบที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในลักษณะกลุ่มใหญ่และชนกลุ่มน้อย

1. การพึ่งพากันของกลุ่มชาติพันธุ์

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไม่จำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์จากแง่มุมชนกลุ่มน้อย / ชนกลุ่มใหญ่เสมอไป

ซาลส์ เอฟ คายส์ (1982) เสนอว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งรกรากอยู่ในบริเวณเดียวกัน จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะที่พึ่งพากันในอดีต เนื่องจากความเจริญเกิดขึ้นในที่ราบลุ่มเป็นส่วนใหญ่ ในการศึกษาชาวเขาในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีลักษณะเป็นคู่ เช่น คนลัวะ/คนเมือง คนจีน/คนฉาน คนกะเหรี่ยง/

²¹ C.F.(ed), Ethnic change Seattle:University of washington Press.1982 อ้างถึงในธีรยุทธ ลาตีพี. (2542). หน้า 47-48.

คนพม่า เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะเกิดการพึ่งพากันระหว่างชาวเขาซึ่งเจริญน้อยกว่า กับคนพื้นราบซึ่งเจริญมากกว่า และสามารถผลิตสิ่งต่าง ๆ ที่ชาวเขาไม่สามารถผลิตได้

เฟรดเดอริก บาร์ท (1982) เสนอว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งรกรากในบริเวณเดียวกัน จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะแบ่งอาณาเขตกัน ในการศึกษาชาวเขาและคนพื้นราบ บริเวณลุ่มน้ำสินธุในประเทศปากีสถาน พบว่า ชาวเขาเผ่ากัจจาร์ คนเผ่าโคหินถาน จะอาศัยอยู่บนเขาในระดับความสูง 5000 – 15000 ฟุต และคนพื้นที่ราบ เผ่าปาทาน จะเป็นผู้ที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้ามากที่สุด มีกองทัพ และมีความเจริญทางวัฒนธรรมสูง มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ซับซ้อนและเป็นกลุ่มที่มีอำนาจในลุ่มน้ำนั้นทั้งหมด พวกเขาจะยอมให้กัจจาร์อยู่บนยอดเขา ครอบครองพื้นที่กลุ่มกัจจาร์จะไม่รบกวนต่อเสถียรภาพของพวกเขา ทั้ง 2 กลุ่มนี้อยู่ร่วมกันอย่างไม่มีปัญหา

จากตัวอย่างสามารถพิจารณาได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่พ้อเข้ากันได้ และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติมาเป็นระยะเวลานาน การศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความขัดแย้งกันและจำเป็นต้องอยู่ใกล้ชิดกัน มีตัวอย่างเช่น ปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาต่างกัน ความขัดแย้งจากความเชื่อของศาสนามากกว่าความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างทางกลุ่มชาติพันธุ์ ปัญหาระหว่างคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ในไอส์แลนด์ ปัญหาระหว่างยิวและมุสลิมในเลบานอน เป็นต้น

2. กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความสัมพันธ์แบบชนกลุ่มน้อยชนกลุ่มใหญ่

ในกรณีที่กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ใกล้เคียงและเข้ากันไม่ได้ นั้น พบว่าเป็นเพราะวัฒนธรรมสองวัฒนธรรมเข้ากันไม่ได้ วัตถุประสงค์ทางการเมืองไม่ตรงกันและต่างกลุ่มต่างก็ไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน ความเข้ากันไม่ได้ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มและจำเป็นต้องพิจารณาโดยใช้แนวคิดความขัดแย้งในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ โดยมองจากความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่

ประเทศต่างๆ ทุกประเทศมีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มอาศัยอยู่ภายในประเทศ กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอำนาจในการปกครองประเทศคือ กลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกว่าเป็นชนกลุ่มใหญ่ แต่กลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในประเทศที่กลุ่มของตนไม่ได้ที่อำนาจในการปกครองประเทศคือ ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยเราชนกลุ่มใหญ่คือ คนไทย และชนกลุ่มน้อยคือ คนจีน คนญวน คนลาว คนเขมร ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ คนมาเลย์ (คนมุสลิมในภาคใต้) คนอินเดีย รวมทั้งฝรั่งจากประเทศต่างๆ ด้วย

โดยกลุ่มที่มีชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันและช่วยเสริมสร้างเอกลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ และในขณะที่เดียวกันสามารถเร้าอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์นับถือศาสนาเดียวกัน เฉกเช่น

กับการศึกษารุ่นนี้ที่กลุ่มตัวอย่างคือ ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับถือศาสนาอิสลามและมีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเดียวกัน จึงทำให้มีความรู้สึกถึงความเป็นพวกพ้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งมีผลต่อการแสดงออกของทัศนคติและพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบกับความเชื่อความศรัทธาของกลุ่มร่วมกัน

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน

2.6 สื่อมวลชน

สื่อมวลชนที่ใช้ในการศึกษารุ่นนี้ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ซึ่งสื่อมวลชนเหล่านี้มีคุณสมบัติร่วมกัน คือ สามารถส่งสารไปยังผู้รับสารได้รวดเร็ว ครอบคลุมอย่างรวดเร็ว เข้าถึงมวลชนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกันและเข้าถึงผู้รับสารได้หลายกลุ่มและผลของสื่อมวลชนสามารถอธิบายตามทฤษฎีบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม (The cultural Norms Theory)²² ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาจากสื่อมวลชน สามารถเป็นแรงกระทบกันแบบแผนที่บุคคลปฏิบัติกันอยู่ โดยสามารถทำให้บุคคลเชื่อว่าสิ่งที่เขาปฏิบัติอยู่นั้นเป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นการย้ำหรือเสริมความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วให้หนักแน่นมากยิ่งขึ้น
2. สื่อมวลชนสามารถสร้างความเชื่อใหม่ๆ ให้กับบุคคลที่มีประสบการณ์เพียงผิวเผินในเรื่องนั้น
3. สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐาน และอาจเปลี่ยนความประพฤติของบุคคล โดยสื่อมวลชนจะเป็นผู้ที่แนะนำแนวทางสำหรับการกระทำที่สังคมยอมรับและให้การสนับสนุน โดยผ่านผู้แสดงที่เขาชื่นชอบตามรายการต่างๆ
4. สื่อมวลชนสามารถสร้างบรรทัดฐานใหม่ให้กับบุคคลได้ ถ้าบรรทัดฐานนั้นไม่ขัดกับบรรทัดฐานของสังคม แต่สื่อมวลชนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสำคัญที่เป็นผลจากบรรทัดฐานของสถาบันที่มีมาช้านานได้ ในทางตรงกันข้าม สื่อมวลชนกลับเป็นแรงเสริมสถานภาพเดิมมากกว่าที่จะสร้างบรรทัดฐานใหม่

สื่อหนังสือพิมพ์²³

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ทัศนที่ทรงอิทธิพลต่อสังคมมากที่สุด แม้ว่าจะไม่ใช่สื่อที่เก่าแก่ที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือ แต่หนังสือพิมพ์ก็เป็นรูปแบบแรกของการสื่อสารที่ไปยังมวลชน

²² พิชณี เจริญรยา และคณะ. (2538). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. หน้า 165-166.

²³ ยุกา สุภากุล. (2540). การสื่อสารมวลชน. หน้า 115.

ผู้รับสาร (Mass audiences) โดยส่วนใหญ่แล้ว บทบาทของหนังสือพิมพ์มักอยู่ในฐานะฝ่ายค้านรัฐบาล เนื่องจากทำหน้าที่แทนปากเสียงของประชาชน หนังสือพิมพ์จึงกลายเป็นกิจกรรมหนึ่งของระบบการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตยที่ค้ำจุน และผลักดันตัวเองให้มีอิสระทั้งในการนำเสนอข่าว ข้อเท็จจริง สารสนเทศ และความคิดเห็น ภายใต้ภาระที่ต้องสนองความต้องการของสังคม ต้องมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาความคิด จิตใจของผู้อ่านพร้อมกันไป

คุณสมบัติของสื่อสิ่งพิมพ์

1. การส่งไปยังผู้รับสารคราวละมาก ๆ

การส่งสารไปยังผู้รับสารใช้ตัวอักษร ภาพและ สี ทำให้ผู้รับสารมีความสามารถในการอ่านเป็นสำคัญ ในการผลิตเพื่อให้ผู้รับสารอ่านง่าย ดึงดูดความสนใจ จึงต้องมีการออกแบบตัวอักษร ขนาดอักษร การเว้นช่องไฟ ระยะห่างตัวอักษร การใช้ข้อความที่ง่ายต่อความเข้าใจ การใช้สีสันประกอบ และคุณภาพกระดาษ เพื่อดึงดูดความสนใจอ่าน ดังนั้นผู้ที่มีความรู้น้อยที่สุดที่สามารถอ่านหนังสือออก ก็รับสารได้

2. การหมุนเวียนข่าวสาร

สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่ไม่มีราคาสูงมากนัก คนทั่วไปหาซื้ออ่านได้และเป็นเจ้าของได้ จึงสามารถหยิบฉวยมาอ่านได้ในทุกสถานที่ทุกโอกาสและเวลาที่ต้องการ พร้อมทั้งสามารถอ่านซ้ำได้

3. ผลสะท้อนกลับของสาร

สื่อสิ่งพิมพ์เปิดโอกาสให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านได้ส่งผลสะท้อนกลับในรูปแบบของจดหมาย วิจัยวิจารณ์ถึงบรรณาธิการบทความ

4. รายได้สื่อสิ่งพิมพ์

หนังสือพิมพ์และนิตยสาร มีรายได้หลักจากโฆษณา นอกจากนั้นมียาได้จากการขายปลีกและการเป็นสมาชิก

5. ความยืดหยุ่นในการส่งสาร

สื่อสิ่งพิมพ์มีข้อจำกัดในพื้นที่แต่สามารถมีความยืดหยุ่นในการส่งเนื้อหาข่าวสารได้มากกว่าสื่ออื่น ด้วยการเพิ่มหน้าพิเศษหรือใบแทรกเมื่อต้องการ

6. การให้น้ำหนักความสำคัญของสาร

สื่อหนังสือพิมพ์สามารถเพิ่มเนื้อหาข่าวสาร และเสนอรายละเอียดได้ละเอียด

ในการศึกษาทัศนะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สื่อหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษารุ่นนี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์คมชัดลึก หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ โดยสื่อหนังสือพิมพ์ที่กล่าวมานั้นเป็นหนังสือพิมพ์ที่ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่นิยมอ่านข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สื่อวิทยุ²⁴

การจัดส่งวิทยุกระจายเสียงปัจจุบันมีระบบ เอฟ.เอ็ม และ เอ.เอ็ม ด้วยกำลังส่งขนาดต่างกัน โดยมีหลายฝ่ายเป็นเจ้าของจึงทำให้ได้คุณภาพเสียงที่ต่างกัน ประสิทธิภาพการแพร่ครอบคลุมพื้นที่ต่างกัน สถานีวิทยุกระจายเสียงมีการแข่งขันกันด้านอุปกรณ์เทคนิคเพื่อเอาชนะคู่แข่ง ส่วนการแข่งขันด้านคุณภาพของรายการและประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับยังมีอยู่น้อยมาก

การจัดตั้งวิทยุกระจายเสียงนั้น การที่จะให้คุ้มค่าการลงทุนก็ย่อมหวังผลให้เข้าถึงผู้ฟังจำนวนมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบการส่งวิทยุกระจายเสียง วัตถุประสงค์ของสถานี ตลาด และรูปแบบของรายการ เช่น สถานีวิทยุเพื่อการค้า มุ่งเพื่อผู้บริโภค (ผู้ฟังจำนวนมาก) ที่มีโอกาสและมีกำลังซื้อสินค้าได้ สถานีวิทยุก็จะมีรายได้จากค่าโฆษณา เป็นต้น

วิทยุกระจายเสียงมีคุณสมบัติแตกต่างจากวิทยุโทรทัศน์ งานวิทยุกระจายเสียงต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาก เนื่องจากวิทยุกระจายเสียงมีมิติของเสียงเพียงอย่างเดียว เสียงทำให้ผู้ฟังสร้างภาพจากจินตนาการขึ้นในใจ วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อของจิตใจชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นสื่อที่ใช้ประสาทความรู้สึก ที่ช่วยทำให้สมองได้สร้างสรรค์ภาพ การเขียนบทวิทยุจึงช่วยพัฒนาและขยายภาพในสมองคนฟัง

คุณสมบัติของวิทยุกระจายเสียง

1. กระจายเสียงโดยไม่ต้องใช้สาย

การกระจายเสียงโดยไม่ต้องใช้สาย โดยกระจายเสียงผ่านคลื่นอากาศ ทำให้สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่แตกต่างจากสื่ออื่น ๆ ทำให้สามารถเข้าถึงประชาชนจำนวนมาก

2. สามารถเข้าถึงผู้ฟังหลากหลายกลุ่ม

ความสามารถเข้าถึงผู้ฟังหลากหลายกลุ่มนี้ เนื่องจากคุณลักษณะประการแรกของวิทยุกระจายเสียง คือ ผู้ฟังไม่ต้องเตรียมตัวใด ในการรับสาร เพียงความสามารถในการฟัง ไม่จำเป็นต้องอ่านหนังสือออก ไม่ต้องซื้อตั๋วไปฟัง ไม่ต้องแต่งตัวออกนอกบ้าน

3. ความต่อเนื่อง

คุณลักษณะกระจายเสียงที่สำคัญ คือ หากไม่ปิดเครื่องรับวิทยุ ผู้ฟังสามารถฟังได้ตลอดเวลาต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มกระจายเสียงจนกระทั่งปิดรายการ

²⁴ยูพา สุภากุล. (2540). การสื่อสารมวลชน. หน้า 146..

4. ความจริง

คุณสมบัติกระจายเสียงที่สำคัญ คือ ความสามารถในการกระจายเสียงเหตุการณ์จริงต่างๆ เสนอแก่ผู้ฟังทันที เช่น ผู้ฟังสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยสามารถรับฟังบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นในสนามกีฬาเอเชียนเกมส์ได้ทันที เป็นต้น

5. ผลกระทบทางสังคม

การเข้าถึงประชาชนตลอดเวลาทั้งทางด้ายกายภาพ และด้านจิตใจ จึงสามารถก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคมในวงกว้าง ขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบดำเนินงานของสถานีวิทยุว่า จะจัดรายการให้ทำหน้าที่ในด้านใดมากน้อยเพียงไร ในจำนวน 4 หน้าหลัก ได้แก่

- ข่าว
- ความรู้
- บันเทิง
- การโฆษณาสินค้าและบริการ

ดังนั้น วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อเดียวที่สามารถไปได้ไกล ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดรายการ แต่ให้ผลในการจูงใจและเปลี่ยนทัศนคติได้ดีที่สุดเพราะวิทยุกระจายเสียง สามารถจะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามไปขณะที่ฟัง เกิดแนวคิดที่ผู้ฟังจินตนาการขึ้นเองโดยอิสระ การใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อผลทางจิตวิทยานับว่าได้ผลดีกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ

ในการศึกษาทัศนะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งนี้ สื่อวิทยุที่กล่าวถึงคือ สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เนื่องจากใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีสถานีวิทยุให้เลือกเปิดรับข่าวสารค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่มีภาครัฐเป็นเจ้าของหรือให้เอกชนเช่าเวลาเพื่อออกอากาศ ทำให้ภาครัฐผูกขาดการบริการด้านข่าวสาร ความรู้ แก่ประชาชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องที่มีความสำคัญระดับชาติ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและศิลปวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ทัศนคติ จิตสำนึกที่ดี ความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของคนในชาติเพื่อธำรงไว้ซึ่งสถาบัน

ช ำ ติ ศ ำ ส น ำ พ ร ะ
มหากษัตริย์

สื่อโทรทัศน์²⁵

ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลายนั้น โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนอันทรงพลังยิ่งเพราะเหตุว่าโทรทัศน์ได้เข้าสู่จิตใจของมนุษย์โดยทางอายตนะ 3 กล่าวคือ เข้าทางตา โดยเราได้มองภาพที่เคลื่อนไหว ได้มองภาพที่แท้จริง เข้าทางหู ซึ่งเราได้ยินเสียงจากเหตุการณ์นั้น ในการบันทึกเสียงออกมา เมื่อได้ฟังคำบรรยายภาพแล้วในที่สุดก็จะเกิดมโนภาพขึ้นทำให้เข้าไปในสิ่งต่างๆ ที่ออกมาทางโทรทัศน์

โทรทัศน์เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นแหล่งความรู้และความบันเทิงประเภทต่างๆ ที่เสนอถึงบ้าน แล้วยังเป็นสื่อเผยแพร่ข่าวสาร โฆษณาสินค้าต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลอย่างยิ่ง

โทรทัศน์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพคืออย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะได้รับฟังเสียงแล้ว ยังสามารถมองเห็นภาพจริงได้อีก การใช้โทรทัศน์จึงนับวันแต่จะเพิ่มขึ้น

คุณสมบัติของสื่อโทรทัศน์

1. สามารถส่งสาร ไปยังผู้รับสารจำนวนมาก

วิทยุโทรทัศน์มีส่วนประกอบที่สำคัญคือ ใช้เสียงพูด ดนตรี ภาพ สี และการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นการรวมเอาคุณสมบัติของวิทยุกระจายเสียง (ใช้เสียง) หนังสือพิมพ์ (ใช้ภาพ) และภาพยนตร์ (การเคลื่อนไหว) และเพิ่มเติมเสียงสั้นให้น่าสนใจ สถานีโทรทัศน์สามารถส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวาง ดังนั้น จึงมีผู้รับสารจำนวนมากกระจายอยู่ในรัศมีการส่งวิทยุโทรทัศน์นั้น

2. การหมุนเวียนข่าวสาร

วิทยุโทรทัศน์มีคุณสมบัติเด่น มีความรวดเร็วในการส่งสาร-รับสาร ได้ทันที มีความต้องการของฝ่ายตรงข้าม เช่น การถ่ายทอดสดรายการต่าง ๆ ผู้รับสารมีส่วนร่วมในเหตุการณ์เดียวกันและเวลาเดียวกัน

3. ผลสะท้อนกลับของสาร

วิทยุโทรทัศน์ได้รับผลสะท้อนกลับจากผู้รับสารหรือประชาชนในลักษณะที่เป็นคำพูด วิจารณ์ทางโทรทัศน์ จากบทวิจารณ์คำติชมจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่นๆ จากผู้อุปถัมภ์รายการ นอกจากนั้นยังได้รับผลสะท้อนกลับที่ไม่เป็นคำพูดเป็นจำนวนมากจากจำนวนเพิ่มหรือลดลงของโฆษณา

4. การให้น้ำหนักความสำคัญของสาร

²⁵ ยุพา สุภากุล. (2540). การสื่อสารมวลชน. หน้า 146.

วิทยุโทรทัศน์สามารถเน้นการทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวและให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสาร แต่ก็มีแนวโน้มที่สามารถเสนอเนื้อหาในการตีความ อธิบายรายละเอียดได้มากขึ้น

5. รายได้

วิทยุโทรทัศน์มีรายได้ส่วนใหญ่มาจากโฆษณา และเป็นสื่อหลักในการโฆษณาที่บริษัทโฆษณาใช้กันมาก เพราะชาวบ้านซื้อความบันเทิงได้ในราคาที่ถูกลง

ในการศึกษาครั้งนี้สื่อโทรทัศน์ได้รับความนิยมนอกจากชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการเปิดรับข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และไอทีวี

ทฤษฎีนายประตูข่าวสาร (GateKeeper)

นักวิชาการได้ให้นิยามความหมายของ “นายประตูข่าวสาร” ดังนี้

ชเรมม²⁶ (Schramm) กล่าวว่า GateKeeper เป็นผู้ที่มามีสิทธิในการเปิดเผยหรือปิดบังข่าวสารที่จะส่งไปยังประชาชนเป็นเสมือนนายทวารของการรับข่าวสารของประชาชน

ไวท์²⁷ (White, D.M) กล่าวว่า นายประตูข่าวสาร คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ในการคัดกรองเลือกสรรข่าวสารเพื่อนำเสนอไปยังประชาชน ผู้ที่คัดกรองจึงอยู่ในฐานะที่จะควบคุมข่าวสารต่างๆ ที่จะผ่านไปยังประชาชนทั่วไป โดยอาศัยวิธีการคัดเลือกและเรียบเรียงข่าวสารตลอดจนกำหนดเวลา และจัดลำดับของข่าวสารนั้นๆ

Kert Kewin²⁸ กล่าวว่า นายประตูข่าวสาร คือ บุคคลหรือกลุ่มคนซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจว่าข่าวสารหนึ่ง ๆ ควรปล่อยผ่านหรือระงับเอาไว้ ดังนั้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานของนายประตูข่าวสารจะเท่ากับทำให้เกิดความเข้าใจ ในปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจของนายประตูข่าวสารด้วย โดย Kert Kewin ตั้งข้อสังเกตว่าข่าวสารมักไหลผ่านช่องทางต่างๆ ซึ่งนายประตูข่าวสารจะเป็นผู้ที่วินิจฉัยว่าจะยอมให้ข่าวสารใดบ้างที่ผ่านไป

นอกจากนี้ในสังคมปัจจุบันการแสดงบทบาทหน้าที่ และความสำคัญของสื่อมวลชนมีมากขึ้นโดยเฉพาะหน้าที่ในการตรวจสอบ และการเฝ้าสังเกตความเป็นไปของสภาพแวดล้อม ดังนั้นความสำคัญของนายประตูข่าวสารก็ย่อมมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเช่นกัน เพราะเป็นผู้ที่ควบคุมการไหลของข่าวสาร ทั้งช่องทางการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ สำหรับช่องทางการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ นายประตูข่าวสารคือ ศูนย์รวมของข่าวลือและบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการ

²⁶ Schramm. อ้างถึงใน พัทณี เขจรธรรยาและคณะ. (2538). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. หน้า 153 –155.

²⁷ White , D.M. แหล่งเดิม.

²⁸ Kert Kewin. แหล่งเดิม.

สร้างเครือข่ายการสื่อสารในสังคม ในช่องทางการสื่อสารอย่างเป็นทางการ นายประจักษ์ ขาวสาร ก็คือ บรรณานักข่าว บรรณาธิการ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบ คัดเลือก เรียบเรียงข่าวสาร เพื่อสนองให้ประชาชนรับรู้ ทั้งบรรณาธิการ หรือนักข่าวจึงอยู่ในฐานะที่จะควบคุม ข่าวสารต่างๆ ที่จะผ่านมายังประชาชน โดยอาศัยวิธีการคัดเลือกเรียบเรียงข่าว ตลอดจน การตกแต่ง การจัดหน้าหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการกำหนดข่าวสารและลำดับความสำคัญของข่าวสารด้วย

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมของ “นายประจักษ์ ขาวสาร” ส่วนมากเน้นที่การคัดเลือกตัดตอนข่าวสาร ผลการวิจัยที่สำคัญหลายงาน พบว่า บรรณาธิการหรือนักข่าวทั่วไปเลือกเสนอข่าวสารโดยไม่คำนึงถึงประชาชนผู้รับสารเท่าไรนัก แม้ว่าจะตระหนักถึงความต้องการและความสนใจของผู้อ่านหรือผู้ฟังบ้าง แต่ก็ยังมีความคลาดเคลื่อนอยู่มาก การเลือกเสนอข่าวสารทางหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือ โทรทัศน์ จะขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบรรณาธิการและนักข่าวว่าข่าวสารนั้นเหมาะสมเพียงใด และจะเป็นที่สนใจของประชาชนหรือไม่ ซึ่งแท้จริงแล้วข่าวสารที่ประชาชนต้องการหรือสนใจจริงนั้น อาจไม่มีโอกาสปรากฏหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์เลยก็ได้ จึงมักมีการกล่าวว่า “ข่าว” คือ สิ่งที่บรรณาธิการหรือนักข่าวสร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่ทางสื่อสารมวลชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่การนำเสนอข่าวสารเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ผ่านการคัดเลือก กลั่นกรอง ตกแต่ง ให้เป็นไปตามความต้องการของสื่อมวลชนก่อนนำเสนอสู่ประชาชน

ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda – Setting)

ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชน เน้นเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ แก่ประชาชน Maxwell McCombs and Donald L. Shaw²⁹ กล่าวว่า สื่อมวลชนมักนำเสนอประเด็นปัญหาบางอย่างละเลยปัญหาอื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อมติมหาชน ทำให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่สื่อมวลชนกล่าวถึง รวมทั้งระดับความสำคัญตามที่สื่อมวลชนได้ให้แก่ประเด็นต่างๆ เหล่านั้นด้วย ซึ่ง เบอร์นาร์ด โคเฮน ได้กล่าวว่า สื่อมวลชนอาจเบี่ยงเบนความสนใจของผู้รับสารได้ โดยการบอกกับผู้อ่านว่าอะไรควรเป็นเรื่องที่ให้ความสำคัญ ดังแบบจำลองของ เดนิส แม็คควอล และ สเวน วินดาห์ล (Mcquail, D and Windahl, S, 1981) ซึ่งได้สรุปแนวคิดการกำหนดวาระข่าวสาร ดังนี้

²⁹ Maxwell McCombs and Donald L. Shaw. อ้างถึงใน พัชนี เขจรธยาและคณะ. (2538). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. หน้า 168 –170.

ประเด็นปัญหา	การให้ความสนใจของสื่อมวลชนที่แตกต่าง	การรับรู้ของสาธารณชนที่ตามมา ต่อประเด็นปัญหาต่างๆ เหล่านั้น	
X1			1
X2			2
X3			3
X4			4
X5			5
X6			6

แบบจำลองแสดงการจัดระเบียบวาระข่าวสาร

แบบจำลอง X ทางซ้ายมือ คือ ประเด็นปัญหาหรือหัวข้อต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมที่สื่อมวลชนหยิบยกมานำเสนอให้แก่สาธารณชนทราบ การเน้นการนำเสนอเรื่องเหล่านี้โดยสื่อมวลชนมากน้อยต่างกัน (แสดงโดยรูปแท่งแนวนอน) ผลที่ตามมาคือ ทำให้สาธารณชนรับรู้ในประเด็นหรือหัวข้อต่างๆ เหล่านี้ไม่เหมือนกันมากน้อยด้วย (ขนาดของ X ทางขวามือแสดงระดับความสำคัญที่พิจารณาโดยสาธารณชน) ตามรูปแบบจำลองจะเห็นว่า X1 X4 และ X6 ได้รับความสนใจในการเสนอจากสื่อมวลชนมาก ก็ได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญมาก ส่วนประเด็นอื่นๆ (X2 X3 และ X5) ก็มีความสำคัญรองลงมาในสายตาประชาชน สื่อมวลชนตามแนวคิดการจัดระเบียบวาระข่าวสาร ทำหน้าที่เป็นผู้เสนอวาระปัญหาหรือหัวข้อต่างๆ ในสังคมลักษณะข่าวและบทความความคิดเห็นให้ประชาชนได้พิจารณาว่า อะไรเป็นเรื่องที่จะนำมาคิดพิจารณาหรือสนทนา

ถกเถียงกัน ลักษณะของผลการสื่อสารมวลชนตามแนวคิดนี้ แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนโดยตรงกับ ผู้รับสารแต่เป็นผลระยะยาว นอกจากนี้ยังเป็นผลในด้านความรู้ ความเข้าใจหรือความคิดเห็น รวมถึงพฤติกรรม

การศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดประเด็นข่าวสาร มีสมมติฐานชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ ระหว่างสื่อมวลชนเลือกประเด็น หรือหัวข้อในการรายงานข่าวสารเกี่ยวกับการรับรู้ และการตระหนักถึงสาระสำคัญของประเด็นหรือปัญหานั้นมากขึ้นตามไปด้วย

อย่างไรก็ตาม แนวคิดในเรื่องการจัดวาระนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการจัดวาระของสื่อมวลชน แต่ขึ้นอยู่กับผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะภูมิหลังของผู้รับสาร ความรู้ความสนใจต่อข่าวก่อนหน้านั้น หากผู้รับสารมีความสนใจข่าวประเภทรุ่นก่อนแล้ว การจัดวาระของสื่อมวลชน ก็จะได้ผลยิ่งขึ้น และผู้รับสารอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในภายหลัง

ดังนั้นอิทธิพลของการจัดวาระของสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับ 1) ความสำคัญของเหตุการณ์ หรือคุณค่าข่าว 2) จำนวนผู้รับสารซึ่งได้ติดตามข่าวสารจากการจัดวาระสารหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็น ประสิทธิภาพ ของการจัดวาระสาร 3) อายุของข่าวในการจัดวาระสารนับแต่เกิดข่าวนั้น หรือ อาจกล่าวได้ว่าเป็นประสิทธิภาพของการจัดวาระสาร

2.7 สื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงในสังคม

จากแนวคิดเดิมที่เคยเป็นที่ยอมรับกันว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่สะท้อนสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในสังคมให้คนในสังคมได้รับรู้ร่วมกัน หากสภาพสังคมเป็นอย่างไร หน้าที่ของสื่อที่ดีเป็นกระบอก เพื่อสะท้อนภาพนั้นๆ ออกมาอย่างเที่ยงตรงไม่บิดเบือน ทั้งนี้ ด้วยปรัชญาและหน้าที่ของสื่อมวลชนเอง ในฐานะสื่อกลางระหว่างสมาชิกในสังคม (ผู้รับสาร) กับโลกแห่งความเป็นจริง โดยทำหน้าที่ในการผลิตและแพร่กระจาย “สาร”

ทั้งนี้ “สาร” ตามความหมายของสื่อมวลชน ก็คือเหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ในโลกแห่งความเป็นจริง และสื่อมวลชนได้นำเสนอในรูปแบบต่างๆ ตามลักษณะของสื่อมวลชนแต่ละประเภท

ขวัญเรือน กิติวัฒน์ (2530 : 48) นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ได้กล่าวว่า “สาร” ทางสื่อมวลชน หมายถึง ชุดแห่งสัญลักษณ์ที่มีความหมายอ้างอิงถึงโลกของประสบการณ์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ตัวแทนของสรรพสิ่งหรือสถานการณ์ความจริงของโลกกายภาพและโลกทางสังคมที่แวดล้อมตัวเรา ดังนั้นสารของสื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และการสร้างความเชื่อเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงทางสังคมให้เกิดขึ้นกับคนเรา

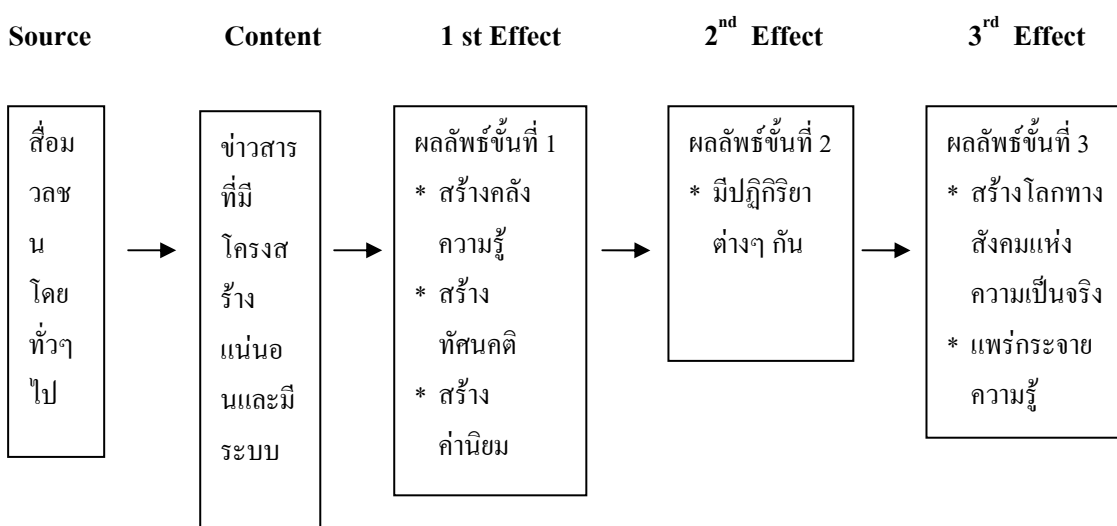
โดยสื่อมวลชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้าง การขยาย และตอกย้ำความหมายที่มนุษย์เป็นผู้กำหนดให้สรรพสิ่งและสถานการณ์รอบตัว ทั้งนี้ด้วยโลกอันกว้างใหญ่ไพศาลนั้น สรรพสิ่งและสภาวะการณ์ต่างๆ ในสังคม บางครั้งอยู่นอกเหนือขอบเขตแห่งการรับรู้และการสัมผัสโดยตรงของคนเรา

ดังที่กาญจนา แก้วเทพ(2534 : 117) ได้กล่าวว่า คนเราไม่ได้รับรู้โลกแห่งความเป็นจริงด้วยตนเองและโดยตรงเสมอไป แต่ส่วนใหญ่เป็นการรับรู้โดยผ่านตัวกลางอื่น ๆ ในสังคม โดยเฉพาะในสังคมสมัยใหม่นี้ ตัวกลางที่สำคัญก็คือสื่อมวลชนนั่นเอง

กล่าวคือ สื่อมวลชนจะทำหน้าที่เชื่อมระหว่างผู้อ่านกับโลกความเป็นจริง โดยอาศัยกระบวนการทางสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์ ที่จะทำหน้าที่นำเรื่องราวในโลกแห่งความเป็นจริง ในที่ต่างๆ ที่คนเรามิได้รับรู้หรือมีส่วนร่วมโดยตรงไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การต่างประเทศ เป็นต้น กล่าวได้ว่า สื่อมวลชนเป็นประสบการณ์ทางอ้อมของเรา ที่ทำให้คนเราได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ สื่อมวลชนจึงเปรียบเสมือนหน้าต่างที่เปิดไปสู่โลกกว้าง ทำให้คนเราได้รับรู้เห็นเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในสังคมภายในที่เราเป็นสมาชิกอยู่ และสังคมภายนอกที่เราไม่ได้เป็นสมาชิกสื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และสร้างความเชื่อเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงทางสังคมให้เกิดขึ้นกับเรา ทั้งนี้เพราะเรื่องราวต่างๆ ความเป็นจริงของสังคมที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องผ่านการตีความ และคัดเลือกลงจากสื่อมวลชน

การอธิบายแบบทฤษฎีสื่อมวลชน

1. หากนำแนวคิดเรื่องการสร้างความหมายทางสังคมมาอธิบายด้านสื่อสารมวลชน อาจอธิบายได้ว่า การสร้างความหมายนั้นเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะยาวอย่างหนึ่ง

ภาพที่แสดงข้างบนนี้ แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างหลายๆ ชั้น ทั้งผลกระทบระยะสั้น (ขั้นแรก) ระยะกลาง (ขั้นที่ 2) และระยะยาว (ขั้นที่ 3) เช่น หลังจากรับข่าวสารไปแล้ว ผลกระทบระยะแรกก็คือ การเก็บข้อมูลเข้าสู่คลังความรู้ สร้างทัศนคติ และค่านิยมต่างๆ หลังจากนั้นก็เป็นขั้นตอนที่มีปฏิกิริยาตอบสนอง และเมื่อเวลาค่อยๆ ผ่านไป ข้อมูลข่าวสารที่สะสมกันมากๆ เข้าก็ถูกจัดระบบ และห่อหุ้มผู้รับสารกลายเป็น โลกแห่งความเป็นจริงที่ถูกสร้างขึ้นตามเนื้อหาทฤษฎีที่ได้กล่าวมาข้างต้น

2. จากแผ่นภาพข้างต้นนี้ จึงอาจสรุปเอกลักษณ์สำคัญของคำอธิบายเรื่องผลกระทบของสื่อมวลชนจากมุมมองของนักพัฒนาธรรมศึกษาได้ว่า ความคิดเห็นของนักทฤษฎีเหล่านี้ ไม่ได้หมกมุ่นอยู่กับคำถามที่ว่าสื่อมวลชนจะมีพลังอำนาจมากน้อยเพียงใด หากทว่ากลับสนใจที่จะตอบว่า ทุกครั้งที่สื่อมวลชนเผยแพร่ผลงานของตน ก็จะสร้างผลกระทบได้ในหลายๆ ระลอก (อาจจะกระทบฝั่งอย่างแรงหรือแผ่วเบาที่แล้วแต่) คือ มีผลในหลายระยะทั้งสั้นกลางและระยะยาว และส่วนที่นักพัฒนาธรรมศึกษาให้ความสนใจมากที่สุดคือ ผลระยะยาวที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมและตกตะกอนทีละน้อยจนกระทั่งแข็งตัวกลายเป็นผลึกทางวัฒนธรรมของผู้คน

ดังนั้น เมื่อเวลาที่ผู้รับสารดูโทรทัศน์แต่ละชั่วโมง แต่ละวัน พวกเขาจึงไม่เพียงจะได้รับสารสนเทศ เท่านั้น แต่ทว่าพวกเขายังค่อยๆ เก็บสะสมภาพต่อของชีวิตแบบต่างๆ และได้รับแบบจำลองของพฤติกรรมแบบต่างๆ ก่อนที่จะได้มีโอกาสไปสัมผัสกับประสบการณ์นั้นอย่างจริงๆ

จากแนวคิดดังกล่าว ก่อให้เกิดการศึกษาวิจัยด้านสื่อมวลชนทั้งการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อตรวจหาว่า มีภาพของโลก ภาพของชีวิต และแบบอย่างพฤติกรรมอะไรบ้างบรรจุอยู่ภายใน รวมทั้งการศึกษาฝ่ายผู้รับสารว่าได้บทเรียนอะไรบ้างจากสื่อมวลชน มีงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า เด็กๆ ได้บทเรียนเกี่ยวกับชีวิต จากการเปิดรับสื่อมวลชน (ในสังคมไทยมีงานศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้จริยธรรมมากเป็นพิเศษ) และเด็กๆ ได้นำมาเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของตนเองอย่างไร

ส่วนผลจากการวิเคราะห์เนื้อหา ก็พบอยู่เสมอว่า สื่อมวลชนได้นำเสนอภาพชีวิตและภาพของโลกที่สามารถหล่อหลอมความคาดหวัง (เด็กๆ จากชนบทคาดหวังจะเข้ามาหางานทำที่สุขสบายกว่า และได้เงินใช้เป็นประจำว่าการทำงานทำไร่) และเป็นแรงบันดาลใจ (เมื่อสมรักษ์ คำสิงห์ ชกมวยชนะได้เหรียญทองโอลิมปิก ปรกาศแห่งความหวังของเด็กหนุ่มอีสานที่รุ่งโรจน์

ขึ้นมาทันที) การหล่อหลอมดังกล่าวครอบคลุมเกือบจะทุกมิติของชีวิตไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาชีพ เพศ ทัศนะทางการเมือง (ในรายการสนทนาทางโทรทัศน์ช่วยวัยเด็ก พิธีกรได้ให้เด็กแสดงความคิดเห็นว่าอยากจะเป็นนายกรัฐมนตรีเมืองไทยหรือไม่ ผลปรากฏว่า เด็กทุกคนพากันตอบปฏิเสธกันเป็นแถว) และอื่นๆ ที่เป็นวัฒนธรรมของสังคม

3. จากแนวคิดที่เชื่อว่า ในสังคมยุคปัจจุบันนี้ สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่สำคัญที่จัดวางรูปความเป็นจริงของสังคมรอบๆ ตัวเรา ทำให้มีการศึกษาว่า เนื้อหาของสื่อมวลชนจะมีลักษณะเห็นด้วยกับระเบียบสังคมที่มีอยู่ หรือ มีลักษณะ ชวนให้ต่อต้านสังคม ผลจากการวิเคราะห์ทุกครั้งจะพบอยู่เสมอว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว สื่อจะนำเสนอเนื้อหาที่เห็นด้วยมากกว่าต่อต้านสังคม เพื่อสร้างความเป็นจริงว่า ถึงจะมีข้อบกพร่องหรือปัญหาอะไร แต่สังคมนี้ก็ยังสามารถรับได้ นี่คือการอธิบายที่ว่าเพราะเหตุใดสังคมของเราจึงดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง

4. ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อมวลชน เช่น การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ มักจะพบว่า เนื้อหาที่ถูกสร้างคลั่งแห่งความรู้ของคนในสังคมนั้นมักจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันเริ่มตั้งแต่เรื่องที่จะนำเสนอ มักจะเป็นเรื่องเดียวกัน ใช้แหล่งข่าวเดียวกัน เนื้อหาข่าวที่รายงานก็คล้ายๆ กัน รวมทั้งวิธีการให้ข้อสรุปก็ยังคล้ายคลึงกันอีกด้วย ลักษณะเช่นนี้ ทำให้เกิดแบบแผนที่เป็นไปได้ในแนวทางเดียวกันหมด ที่เรียกว่า มือกติเชิงโครงสร้าง เมื่อวิเคราะห์ลงไปหาถึงปัจจัยที่ทำให้การสร้างคลั่งแห่งความรู้มีอกติเชิงโครงสร้างดังกล่าวจะพบว่ามีปัจจัยหลายประการ เช่น

* แนวโน้มขององค์กรเอง (Organization Tendency) วิธีการจัดตั้งองค์กร โครงสร้างองค์กร ระบบการแบ่งงานกันทำขององค์กรสื่อที่มีแบบแผนหลักที่คล้ายๆ กัน ดังนั้นกระบวนการทำงานและผลงานที่ออกมาจึงคล้ายกัน

* การฝึกฝนทางวิชาชีพ (Occupational Practice) เนื่องจากนักสื่อสารมวลชน มักจะได้รับการฝึกฝนทักษะมาจากสถาบันเดียวกันหรือสถาบันประเภทเดียวกัน และเมื่อมาปฏิบัติงานจริงก็ได้รับการฝึกฝนให้ปฏิบัติงานด้วยระบบที่คล้ายๆ กัน เช่น สำหรับนักการเมืองจะมีวิธีการ สัมภาษณ์อย่างไร เป็นต้น เมื่อไปในงานสัมมนาควรจะทำภาพใคร จะมีวิธีการเขียนข่าวอย่างไร เป็นต้น ผลจากการผ่านการฝึกฝนทางวิชาชีพที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ผลงานที่ออกมาไม่แตกต่างกันในองค์ประกอบใหญ่ๆ

* การยึดถือค่านิยม กรอบความคิด และรูปแบบเดียวกัน เนื่องจากในการปฏิบัติงานสื่อสารมวลชน ซึ่งถือว่าเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะลงตัวอย่างหนึ่ง ดังนั้นจึงได้มีการสลับบรรดาค่านิยม กรอบความคิด และรูปแบบที่แน่นอนเอาไว้ เช่น การทำข่าวจำเป็นต้องมีเกณฑ์ที่

แน่นอนเรื่อง คุณค่าของข่าว เรื่องความเป็นกลาง รูปแบบรายการเกมโชว์ต้องมีพิธีกร มีการแข่งขัน มีของรางวัล เป็นต้น

* จีดจำกัดด้านเทคโนโลยี (Technological Limitations) ระบบขีดความสามารถของเครื่องมือและข้อจำกัดด้านเทคนิคก็ทำให้ทุกองค์กรที่ใช้เครื่องมือในระบบเดียวกัน ผลิตงานออกมาได้ในระบบเดียวใกล้เคียงกัน

จากแนวคิดเรื่องสื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคมดังที่กล่าวมานี้ สามารถนำมาอธิบายได้ว่า เนื้อหาข่าวและภาพข่าวเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยเฉพาะมุมมองที่มีต่อชาวไทยมุสลิมที่ปรากฏในสื่อมวลชน ไม่ได้ถูกต้องกับความเป็นจริงเสมอไป อาจไม่เป็นความจริงเลย หรือเป็นความจริงเพียงบางส่วนเท่านั้น กล่าวคือ สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนบทบาทจากการรวบรวมข่าวมาเป็นผู้สร้างข่าว แม้ว่าการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ในโลกจะเป็นเรื่องที่เป็นไปโดยธรรมชาติ แต่ทว่าวิธีการเลือกเฉพาะเหตุการณ์บางเหตุการณ์ วิธีการบอกเล่า การนำเสนอ นั้นมิใช่เรื่องที่เป็นไปเองตามธรรมชาติ รวมทั้งยังมีปัจจัยต่างๆ มาเกี่ยวข้องในกระบวนการนำเสนอของสื่อมวลชนในฐานะ “นายประตูข่าวสาร” (Gate Keeper) ผู้ทำหน้าที่เลือกสรร เหตุการณ์ เรื่องราวต่างๆ มาเสนอต่อผู้รับนั่นเอง

2.8 ชาวมุสลิมกับการสะท้อนโดยสื่อมวลชน

นักวิชาการ สื่อมวลชน ตลอดจนชาวมุสลิมนั้น มักคิดอยู่เสมอว่า อกตต่อชาวมุสลิมยังคงมีอยู่จำนวนมากในการรายงานข่าว และสื่อสารทางการค้าในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของภาพยนตร์ นิตยสาร นวนิยาย หรือ หนังสือพิมพ์ ที่มักถูกแสดงภาพออกไปเหมือนกับเป็นคนคลั่งศาสนาและมีอยู่บ่อยๆ ที่เป็นผู้ก่อการร้ายเลขที่เดียว และการแสดงภาพออกไปอย่างผิดๆ อย่างจริงจังนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นรากเหง้าทางประวัติศาสตร์อยู่ไม่น้อย

จรัญ มะลูลีม (2541 : 14) นักวิชาการและนักสื่อสารมวลชนผู้ที่คลุกคลีอยู่กับงานด้านข่าวสารโลกของมุสลิม ได้เคยแสดงทัศนะเกี่ยวกับการเสนอภาพเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมของสื่อมวลชนตะวันตกไว้ว่า ภายหลังจากการปฏิวัติอิหร่านสำเร็จลงในปี 1979 สื่อมวลชนได้แสดงการปฏิวัติอิสลามของอิหร่านเสมือนว่าได้รับการสนับสนุนค้ำจุนโดยผู้ก่อการร้าย ซึ่งการต่อต้านซาร์อย่างกล้าหาญของพวกเขาถูกกล่าวหาว่าเป็นการกระทำที่บ้าคลั่ง หรือเป็นการฆ่าตัวตายการสละชีพเพื่อชาติอันเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่ทำให้การปฏิวัติประสบความสำเร็จนั้น สื่อมวลชนตะวันตกกลับเห็นว่า “การฆ่าตัวตาย” นอกจากนั้นสื่อมวลชนในโลกตะวันตกนั้นมักใช้ว่า “มุสลิมผู้ก่อการร้าย” เพิ่มขึ้นบ่อยๆ และแปรเปลี่ยนความหมายของคำว่า “ญิฮาด” (สงครามอันศักดิ์

สิทธิ์) และชะฮาดัต (การสละชีพเพื่อหนทางแห่งพระเจ้า) เพื่อจะพิสูจน์ให้เห็นว่าชาวมุสลิมคือผู้ก่อการร้าย ซึ่งสำหรับสื่อมวลชนตะวันตกแล้ว ผู้ก่อการร้ายเหล่านั้นคือผู้วิกลจริตและกระหายเลือดผู้ที่ย่าเกรงกฎหมายของผู้ใด

โมฮัมหมัด กามาฮัสซัน (อ้างถึงใน วิลลาซีนี พิพิธกุล, 2532 :87) ได้กล่าวว่า สื่อมวลชนตะวันตกมักสร้างภาพและบุคลิกลักษณะที่ไม่ถูกต้องในด้านลบของชาวมุสลิมอยู่เสมอ ๆ เช่น สนใจแต่เรื่องความขัดแย้งระหว่างชาวมุสลิมกับชาวฮินดูในอินเดีย ชาวเตอร์กกับกรีกในไซปรัส เป็นต้น โดยที่การเสนอกรณีขัดแย้งดังกล่าวนี้ สื่อมวลชนมักจะย่ำให้เห็นว่าโดยปกติแล้วชาวมุสลิมเป็นผู้ที่นิยมความรุนแรง ก้าวร้าว กำริบ ชอบแยกพวกแยกเหล่า และเป็นนักต่อสู้ที่ไม่ได้แสวงหาอิสรภาพ

นอกจากนั้นภาพลักษณ์ของชาวมุสลิมทางสื่อมวลชนทั่วไปก็ไม่สู้ดีนัก กล่าวคือ ตลอดเวลาที่ผ่านมาโลกของมุสลิมกลายเป็นเวทีที่สื่อประเภทต่างๆ โดยเฉพาะสื่อตะวันตกนำเอา มา สีสันแต่งแต้มเสียจนบิดเบี้ยวและดูน่ากลัว ทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศมุสลิมเสียหาย ชาวมุสลิมถูกวาดภาพให้เป็นผู้ก่อการร้ายที่มีศรัทธาภาพ อิสลามถูกกล่าวหาว่าแผ่ขยายโดยดาบ ในตะวันตก หนังสือประวัติศาสตร์ที่ใช้สอนในโรงเรียนแสดงภาพของอิสลามด้วยรูปชาวอาหรับที่น่ากลัว มี เกรยาวและดาบอันเป็นสมมุติฐานว่าอิสลามเผยแพร่โดยใช้ดาบ หรือ เป็นผู้ก่อการร้ายที่น่ากลัว

2.9 ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกับคำว่า เจตคติ เป็นศัพท์บัญญัติมาจากคำว่า Attitude ในภาษาอังกฤษ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายคำว่า ทัศนคติ ว่า หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งตรงกับคำว่า Attitude ในภาษาอังกฤษ

นพมาศ ชีรเวทิน (2539 : 89) ให้คำนิยามว่า ทัศนคติ คือ สิ่งที่มีอยู่ในใจ ซึ่งเป็นตัวกำหนดอะไรเป็นสิ่งที่คาดหวัง และอะไรเป็นสิ่งที่ต้องการหรือหมายเอาไว้ในใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (อ้างถึงใน อารีภักดิ์ เงินบำรุง, 2541:15) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่า จะเกิดขึ้นเมื่อรับรู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราอาจเกิดความรู้สึกควบคู่ไปกับการรับรู้ นั่นและมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจ

กูด (อ้างถึงใน ศักดิ์ สุนทรเสณี, 2531:1) ได้ให้ความหมายของ ทักษะคติ ว่าหมายถึง ความรู้สึกของเราที่มีต่อสิ่งต่างๆรอบตัว ในด้านความรู้สึกว่า ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งต่างๆ

อัลฟอร์ด (1961:165) กล่าวว่า ทักษะคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางด้านจิตซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาพความพร้อมนี้จะเป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของทักษะคิตดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า หมายถึง ความรู้ ความรู้สึก หรือ ความเชื่อของบุคคล ตลอดจนพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแสดงออกได้ทั้งในทางบวกหรือทางลบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ

องค์ประกอบของทักษะคติ

อัลฟอร์ด (1961:166) กล่าวว่า ทักษะคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความคิด เป็นความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รู้ว่า การศึกษาเล่าเรียน ทำให้มีความรู้และเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพในภายภาคหน้า
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก เป็นองค์ประกอบที่ต่อเนื่องจากองค์ประกอบที่ 1 คือ เมื่อมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้น เช่น การเห็นประโยชน์และคุณค่าของการศึกษาเล่าเรียนแสดงว่า มีความรู้สึกทางบวกต่อการเรียน ก็จะเกิดความรู้สึกพอใจและสนใจที่จะเรียน
3. องค์ประกอบด้านการกระทำ เมื่อเกิด 2 องค์ประกอบแรก คือ รับรู้และเข้าใจว่า การศึกษาเล่าเรียนเป็นสิ่งที่มีความหมาย เกิดความรู้สึกพอใจ สนใจที่จะเรียนแล้วทำให้เกิดความพร้อมทางการกระทำ เช่น มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตั้งใจฟังเวลาครูสอน และหมั่นศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ก็มีความสำคัญ องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ เป็นพื้นฐานของทักษะคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคล การแสดงออกของบุคคลหรืออาจกล่าวได้ว่า ทักษะคติเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางพฤติกรรม

การเกิดทัศนคติ

ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล ทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและการรวมกันของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับมาจากเดิมมีทั้งดีและไม่ดี รุนแรงหรือไม่รุนแรง จึง
ส ี ก ฝ ฝ ฝ
ต่อทัศนคติต่อสิ่งใหม่ที่คล้ายคลึงกัน
2. การสร้างความรู้สึกรู้สึก เกิดจากประสบการณ์ส่วนตัว ซึ่งประกอบส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคลที่ต่างมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อยๆ แล้ว ยังทำให้มีรูปแบบเป็นของตัวเองด้วย ดังนั้นทัศนคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนนั้นๆ
3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดทัศนคติของคนบางคนได้มาจากการเรียนแบบบุคคลที่ตนเองให้ความสำคัญ และรับเอาทัศนคตินั้นมาเป็นของตน เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง และบุคคลอื่นๆ เช่น คารา เป็นต้น
4. เกิดจากการเรียนรู้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมในสังคมหรืออิทธิพลของกลุ่มสังคม กล่าวคือ คนย่อมมีทัศนคติคล้ายกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น ทัศนคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ

บทบาทของทัศนคติ

บุคคลสามารถแสดงทัศนคติออกได้ 3 ประเภทด้วยกัน³⁰ คือ

1. ประเภทแรก ได้แก่ ทัศนคติทางเชิงบวก เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออกมีความรู้สึกรู้สึก หรืออารมณ์จากสภาพจิตใจโต้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่นหรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่งรวมทั้งหน่วยงาน องค์กร สถาบันและการดำเนินกิจการขององค์กรและอื่นๆ
2. ประเภทที่สอง ได้แก่ ทัศนคติทางลบหรือไม่ดี คือ ทัศนคติที่สร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้ได้รับความน่าเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัยรวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงานองค์กร สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์กรและอื่นๆ

³⁰ จาระไน แกลดโกศล. (2529). ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล. หน้า 950.

3. ประเภทที่สาม ซึ่งเป็นประเภทสุดท้าย คือ ทักษะที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือต่อบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์กรและอื่นๆ โดยสิ้นเชิง

สำหรับบทบาทของทัศนคตินี้ แดเนียล แคทซ์ (Daniel Katz) ได้กล่าวถึงไว้ 4 ประการคือ

1. การปรับเพื่อใช้งาน (Adjustment–Uefense) อย่างเช่นในกรณีที่เราชอบสิ่งที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเรา

2. การปกป้องความรู้สึกต่างๆ (Ego–Defense) ตัวอย่างเช่น เมื่อเราสร้างทัศนคติขึ้นเพื่อปกป้องความไม่มั่นคงทางความรู้สึกของเราหรือเพื่อปกป้องเราเมื่อมีสิ่งข่มขวัญเกิดขึ้น

3. การแสดงออกซึ่งค่านิยม (Value Expression) อย่างเช่น การสร้างทัศนคติขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งความเชื่อ หรือค่านิยมต่าง ๆ

4. หน้าที่เกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) อย่างเช่น เมื่อใช้ทัศนคติเป็นเครื่องช่วยในการเข้าใจสิ่งแวดล้อม โดยการรวบรวมและปะติดปะต่อข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบและการเกิดทัศนคติที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ รวมถึงการเรียนรู้จากวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมของบุคคลนั้นแล้วแสดงออกมาในรูปแบบของความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมเช่นเดียวกันกับการแสดงทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อาศัยปัจจัยดังกล่าวเช่นกันในการแสดงทัศนคติที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยที่ศึกษาการนำเสนอข่าวข่าวเกี่ยวกับชาวมุสลิม เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติและมุมมองในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน เช่น การคัดสรร การจัดลำดับความสำคัญ รูปแบบการนำเสนอ เป็นต้น ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีชาวมุสลิมเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ธีรยุทธ ลาติฟี (2542) ศึกษาเรื่อง การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย โดยศึกษาหนังสือพิมพ์ไทย 4 ฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และไทยโพสต์ พบว่า สื่อมวลชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมไม่มากนัก และมีความโน้มเอียงในเนื้อหาที่เป็นไปในทิศทางลบมากกว่าเนื้อหาในทิศทางบวก โดยอ้างแหล่งข้อมูลจากสำนักข่าวในโลกตะวันตก มากกว่าแหล่งข่าวข้อมูลที่เป็นชาวมุสลิม

DRU

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน กรณีศึกษา สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งที่จะศึกษาถึงทักษะของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงระยะเวลาเดือนมกราคม พ.ศ 2547 – เดือนเมษายน พ.ศ 2548 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทักษะต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในลักษณะดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้ยังมุ่งศึกษาประเด็นข่าวสารที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ในทักษะของชาวไทยมุสลิม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 เครื่องมือวิจัยภาคสนาม

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างที่จะให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants/In – depth Interview) ซึ่งหมายถึงการสัมภาษณ์โดยกำหนดตัวบุคคลที่เป็นผู้ตอบเพียงบางคนแบบเป็นการเฉพาะเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างนั้นจะต้องเป็นผู้ที่เปิดรับสื่อและมีข้อมูลลึกที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัย สำหรับงานวิจัยครั้งนี้กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลสำคัญคือคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือที่เรียกว่า ชาวไทยมุสลิม ที่มีถิ่นฐานอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นพื้นที่เกิดเหตุการณ์การก่อความไม่สงบ ได้แก่ จ. ยะลา จ. ปัตตานี และ จ. นราธิวาส

3.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กแบบเฉพาะเจาะจงขึ้นมาเป็นตัวแทนของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จ. ยะลา จ. ปัตตานี และ จ. นราธิวาส เนื่องจากผู้วิจัยมีเวลาในการเก็บข้อมูลในช่วงระยะสั้น จึงจำเป็นต้องให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรไทยมุสลิมทั้งหมดในพื้นที่ ได้ทำการ

แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง หมายถึง ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สูญเสียญาติพี่น้องหรือทรัพย์สินจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3 คน ได้แก่

จังหวัดปัตตานี   ได้แก่

จำนวน 1 คน

1. จ.ส.ต.สรยุทธ ปากา (จำแอ) อาชีพรับราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่ลาน จ. ปัตตานี (สวนผลไม้ถูกฟันทิ้งและเผาทำลาย และสูญเสียเพื่อนตำรวจในเหตุการณ์ชายฉกรรจ์นับ 10 คน บุคลิกดี สกอ.แม่ลาน จ. ปัตตานี)

จังหวัดปัตตานี

ได้แก่

จำนวน 2 คน

1. นายอุสมาน เจะเว อาชีพค้าขาย (สูญเสียน้องชายซึ่งเป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา จ. ยะลา) จากการสร้างสถานการณ์ฆ่ารายวัน
2. นางฮาดีบี๊ะ คาคร์ อาชีพรับราชการ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้เทศบาลต. บางปู อ. ยะหริ่ง จ. ปัตตานี (สูญเสียสามีซึ่งเป็นทหารหน่วยข่าวกรอง สปก.ทบ.)

2. ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม หมายถึง ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่ได้สูญเสียญาติพี่น้องหรือทรัพย์สิน แต่ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากิน เป็นต้น จากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 18 คน ได้แก่

จังหวัดยะลา

ได้แก่

จำนวน 14 คน

1. นายวิทยา นิยมเดชา อาจารย์สอนวิทยาลัยเทคนิคยะลา อ. เมือง จ. ยะลา
2. ค.ต ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม สถานีตำรวจภูธรเทศบาลเมืองยะลา จ. ยะลา

3. ศ.ต.ท. อาหะมะ แซมะแซ สถานีตำรวจภูธรเทศบาลเมืองยะลา จ. ยะลา
4. นายสัมพันธ์ มุชอดี หัวหน้า สทท. 11 ส่วนแยกยะลา
5. นางยามีละ การ์ดอง ผู้ประกาศข่าวและพิธีกรภาคภาษามลายูท้องถิ่น สทท. 11 แยกส่วนยะลา
6. นายเปาซี จารู อาจารย์สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนพัฒนาวิทยา (โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) อ. เมือง จ. ยะลา
7. นางลักขณา จันทรสุภาพ เจ้าของธุรกิจร้านอาหารมุสลิมบ้านครัว (ย่านตลาดเก่า ชุมชนมุสลิม) จ. ยะลา
8. นางสาวมารียะ หะยีอาซา อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ วิทยาลัยอาชีวศึกษา จ. ยะลา
9. นายชวนะ ชุมนุมพันธ์ นายสถานีรถไฟยะลา
10. นางรอฮีมะห์ มะหะแซ ข้าราชการครู โรงเรียนบ้านกงปีนัง อ. กงปีนัง จ. ยะลา
11. อาแบเลาะห์ ผู้ใหญ่บ้านและโต๊ะอิหม่าม บ้านตือเบาะ อ. สะเตงนอก จ. ยะลา
12. อาแบแอ , อาแบปาน และอาแบมิง โต๊ะอิหม่ามประจำมัสยิด บ้านตือเบาะ จ. ยะลา

จังหวัดปัตตานี

จำนวน 2 คน

ได้แก่

1. นายศุภนัย พวงมณี นายอำเภอยะหริ่ง จ. ปัตตานี
2. นายสุรศักดิ์ เบญจวรรณ นักพัฒนาชุมชนเทศบาล ต. บางปู อ. ยะหริ่ง จ. ปัตตานี

จังหวัดนราธิวาส

จำนวน 2 คน

ได้แก่

1. อาจารย์ยูโซ๊ะ หะยีอาซา อาจารย์สอนวิชาฟิสิกส์ วิทยาลัยเกษตรนราธิวาส (เกษตรป่าไผ่)
2. นายพิตสุตดีน มุหะมะ อุตตะสอนศาสนาโรงเรียนตาดีกา โรงเรียนปอเนาะและมัสยิดต่างๆ ใน จ. นราธิวาส

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงและทางอ้อมในเหตุการณ์ความสงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถึงทัศนคติที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อวิทยุเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการจดบันทึกและบันทึกเสียงเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกข้อมูลออกเป็นประเภทต่างๆ โดยลงรหัสประเภทข้อมูลตามประเด็นหัวข้อที่กำหนดไว้ในปัญหาวิจัย การลงรหัสทำโดยใส่ชื่อประเภทที่จำแนกไว้ในสมุดบันทึกสนาม จากนั้นจึงบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามประเภทที่กำหนด ดังต่อไปนี้

1. ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่
  - ทัศนคติเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอในสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
  - ทัศนคติเกี่ยวกับภาพข่าวที่นำเสนอในสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ปัจจัยที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในลักษณะดังกล่าว
3. ประเด็นข่าวสารใดเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอในทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประวัติของผู้วิจัย

การลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของผู้วิจัยครั้งนี้อาจจะได้เปรียบกว่าผู้วิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นชาวไทยมุสลิมที่เกิดและเติบโตในพื้นที่ อ.สุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีชายแดนติดต่อกับเพื่อนบ้านอย่างรัฐรันตุปายัง ของประเทศมาเลเซีย ทำให้มีความใกล้ชิดและคุ้นเคยกับศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยมาจากครอบครัวที่ทั้งพ่อและแม่เป็นชาวไทยมุสลิมเคร่งครัดในหลักของศาสนา แม้ว่าทั้งสองท่านจะแยกทางกันด้วยเหตุผลบางประการตั้งแต่ผู้วิจัยยังเล็ก แต่แม่ก็ให้ความอบอุ่น และเลี้ยงดูลูกจนเติบโตใหญ่ ซึ่งลูกทั้ง 5 คนก็ไม่ทำให้แม่ผิดหวัง ทุกคนตั้งใจเรียนและจบการศึกษา มีงานการที่มั่นคงสร้างความภาคภูมิใจให้กับแม่เป็นอย่างมาก

จากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์อย่างใกล้ชิดและมีความสะเทือนใจทุกครั้งที่ได้ดูข่าวทางทีวี ฟังวิทยุ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ ที่มีหัวข้อข่าวและเนื้อหาข่าวบรรยายว่า มุสลิมก่อการร้าย มุสลิมหัวขบด มุสลิมหัวรุนแรง เป็นต้น ทั้งๆ ที่ผู้วิจัยเองเป็นมุสลิมผู้หนึ่งที่ไม่เคยคิดก่อการร้าย ไม่เคยทำการขบด และไม่มีความคิดหรืออุดมการณ์ที่จะต้องใช้ความรุนแรง ทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจหนักกับเนื้อหาข่าวและภาพข่าวในลักษณะดังกล่าวที่ไม่ถูกต้องทั้งหมด แต่ก็ไม่มีโอกาสแก้ไขหรือชี้แจงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องได้ แม้ว่าผู้วิจัยจะทำงานอยู่ในวงการสื่อสารมวลชน (ผู้กำกับเวทีฝ่ายผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี) ก็ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ นอกจากการพูดคุยและอธิบายในสิ่งที่เพื่อนนักข่าว โปรดิวเซอร์ หรือ ทีมงานส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานข่าว มีข้อสงสัย เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่บางอย่างแตกต่างจากชาวไทยมุสลิมในภาคอื่นๆ ซึ่งก็สามารถช่วยสร้างความเข้าใจในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอเนื้อหาและภาพข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การลงพื้นที่เก็บข้อมูล

การลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของผู้วิจัยมีเวลาในการเก็บข้อมูลค่อนข้างจำกัด และเหตุการณ์ความไม่สงบในช่วงเวลาดังกล่าวค่อนข้างตึงเครียดมีการลอบวางระเบิด การฆ่ารายวัน การเผาโรงเรียนและสถานที่ราชการต่างๆ แทบทุกวัน ทำให้ประชาชนในพื้นที่ต้องระแวงระวังอันตรายต่างๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับคนแปลกหน้า แม้ว่าเรื่องที่ผู้วิจัยศึกษาจะไม่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงหรือกระทบกลุ่มอิทธิพลใดก็ตาม แต่ก็ยังสร้างความหวาดกลัวที่จะเปิดเผยเรื่องที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ผู้วิจัยลงพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างวันที่ 8 - 18 เมษายน พ.ศ. 2548 เริ่มต้นที่จังหวัดยะลา เป็นที่แรก โดยได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคยะลาและวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดยะลาในการติดต่อและนัดกลุ่มตัวอย่างก่อนลงพื้นที่สัมภาษณ์ ทำให้ง่ายต่อการทำงาน ที่จังหวัดยะลาผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวไทยมุสลิม จำนวน 16 คน ได้แก่ นายอุสมาน เจะแวง อาชีพค้าขาย นายวิทยา นิยมเดชา อาจารย์สอนวิทยาลัยเทคนิคยะลา ค.ต ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ ส.ต.ท. อาหะมะ แซ่มะแซ สถานีตำรวจภูธรเทศบาลเมืองยะลา 4 นายสัมพันธ์ มุขอดี หัวหน้า สทท. 11 ส่วนแยกยะลา นางยามิละ การ์ดอง ผู้ประกาศข่าวและพิธีกรภาคภาษามลายูท้องถิ่น สทท. 11 แยกส่วนยะลา นายเป่าชี จารู อาจารย์สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนพัฒนาวิทยา นางลักขณา จันทรสุภาพ เจ้าของธุรกิจร้านอาหารมุสลิมบ้านครัว นางสาวมารียะ หะยีอาซา อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา นายชวนะ ชุมนุมนพันธ์ นายสถานีรถไฟยะลา นางรอฮีมะห์ มะหะแซ ครูโรงเรียนบ้านกงปีนัง อาแบเลาะห์ ผู้ใหญ่บ้านและโต๊ะอิหม่าม และ อาแบแอ อาแบปาน และอาแบมิง โต๊ะอิหม่ามประจำมัสยิดบ้านดีอเบาะ จ. ยะลา

และจังหวัดปัตตานีเป็นแห่งที่ 2 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ จ.ส.ต.สรยุทธ ปากา (จำแอ) ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่ นายศุภนัย พวงมณี นายอำเภอยะหริ่ง และ นายสุรศักดิ์ เบญจวรรณ นักพัฒนาชุมชนเทศบาล นางฮาดี๊ะ คาเดร์ อาชีพรับราชการ และจังหวัดนราธิวาสเป็นที่สุดท้ายผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ อาจารย์ยูโซ๊ะ หะยีอาซา อาจารย์วิทยาลัยเกษตรนราธิวาส และ นายพิศสุดดิน มุหะมะ อุตตะสอนศาสนาโรงเรียนตาดีกา โรงเรียนปอเนาะและมัสยิดต่างๆ ใน จ. นราธิวาส

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน กรณีศึกษา สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งที่จะศึกษาถึงทักษะของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัจจัยใดที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทักษะต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนดังกล่าว รวมทั้งประเด็นข่าวสารใดที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอเนื่องจากปัจจัยขององค์กรสื่อ การโฆษณาชวนเชื่อ และผู้สื่อข่าว เป็นต้น จึงไม่สามารถรายงานข่าวสารเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ครบทุกแง่มุม โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ส่วนที่ 2 บทสัมภาษณ์ของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่าง : ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สูญเสียญาติพี่น้องหรือทรัพย์สิน

กลุ่มที่ 1 จากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3 คน ได้แก่

1. นายสรยุทธ ปากา
2. นายอุสมาน เจะแเว
3. นางฮาดีบี๊ะ คาเดร์

จ.ส.ต. สรยุทธ ปากา (จำแอ)

(สวนผลไม้ถูกฟันทิ้งและเผาทำลาย และสูญเสียเพื่อนตำรวจในเหตุการณ์ชายฉกรรจ์

นับ 10 คนบุกรุกยึด สกอ.แม่ลาน จ. ปัตตานี)

อายุ 51 ปี

อาชีพ รับราชการตำรวจ สกอ. แม่ลาน จ. ปัตตานี

ที่อยู่ บ้านพักตำรวจสกอ. แม่ลาน จ. ปัตตานี

ภูมิลำเนา   จ. ปัตตานี
การศึกษา   โรงเรียนตำรวจภูธร จ. ยะลา
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด   สื่อโทรทัศน์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ   ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

จำแอเป็นหนึ่งในเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดบุกเบิกก่อตั้ง สกอ. แม่ลาน ที่จากเดิมเป็น สกต. คลองทราย และยกระดับจากกิ่งอำเภอขึ้นเป็นอำเภอแม่ลาน จากวันนั้นถึงวันนี้กว่า 20 ปีแล้ว ที่จำแอและครอบครัวพักอาศัยอยู่ในบ้านพักตำรวจหลัง สกอ. แม่ลานอย่างเรียบง่าย โดยมีกิจวัตรประจำวันช่วงเช้าด้วยการดูแลนกแสนรักที่เลี้ยงไว้กว่า 10 ตัว ก่อนจะเดินทางไปทำงานทุกเช้า ตกเย็นก็ชักชวนเพื่อนตำรวจด้วยกัน ไปดกปลา ทอดแห ในทุ่งนาที่อยู่ไม่ห่างจากที่พักนัก ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่มีความสุขเรียบง่ายตลอดมา จนกระทั่งต้นปี 2547 เกิดเหตุปล้นปืนกองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จ. นราธิวาส ทุกหน่วยงานสั่งกำชับเจ้าหน้าที่คุมเข้มทุกพื้นที่ เพื่อป้องกันเหตุร้าย เนื่องจากหน่วยข่าวกรองระบุว่า เจ้าหน้าที่รัฐคือ เป้าสังหารของผู้ก่อการร้าย

มวลชนสัมพันธ์ คืออีกหนึ่งยุทธวิธีสร้างความไว้วางใจที่เจ้าหน้าที่รัฐมีต่อประชาชน การลงไปคลุกคลีให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่ชาวบ้านเป็นงานที่จำแอถนัด นอกเหนือจากงานรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองแล้ว จำแอยังเป็นเจ้าของสวนลองกองผสมผสานพืชผักผลไม้อื่นๆ มากมาย ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตลอดทั้งปี สร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำ จึงสามารถถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้แก่ชาวบ้านที่สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในไร่นาสวนตน ด้วยความที่เป็นคนจริงใจอภัยาศัยดี จำแอจึงเป็นที่ไว้วางใจและรักใคร่ของชาวบ้าน

เช้าวันที่ 22 เมษายน 2547 เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น สวนลองกองที่ปลูกมากกว่า 10 ปี ซึ่งกำลังออกช่อรอเก็บเกี่ยวถูกกลุ่มชายฉกรรจ์ใช้มีดฟันตายนับไร่ และจุดไฟเผากระท่อมเก็บเครื่องสูบน้ำทอดไปทิ้งหลัง หลังทราบข่าวจำแอล้มทั้งยืน เพราะนั่นคือ น้ำพักน้ำแรงที่ท่วมเทไป กว่าก่อนชีวิตพังทลายเพียงพริบตา จากเหตุการณ์ดังกล่าวเจ้าหน้าที่สันนิษฐานว่ากลุ่มชายฉกรรจ์ดังกล่าวต้องการเตือนจำแอและเจ้าหน้าที่รัฐคนอื่นๆ อย่าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับชาวบ้าน

“ผมไม่เคยมีศัตรู ไม่เคยทะเลาะกับใคร ชาวบ้านที่อยู่ใกล้สวนก็รู้จักกันดี ใครอยากจะทำกินอะไรก็เก็บได้ผมไม่หวง ไม่ต้องรอบอกผมเพราะผมอยู่ใกล้ เจอกันค่อยบอกกันก็ได้ เขาก็ทำกันแบบนี้”

ห่างจากเหตุการณ์ดังกล่าวเพียง 7 วัน เช้ามีดวันที่ 28 เมษายน 2547 เสี่ยงปิ่นดังกึกก้อง เป็นระยะ พร้อมกลุ่มชายฉกรรจ์กว่า 10 คนอาวุธครบมือบุกยึด สกอ. แม่ลาน

“สัญญาติญาณของเราเมื่อได้ยินเสียงปิ่นก็รู้ทันทีว่าเกิดเรื่องไม่ดีแน่ แล้วเจ้านายก็กำชับให้ทุกคนระวังตัวอยู่แล้ว วันนั้นผมตกใจตื่นขึ้นมาพบว่าปิ่นออกมา 1 กระบอก แล้วปิ่นพกสั้นก็ให้แฟนเอาไว้ป้องกันตัวสั่งให้เขาว่าอย่าออกมาจนกว่าเสียงปิ่นจะเงียบ เราก็ตรงปรีไปโรงพัก แต่ยังไม่ถึงก็มีคนยิงปิ่นสวนมาหลายนัด แล้วมีเสียงตระโกนให้ผมวางปิ่น เขาพูดเป็นภาษาชาวี่ว่า ฮา บิเวลาเดาะ เตอะบือเดร์ ฮาบิมาชอ ลางะราแเว (หมดเวลาแล้ว อย่าสู้ โรงพักถูกยึดแล้ว) ผมตระโกนกลับไปว่า ตูเบะ ยาเงมาโชะ (ออกไป อย่าเข้ามา) แต่เขาก็ไม่ฟังรุกรูเขามาเรื่อยๆ ต้อนผมเกือบถึงบ้านพัก ผมยังตอบโต้เพื่อป้องกันตัวจนกลุ่มชายฉกรรจ์กลุ่มนั้นแตกกระเจิง พอเสียงปิ่นเงียบลง ผมและเจ้าหน้าที่คนอื่นที่ตามมาสมทบออกมาตรวจสอบความเสียหาย ผมเสียน้องที่รัก (สิบเวร) ไปหนึ่งคน เขาอยู่กับผมตั้งแต่ที่เก่า เป็นคนสุพรรณ ขยัน อยู่เงียบๆ ไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับใคร วันเกิดเหตุเขาเข้าเวรคนเดียวกับ รปภ. 1 คน แต่โชคดีที่ รปภ. หนีรอดมาได้ ตอนที่ผมขึ้นไปบนโรงพัก เขาก็เอาผ้าคลุมน้องเขาไว้แล้ว ผมเปิดดูเว็บเดียว ก็ทนดูไม่ได้กลับมาร้องไห้ที่บ้าน สงสารเขานี้คงจะเจ็บมาก เพราะที่หน้าและลำตัวมีแต่รอยโดนฟันนับไม่ถ้วนและไปหมด ตอนนั้นสมองมันตื้อไปหมดต้องไปหาหมอให้ยาคลายเครียดจึงดีขึ้น”

จากเหตุการณ์ครั้งนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจชีวิต 1 นาย ในขณะที่กลุ่มชายฉกรรจ์ผู้ไม่หวังดีเสียชีวิตไป 6 คน และที่เหลือหนีรอดไปได้

นายอุสมาน เจาะแเว

(สูญเสียน้องชายซึ่งเป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา จ. ยะลา จากการสร้างสถานการณ์ฆ่ารายวัน)

ภูมิลำเนา	อ. เมือง จ. ยะลา
อายุ	43 ปี
อาชีพ	ค้าขาย
ที่อยู่	ย่านตลาดเก่า (ชุมชนมุสลิม) อ.เมือง จ. ยะลา
การศึกษา	มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด	สื่อโทรทัศน์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ	แทบทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

จากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้สร้างความสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักของครอบครัวจะแวน้องชายคนเล็ก ซาอูดี เจแวน ครูสอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามธรรมมูลนิธิ จ. ยะลา ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาที่ใหญ่ที่สุดใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่เปิดสอนศาสนาอิสลามควบคู่กับสายสามัญ

นายซาอูดี เจแวน ถูกลอบยิงหน้าโรงเรียนสตรีอิสลามซึ่งอยู่เยื้องกับโรงเรียนที่สอนขณะกำลังเดินทางกลับบ้าน กระสุนถูกจุดสำคัญทำให้เสียชีวิตทันที ท่ามกลางความโศกเศร้าของผู้เป็นแม่ที่ต้องสูญเสียลูกชายคนสุดท้องที่อยู่ด้วยกันมาตลอด (พี่น้องคนอื่นๆ แยกย้ายไปมีครอบครัว) ค่าใช้จ่ายภายในบ้านทั้งหมดได้มาจากน้ำพักน้ำแรงของซาอูดี แต่เพียงผู้เดียว เขาจึงเปรียบเสมือนเสาหลักของบ้าน ที่จากไปอย่างไม่หวนกลับทิ้งไว้เพียงแม่ที่แก่ชรา กับหลานเล็กๆ 2 คน อยู่เพียงลำพัง

การจากไปของซาอูดี ทำให้พี่ชายคนโตต้องรับหน้าที่ดูแลแม่และหลาน 2 คนแทน ทั้งที่พี่ชายเองก็มีภาระรับผิดชอบคนในครอบครัวของตนเองอีก 5 ชีวิต กับรายได้ที่ไม่แน่นอน

“ตอนรู้ข่าวว่าเขาตาย ผมเป็นคนเดียวในพื้นที่ที่ไม่ร้องไห้ ผมเสียใจแต่ไม่ร้องไห้ไม่ออก เหมือนคนตกใจไม่คิดว่าเหตุการณ์แบบนี้จะเกิดขึ้นกับน้องเรา”

เหตุการณ์ครั้งนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจสันนิฐานเช่นเดิมว่าเป็นการสร้างสถานการณ์

นางฮาดีบี๊ะ คาคีร์

(สูญเสียสามีซึ่งเป็นทหารหน่วยข่าวกรอง สปก.ทบ.)

อายุ	45 ปี
อาชีพ	เจ้าหน้าที่เทศบาล ทำหน้าที่จัดเก็บรายได้เทศบาลต. บางปู อ. ยะหริ่ง จ. ปัตตานี
ภูมิลำเนา	อ. ยะหริ่ง จ. ปัตตานี
การศึกษา	มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จากการศึกษาออกโรงเรียน
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด	สื่อโทรทัศน์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ	3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

นางฮาดีบี๊ะ เป็นคนหนึ่งที่สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักและเป็นเสาหลักของครอบครัว การสูญเสียสามีจากการสร้างสถานการณ์ฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐแบบรายวันเปลี่ยนแปลงชีวิตเธอทั้งชีวิต

จากแม่บ้านที่มีหน้าที่ดูแลลูก ๆ 3 คน มีรายได้จากสามีเป็นหลัก (ทหารหน่วยข่าวกรอง สปก.ทบ) ปรับเปลี่ยนมาเป็นผู้นำครอบครัวแบกรับภาระเลี้ยงดูลูกๆ ทั้งค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ค่าเทอม ค่าหนังสือ และอื่นๆ อีกมากมายมาจากน้ำพักน้ำแรงเธอเพียงคนเดียว แต่โชคชะตาที่หน่วยงานต้นสังกัดของสามียังให้ความช่วยเหลือและรับปากว่าจะส่งเสียทุนการศึกษาให้กับลูกๆ ทั้ง 3 คนของเธอให้ได้เรียนหนังสือตามความสามารถและหากใครมีความสนใจจะรับราชการทหารทางกองทัพก็มีความยินดีรับเข้าทำงานทันที ซึ่งเธอบอกว่าหากเป็นไปได้ตามที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเธอก็ยินดีตายตาหลับ

“เขาทำงานอยู่หน่วยข่าวกรอง สปก. ทบ. มากกว่า 10 ปี แฟนก็เป็นคนกล้าหาญและออกภาคสนามตลอด ขอมตายเพื่อชาติ สำหรับกะแล้วไม่เชื่อว่ามีมุสลิมจริงๆ จะต้องการแบ่งแยกดินแดน อย่างแฟนเขาพูดและทำให้เห็นตลอดว่าขอมตายเพื่อชาติได้ และคิดเสมอว่า องค์กรอัลลอฮ์ ท่านกำหนดมาแล้วว่าใครจะตายก็ต้องตายไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม แต่กลับรู้สึกช็อกกับการเสียชีวิตของสามีเพราะมีความรู้สึกที่ว่าเร็วเกินไป ลูก ๆ ก็ยังเล็ก คนสุดท้ายอยู่เพียงอนุบาล”

“โดยส่วนตัวแฟนเขาเป็นคนทศกัณฐ์คนรอบข้าง คนในหมู่บ้านรักเขาทุกคน ไม่เคยมีศัตรู ไม่เคยทะเลาะกับใคร ก่อนหน้านี้เราได้ยินข่าวว่าเจ้าหน้าที่รัฐเป็นเป้าลอบสังหารแต่ไม่คิดว่าคนมุสลิมจะฆ่ามุสลิมด้วยกัน”

เธอพูดด้วยน้ำเสียงสั่นเครือตลอดเวลาว่า “เขาเป็นคนที่รับผิดชอบในงานมากและเป็นที่รักของครอบครัว ช่วงที่มีข่าวมาเจ้าหน้าที่ตายแทบทุกวัน เขาก็ปลอบใจกะกับลูกให้ทำใจว่าคนเราถ้าถึงคราวตายไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตายได้”

จากเหตุการณ์ครั้งนี้สื่อมวลชนให้ความสนใจมาทำข่าวอย่างมากมาเนื่องจากเป็นเหตุการณ์แรกที่เจ้าหน้าที่รัฐถูกลอบสังหารเป็นชาวไทยมุสลิม ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเพิ่มความระมัดระวังตัวมากขึ้นเนื่องจากผู้ก่อความไม่สงบกระทำการไม่เลือกว่าบุคคลที่สังหารจะเป็นใคร นับถือศาสนาใดอีกต่อไป

“ข่าวแฟนกะ กะไม่ได้ดู ไม่อยากอ่าน ไม่อยากฟัง และไม่อยากเห็นภาพแบบนั้นนึกถึงที่ไรร้องไห้ทุกที แต่ญาติคนอื่นๆ ที่ได้ดูเขาบอกว่า หนังสือพิมพ์ลงภาพเขานอนอยู่ในเปล เห็นหน้าและแผลที่โดนยิงชัดเจน กะฟังแค่นี้ น้ำตาก็ไหลแล้ว ออกข่าวอย่างนี้อยู่หลายวัน เป็นช่วงเวลาที่จิตใจกะแย่มากที่สุด”

จากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นสร้างความสูญเสียให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ท่าน แสดงให้เห็นว่า เป้าหมายของการสร้างสถานการณ์ความไม่สงบของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้มีเพียงเจ้าหน้าที่เท่านั้น แต่หมายรวมถึงประชาชนผู้บริสุทธิ์ทั่วไปและไม่ใช่เพียงผู้ที่นับถือศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่น ๆ เท่านั้น ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามก็เป็นหนึ่งใน

เป้าหมายนั้นเช่นกัน ซึ่งสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภัยอันตรายที่ยากจะสามารถป้องกันได้

กลุ่มตัวอย่าง : ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่ได้สูญเสียญาติพี่น้องหรือทรัพย์สิน แต่ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากิน เป็นต้น จากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 18 คน ได้แก่

1. นายวิทยา นิยมเดชา
2. ด.ต ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ ส.ต.ท. อาหะมะ แซ่มะแซ
3. นายสัมพันธ์ มูซอดี
4. นางยามีละ การ์ดอง
5. นายสุภนัย พวงมณี
6. นายพีตสุคดีน มุหะมะ
7. นายยูโซ๊ะ หะยีอาซา
8. นายสุรศักดิ์ เบญจวรรณ
9. นายเปาซี จารู
10. นางลักขณา จันทรสุภาพ
11. นางสาวมารีเยะ หะยีอาซา
12. นายชวนะ ชุมนุมนพันธ์
13. นางรอฮีมะห์ มะหะแซ
14. อาแบเลาะห์ อาแบแอ อาแบปาน และ อาแบมิง

นายวิทยา นิยมเดชา

อายุ 43 ปี

อาชีพ อาจารย์สอนวิทยาลัยเทคนิคยะลา อ. เมือง จ. ยะลา

ภูมิลำเนา จ. นครศรีธรรมราช ย้ายมาตั้งถิ่นฐานที่ จ. ยะลา กว่า 19 ปี

การศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสงขลา

สื่อที่เปิดรับมากที่สุด สื่อโทรทัศน์ และ สื่อหนังสือพิมพ์

ความถี่ในการเปิดรับสื่อ ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

อาจารย์วิทยามีพื้นเพเดิมเป็นคนจังหวัดนครศรีธรรมราช พอจบการศึกษาจึงย้ายครอบครัวมาตั้งรกรากที่ จ. ยะลา ตั้งแต่ปี 2529 และเข้ารับราชการเป็นอาจารย์สอนวิชาเทคนิคชั้นพื้นฐานวิทยาลัยเทคนิคยะลา ควบคู่กับการประกอบธุรกิจส่วนตัว

อาจารย์วิทยาเป็นผู้หนึ่งที่ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างใกล้ชิด ทั้งจากสื่อโทรทัศน์และสื่อหนังสือพิมพ์

“สำหรับข้าราชการผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบคือ ความสับสนด้านการข่าวที่มีหลากหลายประเด็นจากเหตุการณ์เดียว บางทีว่าอย่างนั้นบางทีว่าอย่างนี้ ทำให้สับสนวางตัวไม่ถูก นอกจากนั้นก็จะระมัดระวังตัวเป็นพิเศษเพราะข้าราชการอย่างเราเป็นเป้านิ่ง อย่างเมื่อก่อนเวลาเดินทางไปสอนหนังสือจากบ้านถึงวิทยาลัยระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ถือว่าใกล้มากเดินทางไปมาสะดวกขับมอเตอร์ไซค์เดียวเดี๋ยวก็ถึง แต่เดี๋ยวนี้รถติดไฟแดงที่กระแวงหันซ้ายหันขวา ต้องคอยดูว่ามีวัตถุต้องสงสัยหรือเปล่า มีคนแปลกหน้าอยู่ใกล้เราหรือเปลารู้สึกไม่ไว้วางใจ ซึ่งถ้าเป็นที่อื่นที่ไม่ใช่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้คนยิ่งมากยิ่งปลอดภัยแต่สำหรับที่นี่คนมากยิ่งขึ้นอันตรายเวลาออกไปทำงานเราก็ไม่รู้ว่าจะได้กลับบ้านหรือเปล่า ส่วนผลกระทบของเหตุการณ์กับการทำงานแทบไม่ค่อยมี เพียงแต่กังวลบ้างเวลาที่นักเรียนที่เราสอนหายไป เมื่อสอบถามเพื่อนเขาก็บอกว่า พ่อโดนยิงบ้าง สวนโดนตัดบ้าง เห็นเขาลำบาก เราก็รู้สึกสะเทือนใจหดหูใจ ที่คนรอบข้างเราประสบปัญหา”

ด.ต ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม อายุ 53 ปี

ภูมิลำเนา

จ. ปัตตานี

อาชีพ

รับราชการตำรวจ สกอ. เมืองยะลา จ. ยะลา มากกว่า 25 ปี

ส.ต.ท. อาหะมะ แซมะแซ อายุ 35 ปี

ภูมิลำเนา

อ. เมือง จ. ยะลา

อาชีพ

รับราชการตำรวจ สกอ. เมืองยะลา มากกว่า 13 ปี

สื่อที่เปิดรับมากที่สุด

สื่อโทรทัศน์

ความถี่ในการเปิดรับสื่อ

ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองยะลา ตั้งอยู่ใจกลางเมืองแวดล้อมไปด้วยสถานที่ราชการ และบ้านพักเจ้าหน้าที่ ถนนหนทางไปมาสะดวก จากสภาพแวดล้อมโดยรวมแล้วน่าจะสร้างความอุ่นใจให้กับเจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ภายในนั้นได้ในเรื่องความปลอดภัย

จากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จ. ยะลา เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีการตรึงกำลังเจ้าหน้าที่คุ้มเข้มพิเศษ โดยเฉพาะสถานที่ราชการที่มักจะเป็นเป้าโจมตีเสมอ สกอ. เมือง ยะลาที่เช่นกัน ที่มีการป้องกันอย่างเข้มงวดแม้จะอยู่ใจกลางเมือง สภาพแวดล้อมของ สกอ. เมือง ยะลาตอนนี้ถูกรายล้อมโดยรอบด้วยรั้วลวดหนามที่มีป้อมและบังเกอร์ทหารคอยตรวจตราความปลอดภัยเรียบร้อยผู้คนเข้าออก

ด.ต. ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ ส.ต.ท. อาหะมะ ชัมมะแซ อยู่ในชุดนอกเครื่องแบบนั่งปะปนกับผู้เข้ามาติดต่อ ปลีกตัวมาพูดคุยถึงความเปลี่ยนแปลงหลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

ด.ต. ชัยยุทธ “เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบที่ทวีความรุนแรงขึ้น ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตามจะระวังตัวมากที่สุด ออกเวรก็กลับบ้านพัก ถ้าวันไหนใส่เครื่องแบบก็จะไม่ออกไปไหน หรือถ้าไปก็ยอมเสียเวลาเปลี่ยนเครื่องแบบ เพื่อความปลอดภัยและความสบายใจของครอบครัว”

ส.ต.ท. อาหะมะ “ผมก็เหมือนกันจะระวังตัวเป็นพิเศษ เพราะผู้บังคับบัญชาสั่งกำชับเราคือเป้าโจมตีของผู้ก่อความไม่สงบ ไม่ว่าจะออกไปปฏิบัติหน้าที่ภายนอกก็จะมีวางแผนก่อนทุกครั้งจะไปกันเป็นกลุ่มทำงานประสานกันคอยระวังให้กัน”

นายสัมพันธ์ มุขอดี

อาชีพ   สื่อมวลชน หัวหน้า สทท. 11 ส่วนแยกยะลา
อายุ   45 ปี ที่อยู่ อ. เมือง จ. ยะลา
ภูมิลำเนา   จ. ยะลา (เกิดและเติบโตที่ จ. ยะลา)
การศึกษา   วิทยาลัยครูจังหวัดยะลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา)
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด   สื่อโทรทัศน์ และ สื่อหนังสือพิมพ์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ   ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

สทท. 11 ส่วนแยกยะลาออกอากาศครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จ. ยะลา จ. ปัตตานี จ. นราธิวาส เน้นการนำเสนอรายการที่นำเสนอและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์

ภูมิปัญญาท้องถิ่น แนะแนวอาชีพหลักและอาชีพเสริมรายได้ ออกอากาศทุกวันทั้งภาคภาษาไทย และภาษามลายูท้องถิ่น และเป็นช่องทางหลักของการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์จากภาครัฐสู่ประชาชน โดยเฉพาะข่าวสารจากกองทัพเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดี เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

“นโยบายการดำเนินงานของเรายังไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงยังคงเน้นเนื้อหาที่เข้าถึงท้องถิ่นเพราะกลุ่มเป้าหมายของเราคือ คนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ และค้าขาย รายการส่วนใหญ่จึงตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนี้ เช่น ช่วงเช้าจะเป็นรายการแนะนำอาชีพ เคล็ดลับการเกษตร และรายการกิจกรรมแนวทางอิสลาม คนดูก็จะได้อรรถาธิบายที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันและยังสามารถเข้าถึงในหลักของศาสนาที่ถูกต้องอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นไม่ต้องมากังวลกับการบิดเบือนหลักคำสอน ส่วนรายการที่ออกอากาศเป็นภาษามลายูท้องถิ่นจะเป็นรายการแนะนำบุคคลที่ทำชื่อเสียงแก่ท้องถิ่น คนไทยพุทธก็สามารถรับชมรายการได้เพราะผู้ดำเนินรายการจะใช้ภาษามลายูควบคู่กับภาษาไทย ในส่วนของการจัดสรรเวลาในการออกอากาศรายการต่างๆ นั้น ชั ว ง ที่ เหตุการณ์ความไม่สงบนี้มีเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย คือ เราจะจัดสรรเวลาให้กับกองทัพมากขึ้นและสามารถออกอากาศได้ทันที หากมีเหตุการณ์หรือข่าวสารสำคัญที่ต้องแจ้งให้ประชาชนรับทราบ”

นางยามีละ การ์ดอง

อาชีพ สื่อมวลชน ผู้ประกาศข่าวและพิธีกรภาษามลายูท้องถิ่น สทท. 11
แยกส่วนยะลา

อายุ 32 ปี

ที่อยู่ อ. เมือง จ. ยะลา

ภูมิลำเนา จ. ยะลา (เกิดและเติบโตที่ จ. ยะลา)

การศึกษา มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จากการศึกษาออกโรงเรียน

สื่อที่เปิดรับมากที่สุด สื่อโทรทัศน์ และ สื่อหนังสือพิมพ์

ความถี่ในการเปิดรับสื่อ ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

คุณยามีละเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในหมู่ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยลีลาการพูดภาษามลายูที่โดดเด่น ชัดเจน คล่องแคล่ว รายการของเธอจึงติดอันดับรายการยอดนิยมที่มีผู้ชมโทรศัพท์และเขียนจดหมายเข้ามาติชมในรายการมากมายทั้งภาษาไทยและภาษามลายู

“ดิฉันภูมิใจที่มีโอกาสขึ้นมาอยู่จุดนี้ คือใจที่คนดูชอบและไว้วางใจให้เราเป็นตัวแทนของเขา จากเมื่อก่อนดิฉันพูดภาษาไทยแทบไม่ได้และคิดว่าคงจะไม่มีโอกาสอยู่นำจอและใช้ภาษามลายูในการสื่อสารได้ จนกระทั่ง สทท. 11 ส่วนกลางมีนโยบายให้นำเสนอรายการที่เน้นการเข้าถึงท้องถิ่น จึงมีการคิดรูปแบบรายการต่างๆ ทั้งในส่วนของข่าวและรายการทั่วไปให้มีการใช้ภาษามลายูในการสื่อสารควบคู่กับภาษาไทย”

จากแนวคิดดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างมากในการเข้าถึงผู้ชมในท้องถิ่น โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมที่มีจำนวนมากพูด ฟัง และเขียนภาษาไทยไม่ได้ จึงต้องพึ่งพาสื่อเพื่อนบ้านอย่างประเทศมาเลเซีย ได้มีทางเลือกในการรับชมรายการที่คนมุสลิมด้วยกันผลิตและนำเสนอเพื่อมุสลิมโดยเฉพาะ

“รายการของเราเน้นการแนะนำอาชีพ จึงทำให้ต้องลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลและถ่ายทำซึ่งบางแห่งค่อนข้างไกล ในช่วงเหตุการณ์กำลังรุนแรงนี้การลงพื้นที่เราต้องมีการวางแผนให้ชัดเจนเพื่อลดความผิดพลาด หากต้องกลับมาถ่ายทำใหม่อีกครั้งจะทำให้ต้องเสียงบประมาณและเสี่ยงอันตรายมาก ดังนั้นการลงพื้นที่ 1 ครั้ง เราต้องให้ได้ข้อมูลหลายๆ ประเด็นเพื่อจะได้นำเสนอได้หลายครั้ง การนัดแหล่งข่าวสัมภาษณ์ก็ต้องนัดให้ได้หลายๆ คน จึงทำให้ทำงานหนักมากขึ้นกว่าเดิม”

นายสุภณัย พวงมณี

อาชีพ	นายอำเภอ อ. ยะหริ่ง จ. ปัตตานี
อายุ	53 ปี
ที่อยู่	บ้านพักข้าราชการ อ. ยะหริ่ง จ. ปัตตานี
ภูมิลำเนา	กรุงเทพมหานคร (ย้ายมาประจำที่ ว่าการอำเภอยะหริ่งมากกว่า 5 ปี)
การศึกษา	ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด	สื่อโทรทัศน์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ	ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

นาย ศุภนัย พวงมณี เป็นนายอำเภอ นักพัฒนาคนหนึ่งที่ยอมเสียสละความสะดวกสบาย และยอมเสี่ยงชีวิตและทรัพย์สินอาสาเข้ามาดูแลพื้นที่ที่ใครหลายคนไม่กล้าเข้ามาทำงาน แม้จะไม่ใช่คนพื้นเพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ด้วยความที่เชื่อในหลักศาสนาอิสลามเหมือนประชาชนที่นี่ จึงคิดว่าน่าจะทำให้เขาสามารถเข้าถึงประชาชนได้ไม่ยากนัก

“ก่อนที่จะเข้ามาเป็นนายอำเภอยะหริ่ง ผมบรรจุที่ทุ่งยางแดงเป็นที่แรก ซึ่งเป็นพื้นที่สีแดง ชาวบ้านที่นี่ยากจนมาก เราพยายามนำโครงการต่างๆ ที่ภาครัฐให้การสนับสนุนมาส่งเสริมอาชีพให้กับชาวบ้านให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โครงการที่เราทำค่อนข้างประสบความสำเร็จ ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ท่านเห็นว่าเราน่าจะสามารถไปช่วยพัฒนาในอำเภออื่นๆ บ้าง จึงได้ย้ายมาอยู่ที่ อ. ยะหริ่ง ซึ่งเป็นเมืองเก่าแก่ของปัตตานีอยู่ใกล้มัสยิดกรือเซะและศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ที่นี่เป็นเมืองสงบทุกคนถ้อยทีถ้อยอาศัย หากเกิดเหตุการณ์ไม่ดีที่นี้ก็ล้วนเป็นฝีมือจากคนที่นี่ ”

นายพิตสุดดิน มุหะมะ

อายุ	28 ปี
อาชีพ	อุสตะสอนศาสนาโรงเรียนตาดีกา โรงเรียนปอเนาะ และมัสยิดต่าง ๆ
ภูมิลำเนา	อ. สุไหงโก-ลก จ. นราธิวาส (เกิดและเติบโตที่ อ. สุไหงโก-ลก)
การศึกษา	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ศึกษาด้านศาสนาอิสลาม (เทียบเท่าปริญญาตรี) จากประเทศซาอุดีอาระเบีย
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด	สื่อโทรทัศน์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ	3-4 ครั้งต่อสัปดาห์

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

อุสตะพิตสุดดินสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนตาดีกา โรงเรียนปอเนาะและมัสยิดต่างๆ ในจังหวัดนราธิวาสมากกว่า 10 ปี หลังจบการศึกษาด้านศาสนาอิสลามโดยตรงจากประเทศซาอุดีอาระเบียดินแดนต้นกำเนิดของอารยธรรมอิสลาม ทำให้เป็นผู้ที่มีความถ่องแท้ด้านหลักคำสอน การประพฤติปฏิบัติของมุสลิมที่ถูกต้องตามหลักคำสอนของคัมภีร์ อัล-กุรอาน

นอกจากนั้น อุสตะพิตสุดดิน เป็นหนึ่งในอุสตะเพียงไม่กี่คนที่ได้รับคัดเลือกจากภาครัฐให้เป็นตัวแทนเผยแพร่ข่าวสารจากภาครัฐสู่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีตามโครงการของกระทรวงวัฒนธรรม ภายในห้องกระจายเสียงชุมชน ข่าวสารโครงการต่างๆ จากภาครัฐจะถูกถ่ายทอดเป็นภาษามลายูที่คุ้นเคยของชาวบ้าน ช่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจและ

หวาดระแวงซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่ลงไปปฏิบัติงานและชาวบ้านในพื้นที่เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามตามคัมภีร์อัล - กุรอาน เพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอย่างถูกต้อง เช่น การฟิกฮ์ (การละหมาดให้ถูกต้อง) การทำทาเซาฟิ (วิชาการที่ทำให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์) นั้นจะต้องกระทำอย่างไร และยังได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานรัฐในการแปลเอกสารและถ้อยคำแถลงของนายกรัฐมนตรีในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นภาษามลายูและภาษาอาหรับเพื่อเผยแพร่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

อาจารย์ยูโซ๊ะ หะยีอาซา

อาชีพ	อาจารย์สอนวิชาฟิสิกส์ วิทยาลัยเกษตรนราธิวาส (เกษตรป่าไผ่)
อายุ	47 ปี
ที่อยู่	ย่านตลาดเก่า อ.เมือง จ. ยะลา
ภูมิลำเนา	จ. ยะลา (เกิดและเติบโตที่ จ. ยะลา)
การศึกษา	ปริญญาตรีด้านฟิสิกส์ จากประเทศซาอุดีอาระเบีย
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด	สื่อหนังสือพิมพ์ และ สื่อโทรทัศน์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ	ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

จากเหตุการณ์ลอบสังหารเจ้าหน้าที่รัฐแบบรายวันในพื้นที่ จ. นราธิวาส เป็นสาเหตุที่ทำให้อาจารย์ยูโซ๊ะ ตัดสินใจทำเรื่องขอย้ายมาสอนใน จ. ยะลา แม้ว่าจะเป็นพื้นที่เสี่ยงเช่นเดียวกัน แต่ก็ที่บ้านเกิดเมืองนอนที่เขารู้สึกอุ่นใจมากกว่า

“สำหรับคนที่ไม่ค่อยติดตามข่าวสารเขาอาจจะไม่รู้สึกระไรหรือกระทบอะไรมากนัก แต่สำหรับผมติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวมาโดยตลอดไม่ใช่เฉพาะจากสื่อเท่านั้น เราแลกเปลี่ยนกับพูดคุยกับคนรอบข้างทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีความหลากหลาย ข่าวสารทุกวันนี้มันทำให้คนที่ติดตามเป็นคนโรครจิต คือ ขี้ระแวง ขี้สงสัย ขี้กลัว จะมากจะน้อยก็ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของจิตใจแต่ละคน”

“ช่วงเกิดเหตุการณ์ใหม่ๆ ผมยังสอนหนังสืออยู่ที่ป่าไผ่ แม้ว่าจะมีบ้านพักอาจารย์ไว้ให้ แต่ก็อยู่ห่างจากวิทยาลัยมาก ที่นี้ความเจริญยังไม่ถึง สองข้างทางยังเป็นป่าอุดมสมบูรณ์เมื่อก่อนรู้สึกเฉยๆ ไม่กลัวอะไร และยังรู้สึกว่าสงบร่มรื่นดี แต่หลังเหตุการณ์ความไม่สงบทวีความรุนแรงขึ้นบ่อยครั้ง เริ่มรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยคิดไปต่างๆ นานาว่า หากเราโดนทำร้ายจะมีใคร

เห็นหรือมีใครช่วยเหลือเราได้บ้าง ส่วนเหตุผลของการที่ตัดสินใจย้ายเนื่องจากคนที่เรารู้จักด้วยกันเกือบทุกคนถูกลอบยิง (นายสถานีรถไฟป่าไผ่) โดยวันเกิดเหตุนายสถานีเข้านั่งทำงานตามปกติในห้องจำหน่ายตั๋ว กระสุนยิงผ่านกระจกถูกนายสถานีเสียชีวิตทันที โดยส่วนตัวแล้ว นายสถานีเขาเป็นคนอหังการดี ไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับใคร ดำรงสันนิฐานว่า เป็นการสร้างสถานการณ์เช่นเคย”

นายสุรศักดิ์ เบญจวรรณ

อายุ 35 ปี
 อาชีพ นักพัฒนาชุมชนเทศบาล ต. บางป้อ อ. ยะหริ่ง จ. ปัตตานี
 ภูมิลำเนา จ. ปัตตานี (เกิดที่ อ. ยะหริ่ง และไปศึกษาที่ จ. สงขลา ก่อนย้ายกลับมาทำงานที่บ้านเกิด)
 การศึกษา ปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูสงขลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา)
 สื่อที่เปิดรับมากที่สุด สื่อโทรทัศน์
 ความถี่ในการเปิดรับสื่อ ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

“เมื่อก่อนผมลงพื้นที่บ่อย ไปพบปะผู้นำชาวบ้านเพื่อรับทราบปัญหาและแนะนำฝึกอาชีพ ชาวบ้านเป็นกันเอง ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทุกอย่างเปลี่ยนแปลง เราในฐานะเจ้าหน้าที่รัฐก็ไม่กล้าลงพื้นที่เพราะกลัวจะไม่ปลอดภัย เราไม่รู้ว่าโจรมันแฝงตัวอยู่กับชาวบ้านหรือเปล่า ชาวบ้านเองก็กลัวเราเพราะเขารู้ว่าเราเป็นเป้าสังหารของพวกโจร เขาก็กลัวว่าอยู่ใกล้เราแล้วไม่ปลอดภัยคือ ต่างคนต่างไม่ไว้วางใจกันความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับชาวบ้านยิ่งห่างเหิน”

นางรอฮีมะห์ มะหะแซ

อายุ 42 ปี
 อาชีพ ข้าราชการครู โรงเรียนบ้านกงปีนัง อ. กงปีนัง จ. ยะลา
 ภูมิลำเนา จ. ยะลา (เกิดและเติบโตที่ จ. ยะลา)
 การศึกษา ปริญญาตรีครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจังหวัดยะลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา)
 สื่อที่เปิดรับมากที่สุด สื่อโทรทัศน์
 ความถี่ในการเปิดรับสื่อ ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

กว่า 20 ปีที่ทำหน้าที่แม่พิมพ์ของชาติเดินทางไปมาระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภองงปีนัง ระยะทางกว่า 20 กิโลเมตร ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานแม้แต่น้อย แต่หลังจากเหตุการณ์การก่อความไม่สงบทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น สร้างความหวาดกลัวให้กับเธอและเพื่อนครู รู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

“การเดินทางไปไหนมาไหนไม่ค่อยสะดวก ทุกอย่างเร่งรีบไปหมด ไม่ว่าจะไปจับจ่ายซื้อของ ทำงานก็ต้องรีบเดินทางกลับบ้านก่อนค่ำ จากเดิมที่หลังเลิกงานก็จะแวะทานข้าวก่อนเข้าบ้าน แต่เดี๋ยวนี้ต้องซื้อกลับบ้านที่บ้านหรือเวลาไปซื้อของใช้ในห้างก็ต้องคอยระวังคนแปลกหน้า หรือ กล่อง กระจเป่า ที่วางอยู่ก็จะระวัง ตอนนี่แก้ปัญหาการซื้อหาของใช้ด้วยการซื้อจากร้านใกล้บ้านแม้ว่าจะมีราคาสูงแต่ก็ปลอดภัยกว่า”

นายเปาชี จารู

อายุ 28 ปี
อาชีพ อาจารย์วิชาภาษาไทย โรงเรียนพัฒนาวิทยา (โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา)
ภูมิลำเนา จ. นครศรีธรรมราช อาศัยอยู่ที่ จ. ยะลา มากกว่า 5 ปี
การศึกษา ปริญญาตรี ด้านเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด สื่อโทรทัศน์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

อาจารย์เปาชีเกิดและโตที่จังหวัดยะลา ทำให้ทราบและเข้าใจปัญหาการก่อความไม่สงบในอดีตอย่างลึกซึ้ง แต่นั่นก็เป็นเพียงแนวความคิดของผู้ก่อความไม่สงบในอดีตที่มีอุดมการณ์อย่างชัดเจน หากแต่ปัจจุบันการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่มีแนวทางเช่นในอดีตแล้ว กลุ่มแนวร่วมมาจากหลากหลายสาขาอาชีพ หลากหลายถิ่นฐาน และยากที่จะคาดเดาคิดที่พวกเขากระทำว่า “ทำเพื่ออุดมการณ์หรือผลประโยชน์”

อาจารย์เปาชีเป็นผู้หนึ่งที่ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างใกล้ชิด ทั้งจากสื่อโทรทัศน์และสื่อหนังสือพิมพ์เพื่อต้องการทราบความคิดและความรู้สึกของคนนอกที่มอง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะมองชาวมุสลิมอย่างไรหลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง

“สื่อมวลชนชอบนำเสนอเนื้อหาเหตุการณ์ความรุนแรง ความน่ากลัวเข้าไปเข้ามา จากที่คนพื้นที่เคยชินและไม่รู้สึกละอายใจ ยังต้องเกิดความหวาดกลัวและพากันย้ายไปอยู่กันที่อื่น ข้าราชการค่าหัวข้าราชการอย่างเช่น ค่าหัวผู้ว่า 2 แสนบาท ข้าราชการระดับสูง 1 แสนบาท หรือว่า เจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ 1 หมื่นบาท ตั้งราคาเหมือนเราเป็นผักปลา เหตุการณ์ในพื้นที่ก็ตั้งเครือข่ายแล้ว เจอข่าวอย่างนี้เข้าคนทำงานก็ยิ่งหวาดกลัว ไม่กล้ามาทำงาน ส่งผลให้งานที่ทำคือยประสิทธิภาพ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่เขียนเนื้อหาละเอียดยับ เพียงเพื่อต้องการขายข่าวเรียกร้องความสนใจให้คนชื้ออ่าน จนละเลยใส่ใจกับผลกระทบที่มีต่อคนที่อยู่ในพื้นที่”

นางลักขณา จันทรสุภาพ

อายุ 50 ปี
อาชีพ เจ้าของธุรกิจร้านอาหารมุสลิมบ้านครัว
ที่อยู่ ย่านตลาดเก่า อ. เมือง จ. ยะลา
การศึกษา ด้านศาสนา จากโรงเรียนปอเนาะ (เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)
ภูมิลำเนา จ. ยะลา
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด สื่อโทรทัศน์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ แทบทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

นางลักขณาเกิดและโตที่จังหวัดยะลา จึงรับรู้และเข้าใจถึงปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างดี แต่ก็ไม่สามารถจะแก้ไขอะไรได้เพราะเป็นเพียงประชาชนตัวเล็กๆ ที่ไม่มีปากเสียงหรือมีอำนาจพอจะทำให้ใครฟังหรือสนใจสิ่งที่เธอพูดได้

จากเหตุการณ์ความรุนแรงรายวันที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างความชินชาให้กับจิตใจของเธอ

“สำหรับชีวิตส่วนตัวไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง แต่มีผลกระทบกับร้านอาหารมากเลย เมื่อก่อนขายได้วันละประมาณ 2,000 – 3,000 บาท โดยเฉพาะทุกวันศุกร์จะขายดีเป็นพิเศษ เพราะทุกคนจะออกจากบ้านเพื่อมาละหมาดและก็มาฟังคำสอนศาสนา ก็เหมือนคนไทยพุทธนั่นแหละ เข้าวัดฟังพระเทศน์ คนส่วนใหญ่ก็เลยถือโอกาสกินข้าวนอกบ้าน บางคนก็นั่งดื่มชาพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น บางคนก็ซื้อหาของใช้ ทุกวันศุกร์หน้ามัสยิดตลาดเก่าจะคึกคักไปด้วยร้านค้า ที่มีทั้งเสื้อผ้า ชุดละหมาด ผ้ามุลุมหัว ของใช้ส่วนตัวไปจนถึงของกิน ร้านอาหารอย่างเรา

ก็ศึกษากันไปด้วยไปกับเขาด้วย แต่ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ มีข่าวการวางระเบิดตรงนั้น ยิ่งตรงนี้ ฟังแล้วใจหาย รู้สึกว่ามันเข้ามาใกล้ตัวเรื่อย ทำให้คนพากันหวาดกลัวไม่ค่อยกล้าออกไปไหนมาไหน ร้านก็จะเงียบลงไปด้วย ไม่ค่อยมีลูกค้า ทุกวันนี้ขายทั้งวันยังไม่ถึงพันบาท ไม่คุ้มกับค่าน้ำค่าไฟที่เราต้องเสียทุกวัน จะปิดก็ไม่ได้อายุก็มากแล้วสมบัติก็มีแต่ร้านนี้เท่านั้น ไม่รู้จะทำอะไรต่อไป ก็ทนเปิดไปเรื่อยๆ”

นางสาวมารีเยะ หะยือฮาซา

อายุ	37 ปี
อาชีพ	อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ วิทยาลัยอาชีวศึกษา จ. ยะลา
ภูมิลำเนา	จ. ยะลา (เกิดและเติบโตที่ จ. ยะลา)
การศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาลัยครูจังหวัดยะลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา)
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด	สื่อโทรทัศน์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ	ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

แม้ว่าจะไม่ได้รับผลกระทบต่อเหตุการณ์การก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นมากนัก แต่ก็สร้างความรำคาญใจ โดยเฉพาะการทำงานเป็นอย่างมากทุกครั้งที่มีการก่อเหตุความรุนแรง

“ช่วงที่มีข่าวเกี่ยวกับมุสลิม อย่าง อุสตะโคโนจับ พี่จะเบื่อกว่าไม่อยากจะไปทำงาน เพราะเวลาไปถึงก็จะเห็นภาพครูอาจารย์ด้วยกันจับกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์ บางคนก็บอกว่าสมน้ำหน้า จับแล้วก็เอาไปประหารให้หมดๆ ภาคาได้จะได้เจริญขึ้น เราเป็นคนฟังแม่เขาไม่ได้ว่าเรา แต่มันก็กระทบต่อความรู้สึก มันเจ็บใจ อยากดอกลับ แต่ก็ทำไม่ได้ เพราะจะยิ่งทำให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้น ถ้ามัวทำไม่ถึงมีความรู้สึกโกรธ รู้สึกเจ็บแค้นแทน ทั้งที่คนที่โดนจับไม่ได้เป็นญาติพี่น้องของเรา มีหน้าซ้ำเราไม่รู้จักเขาเสียด้วยซ้ำ แต่ด้วยความที่เขาเป็นมุสลิมเหมือนกับเรา และเป็นผู้ที่มุสลิมเรานับถือในฐานะที่เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้มุสลิมเราเข้าถึงหนทางของศาสนาอย่างแท้จริง ก็เหมือนกับมีใครมากล่าวหา ผู้นำทางศาสนาที่คุณเลื่อมใสว่าเป็นโจรนั่นแหละ เป็นคุณจะโกรธไหม ทั้งๆ ที่เราก็กินอยู่ว่าเขาเคร่งครัดในศาสนาแล้วจะทำเรื่องไม่ใช่ออย่างนั้นได้อย่างไร”

นายชวนะ ชุมนุมพันธ์

อาชีพ	นายสถานีรถไฟยะลา
อายุ	54 ปี

ที่อยู่	บ้านพักรถไฟ จ. ยะลา
ภูมิลำเนา	อ. รามัน จ. ยะลา เป็นนายสถานีรถไฟ จ. ยะลามากกว่า 8 ปี
การศึกษา	วิศวกรรมรถไฟกรุงเทพมหานคร
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด	สื่อโทรทัศน์ และ สื่อหนังสือพิมพ์
ความถี่ในการเปิดรับสื่อ	ทุกวัน

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

นายชวนะ ชุมชุมพันธ์ เป็นมุสลิมคนแรกๆ ที่ได้เข้าศึกษาที่วิทยาลัยวิศวกรรมรถไฟ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเมื่อก่อนจะรับเพียงบุตรหลานข้าราชการรถไฟที่เป็นคนไทยพุทธเท่านั้น ชีวิตในวัยเด็กเรียบง่ายเหมือนเด็กมุสลิมอื่นๆ ที่เคร่งครัดในการประกอบศาสนกิจครบทั้ง 5 เวลา (การละหมาด)

“ตั้งแต่เหตุการณ์ความไม่สงบทวีความรุนแรงสถานีรถไฟยะลาโดนวางระเบิดแล้วถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกตรงป้อมยามทางกั้นรถไฟก่อนเข้าสถานีแต่โชคดีที่ไม่มีใครเป็นอะไร ส่วนครั้งที่ 2 เกิดเหตุที่ด้านหลังสถานี ซึ่งเป็น โต๊ะให้บริการทั่วไปของเจ้าหน้าที่ จุดนั้นค่อนข้างเป็นที่ลับตา ทำให้เจ้าหน้าที่บาดเจ็บสาหัส 2 คน ตอนนั้นก็กลับมาทำงานปกติแล้วและขอย้ายไปทำงานส่วนอื่น แต่ก็ยังอยู่ในสถานีรถไฟยะลา เราก็เห็นใจเขาเจ็บขนาดนั้นหากต้องกลับไปทำงานจุดเก่าคงจะทำงานอย่างไม่มีความสุขต้องคอยหวาดระแวงตลอดเวลา หลังจากเกิดเหตุการณ์ครั้งที่ 2 เรามีการพูดคุยกันกับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในส่วนต่างๆ ส่วนใหญ่ก็ยังคงมีขวัญและกำลังใจดีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างปกติ ทำให้ผมคิดว่าพวกเขาอยู่ได้ผมก็อยู่ได้”

อาเบเลาะห์

อายุ	63 ปี
อาชีพ	ผู้ใหญ่บ้านและโต๊ะอิหม่าม บ้านตือเบาะ อ. สะเตงนอก จ. ยะลา

อาเบแอ , อาแบปาน และอาแบมิง

อาชีพ	โต๊ะอิหม่ามประจำมัสยิดบ้านตือเบาะ และ ค้าขาย
ภูมิลำเนา	จ. ยะลา (ทั้งหมดเกิดและเติบโตที่ จ. ยะลา)
การศึกษา	ด้านศาสนาอิสลาม โรงเรียนปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
สื่อที่เปิดรับมากที่สุด	สื่อโทรทัศน์

ความถี่ในการเปิดรับสื่อ 5-6 ครั้งต่อสัปดาห์

การดำรงชีวิตท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ

ทั้ง 4 ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมือนกันว่า

“การดำเนินชีวิตยังคงเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เพียงแต่เพิ่มความระมัดระวังตัวมากขึ้น เพราะเราเป็นทั้งเป้าของเจ้าหน้าที่ที่คอยจับผิด และเป้าของผู้ก่อความไม่สงบที่ฆ่าผู้บริสุทธิ์โดยไม่เลือกว่าจะเป็นคนในศาสนาใด”

จะเห็นได้ว่า ชาวไทยมุสลิมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มาตั้งแต่กำเนิดหรืออาศัยมานาน จึงทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ท่ามกลางปัญหาการก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นเรื้อรังมาช้านาน แต่ก็ยังสามารถอาศัยอยู่อย่างสงบร่มเย็นจนกลายเป็นความซาซิม แม้ว่าเหตุการณ์ความไม่สงบจะปะทุขึ้นอีกครั้ง

4.2 ทักษะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การนำเสนอผลการศึกษาวิจัยในส่วนที่ 2 นี้เป็นบทสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง จำนวน 3 คน และ ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม จำนวน 18 คน ที่ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านสื่อ 3 ประเภท ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และ สื่อวิทยุ อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.1 ทักษะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ

ชื่อ	ความถี่ของการเปิดรับสื่อของชาวไทยมุสลิม											
	สื่อโทรทัศน์				สื่อหนังสือพิมพ์				สื่อวิทยุ			
	ทุก วัน	5-6 วัน สัปดาห์	3-4 วัน สัปดาห์	0-2 วัน สัปดาห์	ทุก วัน	5-6 วัน สัปดาห์	3-4 วัน สัปดาห์	0-2 วัน สัปดาห์	ทุก วัน	5-6 วัน สัปดาห์	3-4 วัน สัปดาห์	0-2 วัน สัปดาห์
1. นายสรยุทธ	✓					✓						✓
2. นางฮาดี๊ะ	✓							✓				✓
3. นายอุสมาน			✓					✓				✓
1. นายวิทยา	✓					✓						✓
2. ค.ต.ชัยยุทธ และ ส.ต.ท. อาหะมะ	✓						✓					✓
3. นายสัมพันธ์	✓				✓							
4. นางยามีละ			✓					✓	✓			
5. นายศุภนัย	✓							✓				
6. นายฟิตุฮุดดีน	✓							✓				
7. นายยูโซ๊ะ		✓					✓					✓
8. นายสุรศักดิ์	✓					✓						✓
9. นายเปาซี		✓						✓				✓
10. นางลักขณา	✓					✓		✓				✓
11. น.ส มาริยะ	✓				✓							✓
12. นายชวนะ	✓					✓						✓
13. นางรอฮีมะห์	✓							✓				✓
14. อาแบเลาะห์ อาแบมิง อาแบ	✓					✓						✓

แอ และ อาแบปาน												
-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

จากตารางแสดงความคิดเห็นในการเปิดรับสื่อแสดงให้เห็นว่า ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบ จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด เนื่องจากเห็นว่า สื่อโทรทัศน์สามารถมองเห็นภาพและเสียงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์กับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาข่าวสารจากสื่อมวลชนทั้งหมด และมีความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยประสบการณ์ของตนเองน่าจะใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อหนังสือพิมพ์ ชาวไทยมุสลิมเห็นว่า มีข้อได้เปรียบในพื้นที่นำเสนอ ทำให้สื่อหนังสือพิมพ์ไม่เพียงสามารถนำเสนอและรายงานความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น ยังสามารถนำเสนอบทสัมภาษณ์ บทวิเคราะห์ จากแหล่งข่าวผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องหลากหลายสาขาอาชีพ และสุดท้ายคือ สื่อวิทยุ แม้ว่าจะไม่ได้ได้รับความสนใจเปิดรับข่าวสารมากนัก แต่ชาวไทยมุสลิมก็เห็นว่าสื่อวิทยุสามารถเข้าถึงได้ง่าย ราคาถูก สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ควบคู่กับการเปิดรับฟังได้

ปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ มีความพึงพอใจในความรวดเร็วของการนำเสนอข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่สื่อมวลชนสามารถรายงานให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างฉับไว ทำให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ อย่างทันทั่วถึง

“สื่อมวลชนมีความรวดเร็ว ฉับไว ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเห็นได้จากหลังเกิดเหตุการณ์ไม่นานสื่อมวลชนก็สามารถรายงานข่าวได้ทันที ”

(สัมพันธุ์ มุชอดี, หัวหน้า สทท. 11, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนมีความรวดเร็วในการนำเสนอและติดตามข่าวสารของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วถึง ทำให้เราได้รับทราบข่าวสารอย่างรวดเร็ว

(ยามีละ การีดอง, ผู้ประกาศ สทท. 11, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนมีความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสารเป็นอย่างมาก เกิดเหตุที่ใดอีกไม่นานเราก็จะรับรู้ทราบความเคลื่อนไหว”

(อุสมาน เจ๊ะแเว, ค้าขาย, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

“นำเสนอข่าวสารได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ทำให้เราได้รับทราบความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่เราอาศัยอยู่”

(พิศสุดดิน มุหะมะ, อุตตะสันศาสนา, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“มีความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสารดีและให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มาก”

(ยูโซ๊ะ หะยีอาซา, อาจารย์วิทยาลัยเกษตรนราธิวาส, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนมีความรวดเร็วและให้ความสนใจในการนำเสนอข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง”

(สุรศักดิ์ เบญจวรรณ, นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว”

(เปาชี จารู, อาจารย์โรงเรียนพัฒนาวิทยา, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนมีความรวดเร็วในการทำงานมาก เมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นประชาชนจะได้รับทราบข้อมูลทันที”

(มารียะ หะยีอาซา, อาจารย์วิทยาลัยอาชีวะยะลา, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนมีความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสาร มีความชัดเจน และทันต่อเหตุการณ์”

(รอฮิมะห์ มะหะแซ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“บางเหตุการณ์ผมเป็นเจ้าหน้าที่เองยังไม่ทราบเลย แต่สื่อมวลชนรวดเร็วมาก ได้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงอย่างชัดเจน”

(สรยุทธ ปากา, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนมีความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวมากแม้ว่าเราจะอยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่ทราบเลย”

(ศุภนัย พวงมณี, นายอำเภอยะหริ่ง, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนมีความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวเหตุการณ์เกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะโทรทัศน์ ที่ทำให้เราได้เห็นภาพว่าเกิดอะไรขึ้นและเสี่ยงว่าใครพูดอะไร”

(ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ อาหะมะ แซมะแซ, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

ซึ่งความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนสร้างประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะกับประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ให้เกิด

ประโยชน์กับชีวิตประจำวัน เช่น ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คือ ประชาชนในพื้นที่ที่สามารถหลีกเลี่ยงพื้นที่ หรือ เส้นทาง อันตรายที่สื่อมวลชนนำเสนอช่วยลดความสูญเสียที่อาจเกิดจากการก่อความไม่สงบได้ อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องกังวลว่าประชาชนผู้บริสุทธิ์จะได้รับอันตรายจากการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น ซึ่งหากประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารหรือได้รับข้อมูลข่าวสารล่าช้า อาจก่อให้เกิดการสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินมากกว่าข่าวที่ปรากฏในปัจจุบันก็เป็นได้

“สื่อมวลชนช่วยเตือนภัยให้กับเราและครอบครัว สามารถลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การนำเสนอข่าวหรือแจ้งจุดอันตรายที่ชาวบ้านในพื้นที่ควรหลีกเลี่ยงทำให้ได้ระวังตัว และบางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนให้เราดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท”

(ฮาดีบะ คาเดร์, เจ้าหน้าที่เก็บเงิน, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2548)

“ความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสาร ทำให้เราระวังตัวมากขึ้นไม่ประมาท”

(อุสมาน เจ๊ะแฉะ, ค้าขาย, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

การแสวงหาข้อมูลข่าวสารในพื้นที่เสี่ยงอันตรายเฉกเช่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องอาศัยสื่อมวลชนที่มีความรู้ความสามารถ และปฏิภาณไหวพริบรอบด้านในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ เนื่องจากความแตกต่างในทุกด้านของแหล่งข่าวที่เป็นชาวไทยมุสลิมกับสื่อมวลชนทั้งในด้าน ภาษา การแต่งกาย ศาสนา ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ดังนั้นการทำงานของสื่อมวลชนนอกจากจะต้องใช้สติปัญญาที่ชาญฉลาดแล้ว หลักจิตวิทยาสัมพันธก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่สื่อมวลชนจำเป็นต้องใช้ในการเข้าถึงแหล่งข่าวเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ต้องการและนำมาเสนอต่อสาธารณชน

นอกจากความรู้ความสามารถในการแสวงหาข่าวสารแล้ว สื่อมวลชนยังถือว่ามีความเสี่ยงละกล้าหาญในการเข้าถึงแหล่งข่าว และสถานที่จุดเกิดเหตุเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกท่ามกลางความเสี่ยงอันตรายในเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบด้วยการลอบยิงเจ้าหน้าที่รัฐหรือประชาชนผู้บริสุทธิ์ สื่อมวลชนจะลงพื้นที่ไปยังจุดเกิดเหตุทันทีเพื่อหาข้อมูลและรายงานความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ และหลายครั้งที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบวางกับดักเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจที่มาตรวจสอบยังจุดเกิดเหตุเพื่อหวังสังหาร เช่น ลอบวางระเบิดเวลาที่จุดชนวนด้วยโทรศัพท์ การดักซุ่มยิง การวางตะปูเรือใบ เป็นต้น จากเหตุการณ์ดังกล่าว สื่อมวลชนอาจได้รับอันตราย

โดยนายสัมพันธ์ มุชอดี กล่าวในฐานะสื่อมวลชนท้องถิ่นที่ชื่นชมความสามารถในการทำงานของสื่อมวลชนส่วนกลางที่มีความรวดเร็วในการเข้าถึงพื้นที่อย่างทั่วถึง ในขณะที่สื่อมวลชนท้องถิ่นที่มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดกับพื้นที่กลับเข้าไปยังจุดเกิดเหตุล่าช้า

“สื่อส่วนกลางมีความกล้าหาญในการลงพื้นที่ที่เสี่ยงอันตรายเพื่อให้ได้ข่าวสารมาในขณะที่สื่อมวลชนท้องถิ่นที่มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดกับพื้นที่กลับเข้าไปยังจุดเกิดเหตุล่าช้า ที่เราทำงานช้ากว่าสื่อส่วนกลางเพราะเราต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้สื่อข่าวมาเป็นอันดับหนึ่ง จึงต้องมีการตรวจสอบความชัดเจนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนว่า เกิดขึ้นที่ไหน เกิดขึ้นจริงหรือเปล่า เสี่ยงอันตรายมากน้อยแค่ไหน จึงจะมีการสั่งการให้ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ ในขณะที่สื่อส่วนกลางอาจไม่คำนึงถึงจุดนี้ นอกจากความรวดเร็วในการเข้าถึงพื้นที่เกิดเหตุเพื่อให้ได้ข่าวและนำเสนอข่าวก่อนคนอื่น”

(สัมพันธ์ มุชอดี, หัวหน้า สทท. 11., สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“สถานที่เกิดเหตุบางแห่งผมยังไม่กล้าไปเลย แต่สื่อมวลชนนี้แท้จริง ลงไปยังพื้นที่ทำข่าวอย่างไม่เกรงกลัว ทำให้ชาวบ้านอย่างเรานั่งอยู่ที่บ้านก็ได้รับข้อมูลข่าวสารและไม่ต้องเสี่ยงอันตราย”

(สรยุทธ ปากา, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนสามารถเข้าไปถึงจุดเกิดเหตุได้อย่างรวดเร็วและมีการรายงานให้กับคนดูทราบทันที เราจะเห็นได้ว่าบางสถานที่ยังเป็นจุดที่อันตรายแต่สื่อมวลชนก็ไม่กลัวยังทำหน้าที่ได้ดี”

(ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ อาหะมะ แซมะแซ, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สื่อมวลชนนำเสนอก็ตาม แต่เมื่อถกในรายละเอียดของเนื้อหาข่าวและภาพข่าวแล้ว พบว่า ชาวไทยมุสลิมมีทัศนคติต่อการนำเสนอของสื่อมวลชน ดังนี้

1. ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติอย่างไรต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปและนำเสนอได้ดังนี้

1.1 ทักษะเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้

- 1.1.1 เนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่าของชาวไทยมุสลิม
- 1.1.2 เนื้อหาข่าวที่นำเสนอเกินกว่าเหตุการณ์จริง
- 1.1.3 เนื้อหาข่าวที่นำเสนอแบบเหมารวมชาวไทยมุสลิม
- 1.1.4 เนื้อหาข่าวที่เน้นความรุนแรงของเหตุการณ์
- 1.1.5 เนื้อหาข่าวที่พาดพิงและดูหมิ่นศาสนาอิสลาม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่แสดงทักษะเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สื่อมวลชนนำเสนอด้วยความไม่พึงพอใจ โดยเฉพาะเนื้อหาข่าวที่กล่าวถึงชาวไทยมุสลิม โดยมองว่าสื่อมวลชนเน้นการนำเสนอเนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่า ล้าหลังในคุณภาพชีวิต เช่น ความยากจน การด้อยการศึกษา การไม่รู้หนังสือ การไม่รู้ภาษา การแต่งกาย ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ความเชื่อความศรัทธาในศาสนา เป็นต้น

“อย่างข่าวการจับกุมวัยรุ่นที่รับจ้างฆ่า ก่อแควน หรือ ลอบเผาสถานที่ต่างๆ อ่านแล้วรู้สึกแย่มากๆ ที่ได้วัยรุ่นพวกนี้ถูกจ้างด้วยเงินไม่กี่บาท หรือบางคนที่ทำเพราะคิมน้ำสาบานเอาไว้ ซึ่งไร้สาระมากที่แอบอ้างศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ใครที่อ่านแล้วชวนให้คิดและดูถูกชาวมุสลิมเราว่าโง่งมง่าย เชื่อคนง่าย ไม่มีความคิด ใครจะไปไหนก็ไป”

(สรยุทธ ปากา, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, สัมภาษณ์, 12 เมษายน 2548)

“ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบที่สื่อมวลชนนำเสนอ มักมีเนื้อหาที่กล่าวถึงชาวมุสลิมว่าด้อยการศึกษา ทำให้รู้ไม่เท่าทันพวกกลุ่มโจร หรือ การไม่รู้ภาษาไทย ทำให้ชาวมุสลิมถูกเอารัดเอาเปรียบ และดูถูกจากคนทั่วไป ทั้งที่พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เหมือนกับพื้นที่อื่นของประเทศที่มีทั้งคนจน คนรวย คนไม่รู้หนังสือ เพียงแต่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สื่อมวลชนเน้นนำเสนอชาวมุสลิมกลุ่มที่ด้อยค่ามากกว่ากลุ่มอื่นๆ”

(ยามิละ การ์ดอง, ผู้ประกาศ สทท. 11, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

ในขณะที่นายพิตสุตดิน มูหะมะ กล่าวถึงระบบการศึกษาด้านศาสนาอิสลามว่ามีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ ผู้ที่เข้าเรียนจะได้ศึกษาทั้งทางธรรมและทางโลกทำให้มีโลกทรรศน์กว้างไกล ดังนั้นการที่หลายฝ่ายกังวลว่าผู้ที่เรียนในโรงเรียนปอเนาะหรือโรงเรียนตาดิกาแล้วจบออกมาจะไม่มีการทำงานหรือเป็นปัญหาทางสังคมในอนาคตนั้นเป็นความคิดแบบเก่าที่เข้าใจผิดมาแต่อดีต

“แม้ว่ามุสลิมเราจะเน้นการศึกษาด้านศาสนาเป็นหลักแต่ผู้ที่ได้เรียนก็จะมีความรู้เพื่อใช้ประกอบอาชีพในอนาคต บางคนศึกษาต่อยังต่างประเทศ บางคนมาเป็นครูสอนศาสนา อยากให้สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาตรงนี้บ้าง ไม่ใช่คนที่เรียนในตาดีกาหรือปอเนาะเป็นพวกไม่มีความรู้โลกทรรศน์แคบอย่างที่สื่อมวลชนมอง”

(พิศสุตดิน มุหะมะ, อุตตะสอนศาสนา, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

สอดคล้องกับทัศนะของนางรอฮีมะห์ มะหะมะ ที่กล่าวว่าเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานชาวมุสลิมที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานเรียนหนังสือสายสามัญของรัฐแต่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนทางศาสนาแทน แม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าก็ตาม ทำให้คนทั่วไปมองว่าการที่ชาวไทยมุสลิมไม่เรียนหนังสือภาคปกติเหมือนคนอื่น ๆ ทำให้มีแนวคิด ค่านิยม ความเชื่อ ที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ

“เนื้อหาที่นำเสนอว่าชาวมุสลิมไม่นิยมส่งบุตรหลานเรียนหนังสือสายสามัญ แต่นิยมส่งเรียนทางศาสนาแทน ทำให้คนทั่วไปมองว่าการที่ชาวมุสลิมมั่งง่าย เชื่อคนง่าย และมักถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย เนื่องจากไม่เรียนหนังสือ ทำให้ตามคนไม่ทัน แม้ว่าไม่ได้เขียนในลักษณะดังกล่าวแต่ก็อ่านแล้วชวนให้คิดเช่นนั้น เช่น เนื้อหาหรือภาพข่าวเกี่ยวกับความเชื่อที่ใช้ปลุกกระดมของแนวร่วมก่อความไม่สงบก่อนการลงมือจะต้องมีการสาบาน ดื่มน้ำศักดิ์สิทธิ์ หรือ ท่องคาถายังแทงไม่เข้า หรือ ภาพที่เน้นการแต่งตัวของพวกแนวร่วมที่คล้ายอุตตะหรือมีภาษาอาหรับเขียนตามตัว เสื้อผ้า ไม่ว่าใครได้อ่าน ได้เห็นก็ต้องคิดว่ามุสลิมส่วนใหญ่โง่งมง่ายในศาสนา”

(รอฮีมะห์ มะหะแซ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“มุสลิมใน 3 จังหวัดภาคใต้ก็เหมือนคนภาคอื่น ๆ ที่มีทั้งคนจน คนรวย คนรู้หนังสือและไม่รู้หนังสือ แต่คนส่วนใหญ่คิดว่ามุสลิมโง่งมง่ายก็เลยเชื่อคนง่าย เพราะสื่อมวลชนมักนำเสนอมุสลิมในมุมมองเช่นนี้ ”

(ฮาดีปะ คาเดร์, เจ้าหน้าที่เก็บเงิน, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2548)

นอกจากนั้นชาวไทยมุสลิมยังแสดงทัศนะเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวเพิ่มเติมว่า เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สื่อมวลชนมักนำเสนอเนื้อหาข่าวในลักษณะที่เกินความจริงจนบิดเบือน ทำให้เนื้อหาข่าวเกิดความคลาดเคลื่อนไปจากเหตุการณ์จริง สร้างความตื่นตระหนกหวาดกลัวต่อเหตุการณ์

“บางเรื่องเป็นเรื่องเพียงนิคเดียวแต่เขียนข่าวเสียเกินจริงอย่างที่ภาพเด็กนักเรียนปอเนาะแต่งตัวเดินพาเหรดในกีฬาฬี พวกเขามีจินตนาการส่วนตัว บางคนแต่งตัวเป็นทหาร ตำรวจ หมอ ครู

หรือบางคนอยากเป็นนายก เขาก็แต่งตัวเท่าที่จะสามารถหาอุปกรณ์ได้ แล้วก็ถ่ายรูปเก็บไว้เป็นที่ระลึกซึ่งก็ถือปฏิบัติทุกปี พอเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบตั้งเครือข่ายการตรวจค้นสถานที่ต่างๆ อย่างเข้มงวด แล้วก็เจอรูปพวกนี้เข้า ทั้งที่เจ้าหน้าที่เขายังไม่สรุปที่มาของรูปนะ สื่อมวลชนก็เอาไปออกข่าวเสียใหญ่โตหาว่าปอเนาะเป็นแหล่งซ่องสุมฝึกกำลังพลแนวร่วมก่อความไม่สงบ ทำให้ปอเนาะตาดิกา ที่เคยอยู่กันอย่างสงบสุขพากันนูนวายไปหมด กว่าจะมีครูที่เขาเป็นเจ้าของกิจกรรมออกมาเปิดเผย เรื่องก็เลยเถิดไปกันใหญ่แล้ว ”

(สรยุทธ ปากา, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาที่สร้างความสับสนให้กับคนในพื้นที่เพราะบางเหตุการณ์ยังไม่ได้เกิดขึ้นแต่สื่อมวลชนนำเสนอว่าเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งสร้างความตื่นตระหนกให้กับคนที่อาศัยอยู่ในระแวกนั้น เช่น ข่าวลือการระเบิด หรือ การหมายหัวเจ้าหน้าที่รัฐ”

(วิทยา นิยมเดชา, อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคยะลา, สัมภาษณ์, 16 เมษายน 2548)

“ข่าวบางข่าว บางเนื้อหา มีความคลาดเคลื่อน บางเหตุการณ์ยังไม่ได้เกิดขึ้น สื่อมวลชนกลับนำเสนอเหมือนกับเกิดขึ้นแล้ว สร้างความตื่นตระหนกให้กับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะข่าวการลอบวางระเบิดการเตือนภัยล่วงหน้าเป็นสิ่งที่ดี แต่ควรจะตรวจสอบข้อมูลให้ชัดเจนเสียก่อนนำเสนอออกไป เพราะชาวบ้านอย่างเราก็ติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง”

(ชวนะ ชุมชุมพันธ์, นายสถานีรถไฟยะลา, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2548)

“เนื้อหาที่นำเสนอไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่คนในพื้นที่รับทราบทำให้เกิดความสับสนและหลายเหตุการณ์เป็นเรื่องเล็กน้อย เมื่อนำเสนอเนื้อหาผิดพลาดและข้อเท็จจริงถูกเปิดเผย สื่อมวลชนกลับไม่พูดถึงหรือเขียนสิ่งที่นำเสนอผิดพลาดในครั้งก่อนและปล่อยให้เงียบหายไป เช่น บอกว่ามีการวางระเบิดในเส้นทางบ้านปูโ๊ะแต่จริงๆ แล้ววางที่บ้านปูโ๊ะต่างหาก นี่แหละความไม่รู้จึกพื้นที่จริงทำให้คนแถบบ้านปูโ๊ะหวาดกลัวไม่ต้องทำมาหากินกัน โชคดีที่ไม่มีใครเป็นอะไร และในที่สุดก็ปล่อยให้เรื่องเงียบไปเอง”

(ยูโ๊ะชะ หะยือฮาซา, อาจารย์วิทยาลัยเกษตรนราธิวาส, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

ขณะที่นายอุสมาน เจ๊ะแหว กล่าวไว้ว่า ข่าวบางข่าวเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย หากเกิดขึ้นในพื้นที่อื่นอาจไม่ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชน แต่เมื่อเกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สื่อมวลชนจะให้ความสนใจเป็นพิเศษและมักจะมุ่งมาที่ประเด็นการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ประชาชนสนใจ

“มีหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยที่สื่อมวลชนนำเสนอเสียใหญ่โต ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ตกใจหวาดกลัว อย่างข่าวการลอบวางระเบิดวางรถไฟ ทั้งที่ข้อมูลยังไม่ได้รับการ

ยื่นยันจากเจ้าหน้าที่ชัดเจน สื่อมวลชนก็รีบนำเสนอข่าว เพราะเน้นต้องการขายข่าว แข่งขันกัน
นำเสนอเพราะกลัวไม่ได้เป็นคนแรกที่นำเสนอ”

(อุสมาน เจ๊ะแเว, ค้าขาย, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

“สื่อมวลชนมักสร้างกระแสด้วยการตั้งประเด็นใหม่ๆ แปลกๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ความ
ไม่สงบที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เจ้าหน้าที่เราเองยังไขว่ไขว เช่น หลาย
เหตุการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบแต่สื่อมวลชนก็เอาไปผูกโยงกันจนกลายเป็น
เรื่องเดียวกัน และมักนำเสนอเนื้อหาที่เป็นเพียงข้อสันนิษฐานของเจ้าหน้าที่สร้างความเสื่อมเสียให้กับ
บุคคลที่ตกเป็นข่าว”

(ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ อาหะมะ แซ่มะแซ, เจ้าหน้าที่ตำรวจ จ. ยะลา,
สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“บางเหตุการณ์เป็นคนละเรื่องกันแต่สื่อมวลชนผูกโยงจนกลายเป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้
คนที่ไม่รู้เรื่อง หรือ รู้ที่มาที่ไป เกิดความเข้าใจผิด เช่น ข่าวการแต่งแฟนซีในกีฬาของนักเรียน
โรงเรียนตาดีกา ที่แต่งตัวคล้ายทหาร นักรบ ก็ถูกสื่อมวลชนสันนิษฐานไปก่อนแล้วว่าเป็นการฝึกของ
กลุ่มโจร แล้วรีบนำเสนอโดยไม่รอการสืบสวนก่อน”

(เปาซี จารู, อาจารย์โรงเรียนพัฒนาวิทยา, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“การที่สื่อมวลชนนำเสนอเหตุการณ์ความไม่สงบเกินความจริง แม้ว่าจะสร้างความ
สนใจให้คนทั่วไปได้ แต่ก็สร้างปัญหาให้กับคนในพื้นที่ได้มากเช่นกัน โดยเฉพาะคนทั่วไปเกิด
ความเข้าใจผิดกับชาวมุสลิม อย่างพวกเราเป็นโต๊ะอิหม่าม เป็นอุสตะ และข่าวเกี่ยวกับอุสตะก็ล้วน
น่ากลัวว่าเป็นผู้นำโจรบ้าง เป็นนักฆ่าบ้าง ทำให้พวกเราโดนรังเกียจ ”

(อาแบเลาะห์ อาแบมิง อาแบแอ และ อาแบปาน อุสตะและโต๊ะอิหม่าม, สัมภาษณ์,
16 เมษายน 2548)

โดยนายสัมพันธ์ มุชอดี กล่าวเพิ่มเติมในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนท้องถิ่นว่า สื่อมวลชน
ส่วนกลางที่ลงพื้นที่มาทำข่าวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังขาดความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิต
ของชาวมุสลิมที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับศาสนา ทำให้ยากต่อการเข้าถึงแหล่งข่าวที่เป็นชาว

ไทยมุสลิม จึงทำให้การตีความหมายของการให้สัมภาษณ์ การแสดงออก ท่าทาง เป็นต้น ของแหล่งข่าวที่เป็นชาวไทยมุสลิมเกิดความคลาดเคลื่อนจากความหมายที่ควรจะเป็น

“การขาดความรู้ความเข้าใจของสื่อมวลชนทำให้การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบไม่ตรงประเด็นที่เกิดขึ้นจริงเพราะสื่อมองและเขียนข่าวแบบคนนอก ทำให้เนื้อหาที่นำเสนอไม่มีความลึกซึ้ง คือ ไม่รู้จริง ทั้งที่ยอมเสี่ยงลงไปในพื้นที่”

(สัมพันธ มุชอดี, หัวหน้า สทท. 11, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“เนื้อหาส่วนใหญ่เน้นเพียงขายข่าว เพื่อดึงดูดความสนใจ จนละเลยผลกระทบที่อาจตามมา เพราะสื่อมวลชนที่เข้ามาทำข่าวไม่ใช่คนในพื้นที่ ซึ่งการนำเสนออย่างไม่เข้าใจทำให้เนื้อหาบิดเบือน เกินจริง รุนแรงเกินกว่าเหตุ ยิ่งสร้างความเข้าใจผิดและนำไปสู่ความขัดแย้งที่สุด เช่น ข่าวการจับอุสตะ แม้ชาวมุสลิมจะไม่พอใจกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เกินกว่าเหตุ จับกุมอุสตะอย่างกับว่าเข้าเป็นนักโทษหนัก แต่ก็ไม่ได้กดดันการทำงานของเจ้าหน้าที่ ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น แต่สื่อไปนำเสนอเหมือนกับว่าชาวมุสลิมไม่พอใจถึงขั้นใช้กำลังขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ นำเสนออย่างนี้ยิ่งทำให้มุสลิมในสายตาคอนทัวไปเป็นพวกหัวรุนแรง”

(ยามิละ การ์ดอง, ผู้ประกาศ สทท. 11, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

นอกจากนั้นชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มองว่า เนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอมีลักษณะเหมารวม คือ ไม่เจาะจง หรือ ระบุว่าเป็นบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งการเหมารวมส่งผลกระทบต่อภาพรวมของชาวไทยมุสลิม นายศุภนัย พวงมณี เป็นอีกคนหนึ่งติดตามข่าวสารเหตุการณ์ความไม่สงบอย่างใกล้ชิดในฐานะที่เป็นมุสลิม มีความรู้สึกไม่พอใจนักกับข่าวที่เน้นหนักและพุ่งเป้าคนผิดมาที่ชาวไทยมุสลิม โดยมองว่า ทุกศาสนามีทั้งคนดีและคนไม่ดี การใช้ภาษาหรือคำพูดว่า โจรมุสลิม อุสตะหัวรุนแรง มุสลิมโหด มุสลิมป่าเถื่อน เป็นต้น เป็นการกล่าวหาแบบเหมารวมที่สร้างความเสียหายให้กับชาวไทยมุสลิมผู้บริสุทธิ์

“เนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอส่วนใหญ่พาดพิงชาวมุสลิมแม้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่กระทำผิดก็ตามแต่การที่สื่อมวลชนเน้นย้ำว่าบุคคลที่ถูกจับเป็นมุสลิมก็สามารถทำให้คนทั่วไปที่ได้ดูข่าวได้อ่านข่าวเกิดอคติขึ้นในใจต่อชาวมุสลิมทั่วไปได้ สำหรับสื่อมวลชนอาจมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาเล็กน้อย แต่หากเน้นย้ำบ่อยครั้งประเด็นเล็กๆ อาจกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่สร้างความไม่พอใจไม่เพียงแต่ชาวไทยมุสลิมเท่านั้นแต่หมายรวมถึงมุสลิมทั่วโลก”

(ศุภนัย พวงมณี, นายอำเภอยะหริ่ง, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2548)

“ไม่ต้องการให้มีการใช้คำว่า มุสลิม ศาสนาอิสลาม หรือ คำว่า อูสตะ มาเกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ความไม่สงบ สื่อมวลชนควรเจาะจงไปที่ผู้กระทำความผิด ไม่ควรใช้คำที่ใช้เรียกโดยทั่วไป เพราะมันหมายถึงภาพรวม”

(พีตฮุดดิง มูหะมะ, อูสตะสอนศาสนา, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“คำว่าโจรมุสลิม อูสตะโจร ที่เขียนในข่าวสร้างความเจ็บปวดให้กับมุสลิมมาก เพราะมุสลิมที่ดีสร้างคุณงามความดีให้กับประเทศชาติมีมากมาย หรือ อูสตะที่อบรมสั่งสอนลูกศิษย์ให้เป็นคนดีก็มีมากมาย แต่ต้องมาต่างพร้อยเพราะคนไม่ดีไม่กี่คน”

(ลักขณา จันทรสุภาพ, เจ้าของร้านอาหารมุสลิม, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

“การที่สื่อมวลชนกล่าวถึงอูสตะบ่อยครั้ง ว่าเป็นผู้ต้องสงสัยเป็นโจร โดยไม่เจาะจงว่าอูสตะนั้นเป็นใคร ชื่ออะไร ทำให้อูสตะคนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องใช้ชีวิตลำบาก จะไปไหนมาไหนก็ถูกจับตามองทั้งเจ้าหน้าที่และชาวบ้านด้วยกัน”

(อาแบเลาะห์ อาแบมิง อาแบแอ และ อาแบปาน อูสตะและโตะอิหม่าน, สัมภาษณ์, 16 เมษายน 2548)

“เนื้อหาที่สื่อนำเสนอมักพาดพิงชาวมุสลิมโดยรวมเช่น การใช้ข้อความว่า โจรมุสลิม มุสลิมหัวรุนแรง”

(มารียะ หะยีอาซา, อาจารย์วิทยาลัยอาชีวะยะลา, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

“อย่างใช้คำว่ามุสลิมเป็นต้นเหตุของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ เพราะผู้กระทำความผิด เป็นเพียงมุสลิมกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น แต่คำว่ามุสลิมหมายถึงผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทั่วไป ควรให้เกียรติกับบ้างในฐานะของประชาชนคนไทยเหมือนเช่นคนศาสนาอื่นๆ ”

(รอฮิมะห์ มะหะแซ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“การที่เน้นว่าผู้กระทำความผิดเป็นมุสลิม หรือ นับถือศาสนาอิสลาม ได้สร้างความเสื่อมเสียให้กับชาวมุสลิมที่ไม่เกี่ยวข้องให้คนทั่วไปมองว่าชาวมุสลิมไม่ดีทั้งหมด สื่อมวลชนควรหลีกเลี่ยงเนื้อหาลักษณะดังกล่าว”

(สุรศักดิ์ เบญจวรรณ, นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2548)

การที่สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาข่าวที่เน้นย้ำศาสนาของผู้กระทำความผิดนับถือบ่อยครั้ง แทนการเน้นความสนใจไปยังตัวผู้กระทำความผิดสามารถตกย้ำทัศนคติ ความเชื่อ ของผู้อ่านหรือผู้ฟังที่มีต่อชาวไทยมุสลิมให้แย่ลงตามเนื้อหาข่าวที่ปรากฏในสื่อ

“การที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวความเหี้ยมโหดของกลุ่มโจรที่ฆ่าเจ้าหน้าที่ ฆ่าชาวบ้านที่ไม่เกี่ยวข้องบ่อยครั้งทำให้คนทั่วไปที่อ่านข่าวหรือฟังข่าวมองว่าชาวมุสลิมทุกคนโหดร้าย หัวรุนแรง ไม่มีมนุษยธรรม ป่าเถื่อน เพราะพวกเขาคิดว่ามุสลิมคนอื่นๆ ก็คงมีนิสัยใจคอไม่แตกต่างกับพวกโจรเพราะเป็นมุสลิมเหมือนกัน”

(สรยุทธ ปากา, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“มักเขียนเนื้อหาที่กล่าวรวมว่าชาวมุสลิมเป็นต้นเหตุของการก่อความไม่สงบทั้งที่ผู้กระทำความผิดเป็นเพียงมุสลิมไม่กี่คน แต่ทำให้คนทั่วไปเกิดอคติกับชาวมุสลิมส่วนใหญ่”

(ฮาดีบะ คาเดร์, เจ้าหน้าที่เก็บเงิน, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2548)

“แม้ว่าผู้กระทำความผิดเป็นชาวมุสลิมก็จริงแต่ชาวมุสลิมที่ไม่เกี่ยวข้องและยังเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ปกป้องดูแลประเทศชาติอย่างเราก็พลอยเสียชื่อเสียงและถูกมองในแง่ไม่ดีไปด้วยเป็นเพราะสื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาว่าผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลาม เนื้อหาตรงนี้ไม่ต้องเน้นมาก”

(ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ อาหะมะ แซมะแซ, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“เนื้อหามักเน้นกล่าวหาชาวมุสลิมว่าเป็นต้นตอของเหตุการณ์ความไม่สงบ แม้ว่าไม่ได้เขียนตรงๆ แต่เนื้อหาที่เขียนถึงผู้กระทำความผิด เช่น หลักคำสอนที่กลุ่มโจรใช้ทั้งที่สื่อบอกเองว่ามันบิดเบือนก็ยิ่งนำเสนอ ทำให้คนทั่วไปเข้าใจผิดและมองศาสนาอิสลามสอนให้คนเป็นผู้ร้ายมุสลิมที่ดีที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติมีมากมาย แต่กลับถูกมองไม่ดีไปด้วยเพราะการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ข่าวยาวข่าวสั้นสื่อมวลชนขาดความรู้ความเข้าใจ เน้นเพียงต้องการขายข่าวสร้างกระแส จนละเลยผลกระทบที่จะตามมา อาจเป็นเพราะตนเองไม่ใช่ชาวมุสลิม ไม่ใช่คนพื้นที่นี้ จึงขาดจิตสำนึกของการมองปัญหาแบบคนพื้นที่ ซึ่งการนำเสนอในลักษณะเช่นนี้ยิ่งสร้างความคลางแคลงใจให้กับคนกลุ่มต่างๆ การแบ่งแยกแบ่งกลุ่มก็จะมีมากขึ้น”

(ยามีละ การ์ดอง, ผู้ประกาศ สทท. 11, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

ความรุนแรงเป็นอีกเนื้อหาหนึ่งที่สื่อมวลชนมักหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นเพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านหรือผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มองว่าเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เน้นความรุนแรงของเหตุการณ์ ความเหี้ยมโหดของผู้ก่อความไม่สงบ โดย

นายเปาชี จารุ กล่าวว่่า สื่อมวลชนมักนำเสนอเนื้อหาข่าวความรุนแรงของเหตุการณ์ซ้ำ ๆ โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของคนในพื้นที่ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงอันตราย จากเดิมที่เคยชินกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแทบทุกวัน จนวันนี้ต้องเกิดความหวาดกลัวกระทั่งต้องโยกย้ายออกนอกพื้นที่

“สื่อมวลชนชอบนำเสนอเนื้อหาเหตุการณ์ความรุนแรง ความน่ากลัวซ้ำไปซ้ำมา จากที่คนพื้นที่เคยชินและไม่รู้สึกอะไร ยังต้องเกิดความหวาดกลัวและพากันย้ายไปอยู่กันที่อื่น เนื้อหาดังกล่าวบั่นทอนจิตใจและการทำงานของเจ้าหน้าที่มาก ยิ่งข่าวระบุง่าหัวข้าราชการอย่างเช่น ก่าหัวผู้ว่า 2 แสนบาท ข่าราชการระดับสูง 1 แสนบาท หรือว่่า เจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ 1 หมั้นบาท ตั้งราคาเหมือนเราเป็นผักปลา เหตุการณ์ในพื้นที่ก็ตึงเครียดพอแล้ว เจอข่าวอย่างนี้เข้าคนทำงานก็ยิ่งหวาดกลัว ไม่กล้ามาทำงาน ส่งผลให้งานที่ทำด้อยประสิทธิภาพ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่เขียนเนื้อหาละเอียดดิบ เพียงเพื่อต้องการขายข่าวเรียกร้องความสนใจให้คนซื้ออ่าน จนละเอียดใส่ใจกับผลกระทบที่มีต่อคนที่อยู่ในพื้นที่”

(เปาชี จารุ, อาจารย์โรงเรียนพัฒนาวิทยา, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“มีแต่ข่าวฆ่ากันตาย ข่าววางระเบิด ข่าวเผาโรงเรียน อ่านแล้วหดหู่ใจ ภาคใต้ไม่น่าอยู่เสียแล้ว ใครๆ ก็กลัว”

(สรยุทธ ปากา, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“เนื้อหาหมักเน้นความรุนแรง ความเหี้ยมโหดของผู้ก่อความไม่สงบ ทั้งฆ่าตัดหัว การวางระเบิด แทบทุกวัน สร้างความหวาดกลัวให้กับคนทั่วไปที่กลัวชาวมุสลิม ส่วนชาวมุสลิมในพื้นที่ก็หวาดกลัวอันตรายไม่กล้าออกมาทำมาหากินตามปกติ”

(ยูโซ๊ะ หะยีอาซา, อาจารย์วิทยาลัยเกษตรนราธิวาส, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

“มีแต่ข่าวฆ่ากันตาย ข่าวคนบาดเจ็บ ไม่เว้นแต่ละวัน อ่านแล้วหดหู่ใจ เราทราบดีแล้วว่าผู้ก่อความไม่สงบเหี้ยมโหดเพียงใด สื่อก็ยังตอกย้ำความรุนแรง ความป่าเถื่อน ความโหดร้ายของคนพวกนี้แทบทุกวัน เหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วลึมน้มนไปบ้างก็น่าจะคืนะ ”

(มาริยะ หะยีอาซา, อาจารย์วิทยาลัยอาชีวะยะลา, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

จากทัศนระดังกล่าวจะเห็นได้ว่าชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่มัทัศน์ระต่อเนื้อหาข่าวที่แสดง ความรุนแรงของเหตุการณ์ และความเหี้ยมโหดของผู้ก่อความไม่สงบว่่าเป็นเนื้อหาข่าวที่ไม่สร้างสรรค์บั่นทอนสภาพจิตใจและการดำเนินชีวิตที่ต้องอยู่อย่างหวาดระแวง ซึ่งนางฮาดีบี๊ะ คาเคร์ และนายชวนะ ชูมมุนพันธ์ กล่าวว่่า เนื้อหาข่าวในลักษณะดังกล่าวทำให้ภาพลักษณ์ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นดินแดนอันตราย

“เน้นนำเสนอเนื้อหาในมุมมองที่ไม่ดีมากกว่ามุมมองที่สร้างสรรค์ ทำให้ข่าวสารเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแต่ข่าวฆ่ากัน ข่าววางระเบิด ข่าวคนบาดเจ็บ ข่าวการทำร้ายเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้บริสุทธิ์จนกลายเป็นดินแดนอันตราย ”

(ฮาดีปะ คาเดร์, เจ้าหน้าที่เก็บเงิน, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2548)

“มีแต่ข่าวความรุนแรง น่ากลัว จนคนทั่วไปมองว่าพื้นที่และคนที่นี่อันตราย”

(ชวนะ ชุมชุมพันธ์, นายสถานีรถไฟยะลา, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2548)

“ง่าย ๆ เลยลองอ่านข่าวหน้า 1 ไทยรัฐ เดลินิวส์ หรือ ข่าวสดดูซิ แทบทุกวันพาดหัวข่าวใหญ่โต ได้เดือด ใต้ระอุ ยังไม่อยู่ อันตราย ใครที่อ่านข่าวทุกวันคงคิดไม่ต่างกันว่าภาคใต้เราอันตราย วุ่นวายน่ากลัว แม้แต่เจ้าหน้าที่รัฐก็ไม่สามารถควบคุมได้”

(สัมพันธ์ มุชอดี, หัวหน้า สทท. 11, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

นอกจากนั้นนางลักขณา จันทรสุภาพ กล่าวเพิ่มเติมว่า เนื้อหาข่าวที่แสดงความรุนแรงและความเหี้ยมโหดที่สื่อมวลชนนำเสนอจะเป็นดาบสองคม ที่อาจก่อให้เกิดการลอกเลียนแบบของเยาวชนผู้หลงผิดนำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ซึ่งยิ่งจะก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอีกมากมาย

“การนำเสนอความรุนแรง ความเหี้ยมโหด แบบละเอียดดิบ เช่น การลงมือ การวางแผน ขั้นตอนการลงมือ ของผู้ก่อความไม่สงบ อาจทำให้เกิดการลอกเลียนแบบของเยาวชนและกลุ่มคนที่หลงผิด”

(ลักขณา จันทรสุภาพ, เจ้าของร้านอาหารมุสลิม, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

และท้ายสุดของทัศนะเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ สื่อมวลชนมักนำเสนอเนื้อหาข่าวที่พาดพิงหรืออ้างอิงถึงความเชื่อความศรัทธาในศาสนาอิสลาม ซึ่งถือเป็นการดูหมิ่นและไม่เคารพในสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทยมุสลิม โดยนายฟัตฮุดดีน มุหะมะ เห็นว่า ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในศาสนาอิสลามที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมจนแยกไม่ออก

“เมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น สื่อมวลชนมักพุ่งประเด็นไปที่นักเรียน หรือ อูstad ที่สอนศาสนาในโรงเรียนตาดีกา หรือ โรงเรียนปอเนาะ แม้ว่าจะใช้คำว่าผู้ต้องสงสัย ก็สามารถสร้างความเสียหายให้กับสถาบันการศึกษาของศาสนาอิสลามได้ ทั้งนี้สอนให้ทุกคนเป็นคนดีอยู่ในหลักคำสอนของศาสนาที่สอนให้รักในเพื่อนมนุษย์ การฆ่าฟันเป็นบาป และการนำเสนอเนื้อหาการบิดเบือนหลักคำสอนที่ผู้ก่อความไม่สงบอาจทำให้ผู้ที่ไม่ลึกซึ้งในศาสนาอิสลามเกิดความสับสนและเข้าใจผิดได้ เนื่องจากสื่อมวลชนไม่ทราบว่สิ่งใดคือศูนย์รวมสูงสุดของชาวมุสลิมที่ไม่ว่าใครก็ตามไม่สามารถลบหลู่ได้ หรือ สิ่งใดไม่สามารถกระทำ พูต เขียน พาดพิงได้ ผมเคยอ่านเจอใน

หนังสือพิมพ์ฉบับเล่มหนึ่งที่เขียนถึงคัมภีร์อัล – กรอานว่าเป็นเพียงหนังสือเก่า ๆ ที่มมงายเชื่อถือกัน ผมอ่านแล้วรู้สึกปวดใจเหมือนถูกคนเหยียดหยามขำยี่สิ่งที่เราเคารพ โดยที่เราไม่สามารถปกป้องหรือตอบโต้ได้”

(ฟัตฮุดดีน มุหะมะ, อุดตะสอนศาสนา, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

“การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแอบอ้างหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่บิดเบือนของผู้ก่อความไม่สงบสื่อมวลชนไม่ควรนำเสนอ เพราะสร้างความเจ็บปวดให้กับชาวมุสลิมที่ได้อ่าน เนื่องจากหลักคำสอนของศาสนาอิสลามประทานมาจากพระเจ้าซึ่งเป็นเจ้าของและเป็นศูนย์รวมของชาวมุสลิมทั่วโลก ซึ่งชาวมุสลิมไม่ต้องการให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่ดีเหล่านี้”

(ยามีละ การ์ดอง, ผู้ประกาศ สทท. 11, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“เนื้อหาของสื่อส่วนกลางที่น่าเสนอมักพาดพิงความเชื่อความศรัทธาของชาวมุสลิม อย่างเช่น การแต่งกายที่มีคิซิด สื่อกลับเสนอว่าคูลีกลับ หรือ การเคร่งครัดในการปฏิบัติศาสนกิจ สื่อกลับมองว่างมมงายสิ่งเหล่านี้เกิดจากการที่สื่อมวลชนขาดความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีที่มีสัมพันธ์เข้ากับศาสนาของชาวมุสลิม”

(สัมพันธ์ มุชอดี, หัวหน้า สทท. 11, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

“เนื้อหาหมักพาดพิงโรงเรียนที่สอนศาสนาอิสลามว่าเป็นแหล่งช่องสุม ฝึกออาวุธ ของกลุ่มโจรที่ก่อความไม่สงบ และมักจะผูกโยงผู้ก่อความไม่สงบว่าใช้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามในการปลุกระดม ทั้งนี้ในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามไม่มีบทไหนที่สอนให้คนฆ่าคน หรือ เป็นคนไม่ดี ”

(ลักขณา จันทร์สุภาพ, เจ้าของร้านอาหารมุสลิม, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2548)

ตารางที่ 4.1 ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ

ชื่อ	ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 3 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
1. นายสรยุทธ ปากา	<p>อย่างข่าวการจับกุมวัยรุ่นที่รับจ้างฆ่า ก่อทวน หรือ ลอบเผาสถานที่ต่าง ๆ อ่านแล้วรู้สึกแย่มาก ๆ ที่เด็กวัยรุ่นพวกนี้ถูกจ้างด้วยเงินไม่กี่บาท หรือบางคนที่ทำเพราะคิมน้ำสาบานเอาไว้ ซึ่งไร้สาระมากที่แอบอ้างศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ใครที่อ่านแล้วชวนให้คิดและดูถูกชาวมุสลิมเราว่าโง่งมง่าย เชื่อคนง่าย ไม่มีความคิด ไครจูงไปไหนก็ไป</p>	<p>บางเรื่องเป็นเรื่องเพียงนิดเดียวแต่เขียนข่าวเสียดแทงจริงอย่างที่ภาพเด็กนักเรียนปอเนาะแต่งตัวเดินพาเหรดในกีฬาสิ พวกเขามีจินตนาการส่วนตัว บางคนแต่งตัวเป็นทหาร ตำรวจ หมอ ครู หรือบางคนอยากเป็นนายก เขาก็แต่งตัวเท่าที่จะสามารถหาอุปกรณ์ได้ แล้วก็ถ่ายรูปเก็บไว้เป็นที่ระลึกซึ่งก็ถือปฏิบัติทุกปี พอเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบตึงเครียดมีการตรวจค้นสถานที่ต่าง ๆ อย่างเข้มงวด แล้วก็เจอรูปพวกนี้เข้า ทั้งที่เจ้าหน้าที่เขายังไม่สรุปที่มาของรูปนะ</p> <p>สื่อมวลชนก็เอาไปออกข่าวเสียใหญ่โตหาว่าปอเนาะเป็นแหล่งซ่องสุมฝึกกำลังพลที่แนวร่วม</p>	<p>การที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวความเหี้ยมโหดของกลุ่มโจรที่ฆ่าเจ้าหน้าที่ มาชาวบ้านที่ไม่เกี่ยวข้องบ่อยครั้งทำให้คนทั่วไปที่อ่านข่าวหรือฟังข่าวมองว่าชาวมุสลิมทุกคนโหดร้าย หัวรุนแรง ไม่มีมนุษยธรรม ป่าเถื่อน เพราะพวกเขาคิดว่ามุสลิมคนอื่น ๆ ก็คงมีนิสัยใจคอไม่แตกต่างกับพวกโจรเพราะเป็นมุสลิมเหมือนกัน</p>	<p>มีแต่ข่าวฆ่ากันตาย ข่าววางระเบิด ข่าวเผาโรงเรียน อ่านแล้วหดหูใจ ภาคได้ไม่น่าอยู่เสียแล้ว ไคร ๆ ก็กลัว</p>	<p>ไม่ชอบให้เขียนถึงศาสนาที่กลุ่มโจรนับถือ แม้ว่าเขาจะนับถือศาสนาอิสลามจริงก็เถอะ แต่มันกระเทือนถึงศาสนาอิสลามโดยรวมให้เสื่อมเสียไปด้วยทั้งที่ทุกศาสนาก็ไม่ทั้งคนดีและคนไม่ดี</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 3 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
2. นางฮาดี๊ะ คาเดร์		<p>ก่อความไม่สงบ ทำให้ป้อนะตาดีกา ที่เคยอยู่กันอย่างสงบ สุขพอกันวุ่นวายไปหมด</p> <p>กว่าจะมีครูเขาเป็นเจ้าของกิจกรรมออกมาเปิดเผย เรื่องก็เลยเกิดไปกันใหญ่แล้ว</p>	<p>มักเขียนเนื้อหาที่กล่าวรวมว่าชาวมุสลิมเป็นต้นเหตุของการก่อความไม่สงบทั้งที่ผู้กระทำความผิดเป็นเพียงมุสลิมไม่กี่คน แต่ทำให้คนทั่วไปเกิดอคติกับชาวมุสลิมส่วนใหญ่</p>	<p>เน้นนำเสนอเนื้อหาในมุมมองที่ไม่ดีมากกว่า มุมมองที่สร้างสรรค์ ทำให้ข่าวสารเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแต่ข่าวฆ่ากัน ข่าววางระเบิด ข่าวคนบาดเจ็บ ข่าวการทำร้ายเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้บริสุทธิ์จนกลายเป็นดินแดนอันตราย</p>	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 3 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
3. นายอุสมาน เจ๊ะแว		<p>มีหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยที่สื่อมวลชนนำเสนอเสียใหญ่โต ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ตกใจหวาดกลัว อย่างข่าวการลอบวางระเบิดรางรถไฟ ทั้งที่ข้อมูลยังไม่ได้รับการยืนยันจากเจ้าหน้าที่ชัดเจน สื่อมวลชนก็รีบนำเสนอข่าว เพราะเน้นต้องการขายข่าว แข่งขันกันนำเสนอเพราะกลัวไม่ได้เป็นคนแรกที่นำเสนอ</p>			<p>สื่อมวลชนมักผูกโยงเหตุการณ์ความไม่สงบเข้ากับศาสนาอิสลาม ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับชาวมุสลิมในพื้นที่เป็นอย่างมาก ซึ่งก็เข้าทางผู้ก่อความไม่สงบที่สามารถสร้างความแตกแยกระหว่างศาสนาโดยที่ไม่ต้องลงมือ</p>

ตารางที่ 4.2 ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ

ชื่อ	ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
1. นายวิชา นิยมเดชา		สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาที่สร้างความสับสนให้กับคนในพื้นที่เพราะบางเหตุการณ์ยังไม่ได้เกิดขึ้นแต่สื่อมวลชนนำเสนอว่าเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งสร้างความตื่นตระหนกให้กับคนที่อาศัยอยู่ในระแวกนั้น เช่น ข่าวลือการระเบิด หรือการหมายหัวเจ้าหน้าที่รัฐ		มีแต่เนื้อหาที่กล่าวถึงการฆ่ากัน วิธีการฆ่า การทำลายล้าง มีแต่เนื้อหาความรุนแรงที่ไม่สร้างสรรค์	บางเนื้อหากระทบและพาดพิงถึงศาสนาอิสลามที่คนส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ศรัทธา เช่น พูดถึงอูสตี๊ะ อัล-กูรอาน ซึ่งสร้างความไม่พอใจอย่างยิ่ง และบางเนื้อหาสร้างความคลงแคลงใจให้กับคนทั่วไปต่อศาสนาอิสลามว่าเป็นศาสนาน่ากลัว ลึกลับ เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรรม ความเชื่อ อย่างเช่นการละหมาด 5 เวลา เพื่อแสดงความเคารพและศรัทธา ซึ่งชาวมุสลิมทั่วโลก ก็ปฏิบัติเช่นนี้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
2. ค.ต.ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ ส.ต.ท.อาหะมะ แชนมะแซ		สื่อมวลชนมักสร้างกระแสด้วยการตั้งประเด็นใหม่ ๆ แปลก ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เจ้าหน้าที่อย่างเราเองยังไขว่ไขว เช่น หลายเหตุการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบแต่สื่อมวลชนก็เอาไปผูกโยงกันจนกลายเป็นเรื่องเดียวกัน และมักนำเสนอเนื้อหาที่เป็นเพียงข้อสันนิษฐานของเจ้าหน้าที่สร้างความเสื่อมเสียให้กับบุคคลที่ตกเป็นข่าว	แม้ว่าผู้กระทำความผิดเป็นชาวมุสลิมก็จริงแต่ชาวมุสลิมที่ไม่เกี่ยวข้องและยังเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ปกป้องดูแลประเทศชาติอย่างเราก็พลอยเสียชื่อเสียงและถูกมองในแง่ไม่ดีไปด้วย เป็นเพราะสื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาว่าผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลาม เนื้อหาตรงนี้ไม่ต้องเน้นมาก		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)					
3. นายสัมพันธ์ มุซอคี		<p>การขาดความรู้ความเข้าใจของสื่อมวลชนทำให้การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบไม่ตรงประเด็นที่เกิดขึ้นจริงเพราะสื่อมองและเขียนข่าวแบบคนนอก ทำให้เนื้อหาที่นำเสนอไม่มีความลึกซึ้ง คือ ไม่รู้จริง ทั้งที่ยอมเสี่ยงลงไปในพื้นที่</p>		<p>ง่าย ๆ เลขลองอ่านข่าวหน้า 1 ไทยรัฐ เดลินิวส์ หรือ ข่าวสดดูซิ แทบทุกวันพาดหัวข่าวใหญ่โต ได้เด็ดได้ระอุ ยังไม่อยู่ อันตรายใครที่อ่านข่าวทุกวันคงคิดไม่ต่างกันว่าภาคใต้เราอันตราย รุนวานายักแล้ว แม้แต่เจ้าหน้าที่รัฐก็ไม่สามารถควบคุมได้</p>	<p>เนื้อหาของสื่อส่วนกลางที่นำเสนอมักพาดพิงความเชื่อความศรัทธาของชาวมุสลิม อย่างเช่น การแต่งกายที่มีคิซิด สื่อกลับเสนอว่าดูดีกลับ หรือ การเคร่งครัดในการปฏิบัติศาสนกิจ สื่อกลับมองว่างมงาย สิ่งเหล่านี้เกิดจากการที่สื่อมวลชนขาดความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ประเพณีที่สัมพันธ์เข้ากับศาสนาของชาวมุสลิม</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
4. นางยามีละ การีดอง	ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบที่สื่อมวลชนนำเสนอ มักมีเนื้อหาที่กล่าวถึงชาวมุสลิมว่า ด้อยการศึกษา ทำให้รู้ไม่เท่าทันพวกกลุ่มโจร หรือ การไม่รู้ภาษาไทย ทำให้ชาวมุสลิมถูกเอารัดเอาเปรียบ และดูถูกจากคนทั่วไป ทั้งในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เหมือนกับพื้นที่อื่นของประเทศที่มีทั้งคนจน คนรวย คนไม่รู้หนังสือ เพียงแต่ใน 3 จังหวัดชายแดน	เนื้อหาส่วนใหญ่เน้นเพียงขายข่าว เพื่อดึงดูดความสนใจ จนละเลยผลกระทบที่อาจตามมา เพราะสื่อมวลชนที่เข้ามาทำข่าวไม่ใช่คนในพื้นที่ ซึ่งการนำเสนออย่างไม่เข้าใจทำให้เนื้อหาบิดเบือนเกินจริง รุนแรงเกินกว่าเหตุ ยิ่งสร้างความเข้าใจผิดและนำไปสู่ความขัดแย้งที่สุด เช่น ข่าวการจับอุสตะ แม้ชาวมุสลิมจะไม่พอใจกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เกินกว่าเหตุ จับกุมอุสตะอย่างกับว่าเข้าเป็นนักโทษหนัก แต่ก็ไม่ได้กดดัน	เนื้อหาหมกเน้นกล่าวหาชาวมุสลิมว่าเป็นต้นตอของเหตุการณ์ความไม่สงบ แม้ว่าไม่ได้เขียนตรง ๆ แต่เนื้อหาที่เขียนถึงผู้กระทำความผิด เช่น หลัคคำสอนที่กลุ่มโจรใช้ ทั้งที่สื่อบอกเองว่ามันบิดเบือนก็ยังนำเสนอ ทำให้คนทั่วไปเข้าใจผิดและมองศาสนาอิสลามสอนให้คนเป็นผู้ร้าย		การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแอบอ้างหลัคคำสอนของศาสนาอิสลามที่บิดเบือนของผู้ก่อความไม่สงบสื่อมวลชนไม่ควรนำเสนอ เพราะสร้างความเจ็บปวดให้กับชาวมุสลิมที่ได้อ่าน เนื่องจากหลัคคำสอนของศาสนาอิสลามประทานมาจากพระเจ้าเป็นเจ้าซึ่งเป็นศูนย์รวมของชาวมุสลิมทั่วโลก ซึ่งชาวมุสลิม

	ภาคใต้สื่อมวลชนเน้นนำเสนอชาวมุสลิมกลุ่มที่ด้อยต่ำมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ	การทำงานของเจ้าหน้าที่ ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น แต่สื่อไปนำเสนอเหมือนกับว่าชาวมุสลิมไม่พอใจถึงขั้นใช้กำลังขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ นำเสนออย่างนี้ยิ่งทำให้มุสลิมในสาขาดคนทั่วไปเป็นพวกหัวรุนแรง			ไม่ต้องการให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่ดีเหล่านี้
--	---	---	--	--	--

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
5. นายศุภนัย พวงมณี		เนื้อหาที่นำเสนอเกินจริงทำให้ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่อันตรายเสมือนเกิดสงครามย่อยๆ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ชบเซา	เนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอส่วนใหญ่พาดพิงชาวมุสลิมแม้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่กระทำผิดก็ตามแต่การที่สื่อมวลชนเน้นย้ำว่าบุคคลที่ถูกจับเป็นมุสลิมก็สามารถทำให้คนทั่วไปที่ได้ดูข่าวได้อ่านข่าวเกิดอคติขึ้นในใจต่อชาวมุสลิมทั่วไปได้ สำหรับสื่อมวลชนอาจมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาเล็กน้อย แต่หากเน้นย้ำ		

			บ่อยครั้งประเด็นเล็กๆ อาจ กลายเป็นปัญหาใหญ่ที่สร้างความ ไม่พอใจไม่เพียงแต่ชาวไทย มุสลิมเท่านั้นแต่หมายรวมถึง มุสลิมทั่วโลก		
--	--	--	--	--	--

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
	เนื้อหาข่าวที่แสดงความ ต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่า เหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความ รุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่น ศาสนาอิสลาม
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ ได้รับผลกระทบ ทางอ้อม (จำนวน 18 คน)					
6. นายพีตสุดดิน มุหะมะ	แม้ว่ามุสลิมเราจะเน้น การศึกษาด้านศาสนาเป็นหลักแต่ผู้ที่ได้เรียนก็จะมี ความรู้เพื่อใช้ประกอบ อาชีพในอนาคต บางคน ศึกษาต่อยังต่างประเทศ บางคนมาเป็นครูสอน ศาสนา อยากให้สื่อ		ไม่ต้องการให้มีการใช้คำว่า มุสลิม ศาสนาอิสลาม หรือ คำว่า อูต๊ะ มาเกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ความไม่สงบ สื่อมวลชนควรเจาะจงไป ที่ผู้กระทำความผิด ไม่ควร ใช้คำที่ใช้เรียกโดยทั่วไป เพราะมันหมายถึงภาพรวม		เมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น สื่อมวลชนมักพุ่ง ประเด็นไปที่นักเรียน หรือ อูต๊ะที่สอนศาสนาใน โรงเรียนคาทอลิก หรือ โรงเรียนปอเนาะ แม้ว่าจะใช้ คำว่าผู้ต้องสงสัย ก็สามารถสร้างความเสื่อมเสียให้กับ สถาบันการศึกษาของศาสนาอิสลามได้ ที่นี่สอนให้ ทุกคนเป็นคนดีอยู่ในหลักคำสอนของศาสนาที่สอนให้ รักในเพื่อนมนุษย์ การฆ่าฟันเป็นบาป และการนำเสนอ เนื้อหาการบิดเบือนหลักคำสอนที่ผู้ก่อความไม่สงบ

	<p>มวชนนำเสนอเนื้อหา ตรงนี้บาง ไม่ใช่คนที่ เรียนในตาดึกาหรือ ปอแนะเป็นพวกไม่มี ความรู้ โลกทรรศน์แคบ อย่างทีสื่อมวลชนมอง</p>				<p>อาจทำให้ผู้ที่ไม่ลึกซึ้งในศาสนาอิสลามเกิดความ สับสนและเข้าใจผิดได้ เนื่องจากสื่อมวลชนไม่ทราบ ว่า สิ่งใดคือศูนย์รวมสูงสุดของชาวมุสลิมที่ไม่ว่าใครก็ตาม ไม่สามารถลบหลู่ได้ หรือ สิ่งใดไม่สามารถกระทำ พุด เขียน พาดพิงได้ ผมเคยอ่านเจอในหนังสือพิมพ์ฉบับ เล่มหนึ่งที่เขียนถึงคัมภีร์อัล-กรุอานว่าเป็นเพียง หนังสือเก่าๆ ที่มงายเชื่อถือกัน ผมอ่านแล้วรู้สึก ปวดใจเหมือนถูกคนเหยียดหยามขำขี้สิ่งที่เราเคารพ โดยที่เราไม่สามารถปกป้องหรือตอบโต้ได้</p>
--	---	--	--	--	--

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ ได้รับผลกระทบ ทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่า	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่น ศาสนาอิสลาม
7. นายยูไซ๊ะ หะยีอาซา		<p>เนื้อหาที่นำเสนอไม่ตรงกับ ข้อเท็จจริงที่คนในพื้นที่รับทราบ ทำให้เกิดความสับสน และหลาย เหตุการณ์เป็นเรื่องเล็กน้อย เมื่อ นำเสนอเนื้อหาผิดพลาดและ ข้อเท็จจริงถูกเปิดเผย สื่อมวลชน</p>		<p>เนื้อหาหมักเน้นความ รุนแรง ความเหี้ยมโหด ของ ผู้ก่อความไม่สงบ ทั้งฆ่า ตัดหัว การวางระเบิด แทบทุกวัน สร้างความ</p>	

		กลับไม่พูดถึงหรือเขียนสิ่งที่นำเสนอผิดพลาดในครั้งก่อนและปล่อยให้เงียบหายไป เช่น บอกว่ามีการวางระเบิดในเส้นทางบ้านปู่โป๊ะแต่จริงๆ แล้ววางที่บ้านปู่โละ ต่างหาก นี่แหละความไม่รู้จักพื้นที่จริงทำให้คนแถบบ้านปู่โป๊ะหวาดกลัวไม่ต้องทำมาหากินกัน โชคดีที่ไม่มีใครเป็นอะไร และในที่สุดก็ปล่อยให้เรื่องเงียบไปเอง		หวาดกลัวให้กับคนทั่วไปที่กลัวชาวมุสลิม ส่วนชาวมุสลิมในพื้นที่ก็หวาดกลัวอันตรายไม่กล้าออกมาทำมาหากินตามปกติ	
--	--	--	--	--	--

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)					
8. นายสุรศักดิ์ เบญจวรรณ	สื่อมวลชนมักนำเสนอเนื้อหาที่กล่าวถึงการศึกษา การไม่รู้ภาษาไทย ความเชื่อในศาสนา และความยากจนของชาวมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัด		การที่เน้นว่าผู้กระทำความผิดเป็นมุสลิม หรือ นับถือศาสนาอิสลาม ได้สร้างความเสียหายให้กับชาวมุสลิมที่ไม่เกี่ยวข้องให้คน		

	ชายแดนภาคใต้ จนคนทั่วไป มองว่ามุสลิมที่นี้ล้วนยากจน น่าสงสาร น่าเวทนา		ทั่วไปมองว่าชาวมุสลิมไม่ดี ทั้งหมด สื่อมวลชนควร หลีกเลี่ยงเนื้อหาลักษณะ ดังกล่าว		
--	---	--	---	--	--

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ ได้รับผลกระทบ ทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่า	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่น ศาสนาอิสลาม
9. นายเปาซี จารู		บางเหตุการณ์เป็นคนละ เรื่องกันแต่สื่อมวลชน		สื่อมวลชนชอบนำเสนอเนื้อหา เหตุการณ์ความรุนแรง ความน่ากลัว	

		<p>ผูกโยงจนกลายเป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้คนที่ไม่รู้เรื่อง หรือ รู้ที่มาที่ไป เกิดความเข้าใจผิด เช่น ข่าวการแต่งแฟนซีในกีฬาของนักเรียนโรงเรียนคาทอลิกที่แต่งตัวคล้ายทหาร นักรบ ก็ถูกสื่อมวลชนสันนิษฐานไปก่อนแล้วว่าเป็นการฝึกของกลุ่มโจร แล้วรีบนำเสนอโดยไม่รอการสืบสวนก่อน</p>		<p>เข้าไปเข้ามา จากที่คนพื้นที่เคยชินและไม่รู้สึกรังเกียจ ยังต้องเกิดความหวาดกลัวและพากันย้ายไปอยู่กันที่อื่น ข่าวระบุว่าค่าหัวข้าราชการอย่างเช่นค่าหัวผู้ว่า 2 แสนบาท ข้าราชการระดับสูง 1 แสนบาท หรือว่า เจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ 1 หมื่นบาท ตั้งราคาเหมือนเราเป็นผักปลา เหตุการณ์ในพื้นที่ก็ตั้งเครือข่ายแล้ว เจอข่าวอย่างนี้เข้าคนทำงานก็ยิ่งหวาดกลัว ไม่กล้ามาทำงาน ส่งผลให้งานที่ทำคือยประสิทธิภาพ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่เขียนเนื้อหาละเอียดครบ เพียงเพื่อต้องการขายข่าวเรียกร้องความสนใจให้คนซื้ออ่าน</p> <p>จนละเอียดใส่ใจกับผลกระทบที่มีต่อคนที่อยู่ในพื้นที่</p>	
--	--	---	--	--	--

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบ	เนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่า	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่น

ทางอ้อม (จำนวน 18 คน)					ศาสนาอิสลาม
10. นางลักขณา จันทร์สุภาพ			คำว่าโจรมุสลิม อูสดีะ โจร ที่เขียนในข่าวสร้าง ความเจ็บปวดให้กับ มุสลิมมาก เพราะมุสลิม ที่ดีสร้างคุณงามความดี ให้กับประเทศชาติมี มากมาย หรือ อูสดีะที่ อบรมสั่งสอนลูกศิษย์ให้ เป็นคนดีก็มีมากมาย แต่ ต้องมาต่างพร้อยเพราะ คนไม่ดีไม่ก่อกวน	การนำเสนอความรุนแรง ความเหี้ยมโหด แบบ ละเอียดยิบ เช่น การลงมือ การวางแผน ขั้นตอนการลง มือ ของผู้ก่อความ ไม่สงบ อาจทำให้เกิดการ ลอกเลียนแบบของเยาวชน และกลุ่มคนที่ลงผิด	เนื้อหาหมักพาดพิงโรงเรียนที่ สอนศาสนาอิสลามว่าเป็น แหล่งซ่องสุม ฝึกอาวุธ ของ กลุ่มโจรที่ก่อความไม่สงบ และมักจะผูกโยงผู้ก่อความ ไม่สงบว่าใช้หลักคำสอน ของศาสนาอิสลามในการ ปลุกระดม ทั้งที่ในหลัก คำสอนของศาสนาอิสลาม ไม่มีบทไหนที่สอนให้คน ฆ่าคน หรือ เป็นคนไม่ดี

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่า	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
11. นางสาวมารียะหะซียาซา			เนื้อหาที่สื่อนำเสนอมักพาดพิงชาวมุสลิมโดยรวมเช่น การใช้ข้อความว่า โจรมุสลิมมุสลิมหัวรุนแรง	มีแต่ข่าวฆ่ากันตาย ข่าวคนบาดเจ็บ ไม่เว้นแต่ละวัน อ่านแล้วหดหูใจ เราทราบดีแล้วว่าผู้ก่อความไม่สงบ เข็มโหดเพียงใด สื่อก็ยังตอกย้ำความรุนแรง ความป่าเถื่อน ความโหดร้ายของคนพวกนี้แทบทุกวัน เหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วลืมมันไปบ้างก็น่าจะดีนะ	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่า	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
12. นายชวนะ ชูมมุมพันธ์		<p>ข่าวบางข่าว บางเนื้อหา มีความคลาดเคลื่อน บางเหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้น สื่อมวลชนกลับนำเสนอเหมือนกับเกิดขึ้นแล้ว สร้างความตื่นตระหนกให้กับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะข่าวการลอบวางระเบิดการเตือนภัยล่วงหน้า เป็นสิ่งที่ดี แต่ควรตรวจสอบข้อมูลให้ชัดเจนเสียก่อนนำเสนอออกไป เพราะชาวบ้านอย่างเราก็ติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง</p>		<p>มีแต่ข่าวความรุนแรง น่ากลัว จนคนทั่วไปมองว่าพื้นที่และคนที่นี่อันตราย</p>	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
13. นางรอฮีมะห์ มะหะมะ	เนื้อหาที่นำเสนอว่าชาวมุสลิมไม่นิยมส่งบุตรหลานเรียนหนังสือสายสามัญ แต่นิยมส่งเรียนทางศาสนาแทน ทำให้คนทั่วไปมองว่าการที่ชาวมุสลิมมั่งงาย เชื้อคนง่าย และมักถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย เนื่องจากไม่เรียนหนังสือทำให้ตามคนไม่ทัน แม้ว่าไม่ได้เขียนในลักษณะดังกล่าว แต่ก็อ่านแล้วชวนให้คิดเช่นนั้น		อย่างใช้คำว่ามุสลิมเป็นต้นเหตุของเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ เพราะผู้กระทำความผิดเป็นเพียงมุสลิมกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น แต่คำว่ามุสลิมหมายถึงผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทั่วไป ควรให้เกียรติกับบ้างในฐานะของประชาชนคนไทยเหมือนเช่นคนศาสนาอื่นๆ		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความต้อยต่ำ	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม
14. อาเบเลาะห์ อาเบมิง อาเบแอ และ อาแบปาน		การที่สื่อมวลชนนำเสนอเหตุการณ์ความไม่สงบเกินความจริง แม้ว่าจะสร้างความสนใจให้คนทั่วไปได้ แต่ก็สร้างปัญหาให้กับคนในพื้นที่ได้มากเช่นกัน โดยเฉพาะคนทั่วไปเกิดความเข้าใจผิดกับชาวมุสลิม อย่างพวกเราเป็นโตะอิหม่าม เป็นอุสตะและข่าวเกี่ยวกับอุสตะก็ล้วนน่ากลัวว่าเป็นผู้นำโจรบ้าง	การที่สื่อมวลชนกล่าวถึงอุสตะบ่อยครั้ง ว่าเป็นผู้ต้องสงสัยเป็นโจร โดยไม่เจาะจงว่าอุสตะนั้นเป็นใคร ชื่ออะไร ทำให้อุสตะคนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องใช้ชีวิตลำบากจะไปไหนมาไหนก็ถูกจับตามองทั้งเจ้าหน้าที่และชาวบ้านด้วยกัน		

		เป็นนักข่าวบ้าง ทำให้พวกเรา โดนรังเกียจ			
--	--	--	--	--	--

DRPU

DRU

DRU

DRU

DRU

DRU

DRU

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 3 คน)	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความด้อยต่ำ
<p>1.นายสรยุทธ ปากา</p> <p>2.นางฮาดี๊ะ คาเดร์</p>	<p>ข่าวสถานการณ์ความไม่สงบที่สื่อมวลชนนำเสนอในแต่ละวันมีแต่ภาพคนตาย คนบาดเจ็บ ผู้คนร้องไห้ เห็นแล้วสลดหดหู่มากครั้งที่เห็นภาพเหล่านั้น เดียวนี้ถ้ามีถึงภาคใต้ทุกคนคงจะนึกถึงความสูญเสีย ความตาย และความอันตราย</p> <p>มีแต่ภาพคนตาย คนบาดเจ็บและการสูญเสียบ้านเรือนเต็มไปหมดข่าวแฟนกะ กะก็ไม่ได้ดู ไม่อยากอ่าน ไม่อยากฟัง และไม่อยากเห็นภาพแบบนั้น นึกถึงที่ไร้อะไรให้ทุกที แต่ญาติคนอื่น ๆ ที่ได้ดูเขาบอกว่า หนังสือพิมพ์ลงภาพเขานอนอยู่ในเปลเห็นหน้าและแผลถูกยิงชัดเจน ฟังแค่นี้น้ำตาก็ไหลแล้ว</p>	<p>ภาพข่าวมุสลิมในสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์หรือทีวีมีแต่ภาพมุสลิมที่ยากจน สวมเสื้อผ้าเก่า เด็กวิ่งไปมาบ้างไม่สวมเสื้อสวมรองเท้า เห็นแล้วน่าเวทนา</p> <p>*ภาพบางภาพดูหมิ่นศาสนาอิสลาม ไม่ให้เกียรติกับสิ่งที่ชาวมุสลิมเคารพนับถือ เช่น การนำสุนัขตรวจค้นในมัสยิดหรือบ้านอุสตั๊ะ แม้ว่าจะเป็นเรื่องจริงแต่ไม่ควรไม่นำเสนอเพราะจะยิ่งสร้างความไม่พอใจในหมู่ชาวมุสลิม</p> <p>*ภาพของโรงเรียนคาทอลิก หรือ โรงเรียนปอนเนาะที่สื่อมวลชนนำเสนอคล้ายหลัง เสื่อมโทรม ทั้งที่โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีมากมายและทันสมัยจนมีประเทศเพื่อนบ้านส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนก็มี</p>

3.นายอุสมาน เจ๊ะแวน	มีแต่ภาพการต่อสู้ ทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่มันทำให้สภาพบ้านเมืองมีแต่ความขัดแย้ง ประชาชนก็หวาดกลัวเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ก็หวาดกลัวประชาชน ต่างฝ่ายต่างไม่ไว้วางใจกัน	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความด้อยค่า
<p>1.นายวิทยา นิยมเดชา</p> <p>2.ด.ศ.ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ ส.ต.ท.อาหะมะ แซ่มะแซ</p> <p>3.นายสัมพันธ์ มุซอดี</p>	<p>สื่อมวลชนนำเสนอแต่ภาพคนตาย บ้านเรือนร้านค้าพังพินาศ เพราะแรงระเบิด ยิ่งดูก็ยิ่งกลัวอยากจะย้ายหนีแต่ก็ไม่รู้จะไปเริ่มต้นที่ไหน</p> <p>ภาพเจ้าหน้าที่ถูกตัดคอ ถูกยิงตาย มันบั่นทอนจิตใจเจ้าหน้าที่ที่ต้องลงปฏิบัติงานในพื้นที่ อยากให้สื่อมวลชนช่วยลดภาพเหล่านี้ลงหน่อย หรือ หลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอได้ยิ่งดี อีกทั้งยังเป็นการให้เกียรติกับผู้ตายและครอบครัวผู้ตายด้วยเท่านี้พวกเขาก็เสียใจกับการสูญเสียที่เกิดขึ้นมาพอแล้วอย่าให้ต้องทนเห็นภาพเจ็บปวดเหล่านั้นอีกเลย</p> <p>เปิดข่าวดูความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้</p>	<p>ภาพของชาวมุสลิมมีแต่ความด้อยค่าในด้านต่าง ๆ เช่น ความยากจน ความล้าหลังไม่ทันสมัย การด้อยการศึกษา เห็นแล้วน่าสงสารมีแต่คนดูถูกว่าไม่พัฒนาแล้วยังต่อต้านการเปลี่ยนแปลงรอบตัว</p> <p>ภาพบางภาพสื่อมวลชนไม่สมควรนำเสนออย่างยิ่งแม้ว่าภาพ</p>

<p>4.นางขามีละ การีคอง</p>	<p>มีแต่ข่าวฆ่ากันตาย สื่อเน้นเพียงความรุนแรงของเหตุการณ์ไม่นำเสนอเรื่องราวอื่น ๆ บ้าง</p> <p>ภาพที่นำเสนอส่วนใหญ่เป็นภาพที่สะเทือนใจ ฉายเข้าไปซ้ำๆ ไม่มีที่สิ้นสุดทั้งที่เหตุการณ์ดังกล่าวจบไปนานแล้ว ยิ่งตอกย้ำความสูญเสีย ความคับแค้นใจ เช่น เหตุการณ์ชุมนุมที่หน้า สภอ. ตากใบ มีภาพของคนแก่ ผู้หญิง ถูกเจ้าหน้าที่ต้อนให้รวมกัน บางคนถูกมัดมือ มัดเท้า บางคนอยู่กลางแดด บางคนอยู่ในน้ำหากคนภาพนั้นเป็นญาติพี่น้องคุณ เป็นคนที่คุณรู้จัก คุณจะรู้สึกอย่างไร ใครที่เห็นภาพเหล่านี้ก็ต้องเสียใจทุกคนและอาจจะยิ่งโกรธแค้นกับการกระทำเกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ ทั้งที่หลายฝ่ายกำลังช่วยกันแก้ไขและให้เวลาเป็นตัวละครี่คลายปัญหาความจริงเกิดขึ้นที่ กลับกลายเป็นถูกสื่อมวลชนกระดุนตอกย้ำภาพเหล่านั้นขึ้นมาอีก</p>	<p>เหล่านี้จะเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นก็ตาม เช่น ภาพสุนัขดมกลิ่นตรวจค้นบ้านชาวมุสลิม ซึ่งชาวมุสลิมไม่แต่ต้องสุนัข</p> <p>ภาพที่คนทั่วไปมองชาวมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ คนที่ไม่มีการศึกษา หัวรุนแรง ป่าเถื่อน ยาจน ด้อยพัฒนาในคุณภาพชีวิต ก็เพราะภาพข่าวที่สื่อมวลชนส่วนใหญ่มักนำเสนอ ทั้งที่ชาวไทยมุสลิมที่มีความรู้ความสามารถและสร้างชื่อเสียงให้กับบ้านเมืองมีมากมาย</p>
<p>5.นายศุภนัย พวงมณี</p>	<p>ภาพของสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มี แต่ภาพของความรุนแรง ภาพคนตาย ภาพคนบาดเจ็บ และความเสียหายจากแรงระเบิดแทบทุกวัน เราคนในพื้นที่ยังรู้สึกเบื่อหน่าย ต้องการอยู่อย่างสงบ ๆ ก็ทำไม่ได้</p>	

6.นายไฟตุคุดีน มุหะมะ

* ภาพของอุสตะและนักเรียน โรงเรียนปอเนาะถูกจับกุมเป็นผู้ต้องสงสัยถูกจับใส่กุญแจมือ ซึ่งผลกระทบต่อความรู้สึกของชาวมุสลิมอย่างมากเพราะอุสตะเปรียบเสมือนครูสอนศาสนาที่เคร่งครัดและเป็นที่เคารพนับถือของชาวมุสลิมทั่วไป การปฏิบัติและเผยภาพเช่นนั้นกับอุสตะถือเป็นการไม่ให้เกิดเกียรติกับชาวมุสลิมเป็นการดูหมิ่นในการเรียนการสอนทางศาสนาของชาวมุสลิม

แม้ว่าเขาจะเป็นผู้ที่กระทำความผิดจริงก็ตาม แต่หากยังไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนควรกั้นกรงภาพที่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความขัดแย้ง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่มากกว่าศาสนาอื่น ๆ อีกทั้งภาพเหล่านั้นส่งผลให้ภาพลักษณ์ของสถาบันศาสนาอิสลามแย่ลง คือ ลีลับ น่ากลัว และเป็นแหล่งช่องสุ่มกำลังพลอย่างที่หลายฝ่ายกำลังกล่าวหา

* และภาพการใช้สุนัขดมกลิ่นตรวจค้นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ เช่น มัสยิด ห้องละหมาด ห้องหนังสือที่เก็บรักษาคัมภีร์อัล - กุรอาน และหนังสือประวัติศาสตร์ต่าง ๆ เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เป็นการนำเสนอภาพที่ไม่ให้เกิดศาสนาอิสลาม เป็นการดูหมิ่น ภาพเหล่านี้ละเอียดอ่อน สื่อมวลชนควรพิจารณาใคร่ครวญก่อนนำเสนอ เพราะหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม คือ ชาวมุสลิมไม่

<p>7.นายชูโษะ หะยือฮาซา</p>	<p>ภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สื่อมวลชนจะเน้นภาพคนตาย คนบาดเจ็บ ภาพพังพินาศ ภาพโรงเรียน สถานที่ราชการถูกเผาอวดย ซึ่งเป็นภาพที่สะเทือนใจมากแม้ว่าจะเป็นเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น สื่อมวลชนก็ไม่ควรนำเสนออย่างต่อเนื่อง เพราะยิ่งตอกย้ำความเจ็บปวด ความหวาดกลัว</p>	<p>สามารถแต่ต้องสุ่มได้</p> <p>สื่อมวลชนมักนำเสนอภาพชาวมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยากจน ไม่ค่อยเรียนหนังสือ พูดภาษาไทยไม่ได้ สื่อสารกับคนอื่นลำบาก ทั้งที่ชาวมุสลิมที่มีความรู้ความสามารถมีการศึกษาสูง มีมากมาย บางคนทำชื่อเสียงให้กับประเทศ กลับไม่ได้รับการชื่นชมและนำเสนอ มัวแต่นำเสนอแต่ภาพมุสลิมในมุมแย่ ๆ ทำให้คนทั่วไปติดภาพชาวมุสลิมจะต้องยากจน สกปรก พูดจาไม่รู้เรื่อง ใช้แต่กำลัง ไม่มีเหตุผล ยิ่งตอกย้ำความน้อยเนื้อต่ำใจให้กับชาวมุสลิม เพราะพวกเขาารู้สึกว่าการที่เขาเป็นอย่างนี้ เพราะภาครัฐละเลยไม่ใส่ใจดูแลสภาพเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตของเขา เพราะที่ผ่านมาพวกเขาดูแลตนเอง</p>
<p>8.นายสุรศักดิ์ เบญจวรรณ</p>	<p>ภาพข่าวที่สื่อมวลชนเน้นนำเสนอมากกว่าภาพอื่น ๆ คือ ภาพที่น่ากลัว สยดสยอง เช่น ภาพคนโดนยิงตายกลางถนน ภาพคนโดนตัดหัว สร้างความตึงเครียดให้กับคนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ถามว่าเรากลัวไหม กลัวชิ กลัวมากทีเดียว แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรได้ งานก็ต้องทำ บ้านก็อยู่ที่นี่ ต้องอดทนรอเพียงว่าสักวันสถานการณ์คงจะสงบ เพราะเดิมทีที่นี่เป็นที่ที่น่าอยู่ บ้านเมืองสงบ ทุกคนถ้อยทีถ้อยอาศัย ไม่มีใครเห็นแก่ตัว</p>	

<p>9.นายเปาซี จารู</p>	<p>มีแต่ภาพของความรุนแรง ไม่สร้างสรรค์ เห็นภาพแล้วสลดหดหู่ใจ โดยเฉพาะภาพผู้บริสุทธิ์ที่ต้องตายเพราะการสร้างสถานการณ์ภาพเหล่านี้ไม่ควรนำเสนอและถ้าหากหลีกเลี่ยงไม่ได้จริง ๆ ก็ควรระมัดระวังและให้เกียรติกับผู้ตายและครอบครัวเขาด้วย เขาสูญเสียคนที่รักไปแล้ว กลับต้องเห็นภาพเวทนาเหล่านั้นซ้ำบนหน้า 1 อีกหรือ โดยเฉพาะไทยรัฐ เคลินิวส์ 2 ฉบับนี้ไม่ค่อยระมัดระวังในการเลือกภาพลงหน้า 1 เน้นเพียงต้องการดึงดูดความสนใจคนอ่านให้ซื้อ แต่ผมก็แปลกใจมากที่ยอดขายหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับนี้ในภาคใต้กลับมียอดขายสูง</p>	<p>ภาพการจับอุสตะใส่กุญแจมือพาเข้าห้องขังเป็นภาพที่สร้างความเจ็บปวดให้กับมุสลิมเรามาก เพราะอุสตะเสมือนศูนย์รวมจิตใจของชาวมุสลิมที่อบรมสั่งสอนให้ชาวมุสลิมเป็นคนดีและเคร่งครัดในศาสนา การที่สื่อมวลชนนำเสนอภาพลักษณะนี้เป็นการดูถูกผู้นำศาสนาเราก็เหมือนดูถูกศาสนาเราด้วย เหมือนกับศาสนาอิสลามเป็นแหล่งช่องสุขุมโจร สอนให้เป็นคนไม่ดี ใครที่เห็นภาพนี้คงคิดไม่แตกต่าง</p>
<p>10.นางลักขณา จันทรสุภาพ</p>	<p>ถ้ามีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อไหร่ หน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หรือว่า เคลินิวส์ ก็จะมีภาพคนตายนอนอยู่ หรือ ภาพโรงเรียนถูกเผาเหลือแต่ตอคำ ๆ</p> <p>เห็นแล้วก็ต้องประณามคนทำที่จิตใจโหดร้าย ป่าเถื่อน ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่พ้นการกล่าวหาแบบรวม ๆ ของคนอ่านว่า “เอาอีกแล้วพวกโจรแขก ”</p>	

<p>11.นางสาวมารีเยะ หะฮือฮา</p>	<p>ส่วนใหญ่สื่อมวลชนจะเน้นภาพความเสียหาย ความสูญเสีย ความตาย ที่เกิดจากการกระทำของผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมที่นับถือศาสนาอิสลาม เช่น ภาพผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่า บ้านเรือนถูกวางระเบิด ภาพการชุมนุมประท้วง การต่อต้าน การต่อสู้ ล้วนสร้างภาพลบให้กับชาวมุสลิมโดยรวมว่าเป็นพวกหัวรุนแรง ใช้กฎหมายไม่มีเหตุผล</p>	
<p>12.นายชวนะ ชุมชุมพันธ์</p>	<p>สื่อมวลชนเน้นนำเสนอภาพความรุนแรงเข้าไปซ้ำมาดกย้าความเจ็บปวดให้กับผู้ที่สูญเสียทั้งที่บาดเจ็บการณผ่านมานานแล้ว</p>	
<p>13.นางรอฮิมะห์ มะหะมะ</p>	<p>ถ้าไปถึง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนนี้ก็มีแต่ภาพของความรุนแรง ความเขี้ยวโหดของผู้ก่อความไม่สงบ อันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ถามว่าทำไมจึงนึกถึงภาพเหล่านั้นก็เพราะสื่อมวลชนนำเสนอแต่ภาพความรุนแรง ภาพความน่ากลัวของผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นับถือศาสนาอิสลาม นี่เราเป็นมุสลิมเองแท้ ๆ ยังกลัวมุสลิมด้วยกันเลย ไม่รู้ว่าใครเป็นโจร แล้วคนพื้นที่อื่น ศาสนาอื่นเขาจะไม่คิดได้อย่างไร</p>	

14.อาเบเลาะห์ อามะมิง อาเบเอ อาเบปาน	สื่อมวลชนนำเสนอแต่ภาพเดิม ๆ ซ้ำไปซ้ำมาไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ถ้าเป็นข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กลับตาแล้วนึกได้เลยว่า จะต้องมีการพลคนตาย ภาพซากโรงเรียนที่ถูกเผา ภาพคนร้องไห้ เห็นจนชินตาทั้งทีวีและหนังสือพิมพ์	
--------------------------------------	--	--

DRU

DRU

DRU

DRU

DRU

DRU

DRU

DRU

DRU

ตารางที่ 4.4 ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอโดยได้รับผลกระทบทางตรง

ชื่อ	ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ได้รับผลกระทบทางตรง จำนวน 3 คน)	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความด้อยค่า
<p>1. นายสรยุทธ ปากา</p> <p>2. นางฮาดี๊ะ คาเดร์</p> <p>3. นายอุสมาน เจ๊ะแหว</p>	<p>ข่าวสถานการณ์ความไม่สงบที่สื่อมวลชนนำเสนอในแต่ละวันมีแค่ภาพคนตาย คนบาดเจ็บ ผู้คนร้องไห้ เห็นแล้วสลดหดหู่ใจ ทุกครั้งที่เห็นภาพเหล่านั้น เด็ยวันนี้ถ้านึกถึงภาคใต้ทุกคนคงจะนึกถึงความสูญเสีย ความตาย และความอันตราย</p> <p>มีแค่ภาพคนตาย คนบาดเจ็บและการสูญเสียบ้านเรือนเต็มไปหมด ข่าวแฟนก๊ะ ก๊ะก็ไม่ได้ดู ไม่อยากอ่าน ไม่อยากฟัง และไม่อยากเห็นภาพแบบนั้น นึกถึงที่ไรร้องไห้ทุกที แต่ญาติคนอื่นๆ ที่ได้ดูเขาบอกว่า หนังสือพิมพ์ลงภาพเขานอนอยู่ในเปลเห็นหน้าและแผลถูกยิงชัดเจน ฟังแค่นี้ น้ำตาก็ไหลแล้ว</p> <p>มีแค่ภาพการต่อสู้ ทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่มันทำให้สภาพบ้านเมืองมีแต่ความขัดแย้ง ประชาชนก็หวาดกลัวเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ก็หวาดกลัวประชาชน ต่างฝ่ายต่างไม่ไว้วางใจกัน</p>	<p>ภาพขาวมุสลิมในสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์หรือทีวีมีแค่ภาพมุสลิมที่ยากจน สวมเสื้อผ้าเก่า เด็กวิ่งไปมาข้างไม่สวมเสื้อสวมรองเท้า เห็นแล้วน่าเวทนา</p> <p>* ภาพบางภาพดูหมิ่นศาสนาอิสลาม ไม่ให้เกียรติกับสิ่งที่ชาวมุสลิมเคารพนับถือ เช่น การนำสุนัขตรวจค้นในมัสยิดหรือบ้านอุต๊ะแม้ว่าจะเป็นเรื่องจริงแต่ไม่ควรไม่นำเสนอเพราะจะยิ่งสร้างความไม่พอใจในหมู่ชาวมุสลิม</p> <p>* ภาพของโรงเรียนคาดีกา หรือ โรงเรียนปอเนาะที่สื่อมวลชนนำเสนอคล้ายหลัง เสื่อมโทรม ทั้งที่โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีมากมายและทันสมัยจนมีประเทศเพื่อนบ้านส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนก็มี</p>

ตารางที่ 4.5 ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอโดยได้รับผลกระทบทางอ้อม

ชื่อ	ทักษะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 14 คน)	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความด้อยค่า
<p>1. นายวิทยา นิยมเดชา</p> <p>2. ค.ต.ชัยยุทธ นาราพงษ์เกษม และ ศ.ต.ท.อาหะมะ แซมะแซ</p> <p>3. นายสัมพันธ์ มุซอติ</p>	<p>สื่อมวลชนนำเสนอแต่ภาพคนตาย บ้านเรือนร้านค้าพังพินาศ เพราะแรงระเบิด ยิ่งดูก็ยิ่งกลัวอยากจะย้ายหนีแต่ก็ไม่รู้จะไปเริ่มต้นที่ไหน</p> <p>ภาพเจ้าหน้าที่ถูกตัดคอ ถูกยิงตาย มั่นมั่นทอนจิตใจเจ้าหน้าที่ที่ต้องลงปฏิบัติงานในพื้นที่ อยากให้สื่อมวลชนช่วยลดภาพเหล่านี้ลงหน่อย หรือ หลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอได้ยิ่งดี อีกทั้งยังเป็นการให้เกียรติกับผู้ตายและครอบครัวผู้ตายด้วยเท่านี้พวกเขาก็เสียใจกับการสูญเสียที่เกิดขึ้นมาพอแล้วอย่าให้ต้องทนเห็นภาพเจ็บปวดเหล่านั้นอีกเลย</p> <p>เปิดข่าวความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้มีแต่ข่าวฆ่ากันตาย สื่อเน้นเพียงความรุนแรงของเหตุการณ์ไม่นำเสนอเรื่องราวอื่นๆ บ้าง</p>	<p>ภาพของชาวมุสลิมมีแต่ความด้อยค่าในด้านต่าง ๆ เช่น ความยากจน ความลำหลังไม่ทันสมัย การด้อยการศึกษา เห็นแล้วนำเสนอมีแต่คนดูว่าไม่พัฒนาแล้วยังต่อต้านการเปลี่ยนแปลงรอบตัว</p> <p>ภาพบางภาพสื่อมวลชนไม่สมควรนำเสนออย่างยิ่งแม้ว่าภาพเหล่านั้นจะเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นก็ตาม เช่น ภาพสุนัขดมกลิ่นตรวจค้นบ้านชาวมุสลิม ซึ่งชาวมุสลิมไม่เคต้องสุนัข</p>

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 14 คน)	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความด้อยค่า
4. นางยามีละ การ์ดอง	<p>ภาพที่นำเสนอส่วนใหญ่เป็นภาพที่สะเทือนใจ ฉายเข้าไปเข้ามา ไม่มีที่สิ้นสุดทั้งที่เหตุการณ์ดังกล่าวจบไปนานแล้ว ยิ่งดกย้า ความสูญเสีย ความคับแค้นใจ เช่น เหตุการณ์ชุมนุมที่หน้า สภอ. ดากไบ มีภาพของคนแก่ ผู้หญิง ถูกเจ้าหน้าที่ต้อนให้รวมกัน บางคนถูกมัดมือ มัดเท้า บางคนอยู่กลางแดด บางคนอยู่ในน้ำหากคน ภาพนั้นเป็นญาติพี่น้องคุณ เป็นคนที่คุณรู้จัก คุณจะรู้สึกอย่างไร ใครที่เห็นภาพเหล่านั้นก็ต้องเสียใจทุกคนและอาจจะยิ่งโกรธแค้นกับการกระทำเกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ ทั้งที่หลายฝ่ายกำลังช่วยกัน แก้ไขและให้เวลาเป็นตัวคลี่คลายปัญหาความตึงเครียดในพื้นที่ กลับกลายเป็นถูกสื่อมวลชนกระตุ้นดกย้าภาพเหล่านั้นขึ้นมาอีก</p>	<p>ภาพที่คนทั่วไปมองชาวมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ คนที่ไม่มีการศึกษา หัวรุนแรง ป่าเถื่อน ยากจน ด้อยพัฒนาในคุณภาพชีวิต ก็เพราะภาพข่าวที่สื่อมวลชน ส่วนใหญ่มักนำเสนอทั้งที่ชาวไทยมุสลิมที่มีความรู้ ความสามารถและสร้างชื่อเสียงให้กับบ้านเมืองมีมากมาย</p>
5. นายสุภณัย พวงมณี	<p>ภาพของสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มี แต่ภาพของความรุนแรง ภาพคนตาย ภาพคนบาดเจ็บ และความเสียหายจากแรงระเบิดแทบทุกวัน เราคนในพื้นที่ยังรู้สึกเบื่อหน่าย ต้องการอยู่อย่างสงบ ๆ ก็ทำไม่ได้</p>	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 14 คน)	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความต้อยต่ำ
6. นายพิศุดดิน มุหะมะ		<p>* ภาพของอุสตะและนักเรียน โรงเรียนปอเนาะถูกจับกุมเป็นผู้ต้องสงสัย ถูกจับใส่กุญแจมือ ซึ่งผลกระทบต่อความรู้สึกของชาวมุสลิมอย่างมาก เพราะอุสตะเปรียบเสมือนครูสอนศาสนาที่เคร่งครัดและเป็นที่เคารพนับถือของชาวมุสลิมทั่วไป การปฏิบัติและเผยแพร่ภาพเช่นนี้กับอุสตะถือเป็นการไม่ให้เกียรติกับชาวมุสลิม เป็นการดูหมิ่นในการเรียนการสอนทางศาสนาของชาวมุสลิม แม้ว่าเขาจะเป็นผู้ที่กระทำความผิดจริงก็ตาม แต่หากยังไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนควรกลั่นกรองภาพที่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความขัดแย้ง โดยเฉพาะพื้นที่นี้มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่มากกว่าคนศาสนาอื่น ๆ อีกทั้งภาพเหล่านั้นส่งผลให้ภาพลักษณ์ของสถาบันศาสนาอิสลามแย่ลง คือ ลีลับ น่ากลัว และเป็นแหล่งช่องสุ่มกำลังพลอย่างที่หลากหลายฝ่ายกำลังกล่าวหา</p> <p>* และภาพการใช้สุนัขดมกลิ่นตรวจค้นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ เช่น มัสยิด ห้องละหมาด ห้องหนังสือที่เก็บรักษาคัมภีร์อัล – กุรอานและหนังสือประวัติศาสตร์ต่าง ๆ เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เป็นการนำเสนอภาพที่ไม่ให้เกียรติศาสนาอิสลาม เป็นการดูหมิ่น ภาพเหล่านี้ละเมิดอ่อนสื่อมวลชนควรพิจารณาไตร่ตรองก่อนนำเสนอ เพราะหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม คือ ชาวมุสลิมไม่สามารถแตะต้องสุนัขได้</p>

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 14 คน)	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความต้อยต่ำ
7. นายยูโซ๊ะ หะยีอาซา	<p>ภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สื่อมวลชนจะเน้นภาพคนตาย คนบาดเจ็บ ภาพพังพินาศ ภาพโรงเรียน สถานที่ราชการถูกเผาอควาย ซึ่งเป็นภาพที่สะเทือนใจมาก แม้ว่าจะเป็นเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น สื่อมวลชนก็ไม่ควรนำเสนออย่างต่อเนื่อง เพราะยิ่งตอกย้ำความเจ็บปวด ความหวาดกลัว</p>	<p>สื่อมวลชนมักนำเสนอภาพชาวมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยากจน ไม่ค่อยเรียนหนังสือ พูดภาษาไทยไม่ได้ สื่อสารกับคนอื่นลำบาก ทั้งที่ชาวมุสลิมที่มีความรู้ความสามารถมีการศึกษาสูง มีมากมาย บางคนทำชื่อเสียงให้กับประเทศ กลับไม่ได้รับการชื่นชมและนำเสนอ มัวแต่นำเสนอแต่ภาพมุสลิมในมุมแย่ ๆ ทำให้คนทั่วไปติดภาพชาวมุสลิม</p> <p>จะต้องยากจน สกปรก พูดจาไม่รู้เรื่อง ใช้แต่คำลึง ไม่มีเหตุผล ยิ่งตอกย้ำความน้อยเนื้อต่ำใจให้กับชาวมุสลิม เพราะพวกเขาารู้สึกว่าการที่เขาเป็นอย่างนี้ เพราะภาครัฐละเลยไม่ใส่ใจดูแลสภาพเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตของเขา เพราะที่ผ่านมามีพวกเขาดูแลตนเอง</p>
8. นายสุรศักดิ์ เบญจวรรณ	<p>ภาพข่าวที่สื่อมวลชนเน้นนำเสนอมากกว่าภาพอื่นๆ คือ ภาพที่น่ากลัว สยดสยอง เช่น ภาพคนโดนยิงตายกลางถนน ภาพคนโดนตัดหัว สร้างความตึงเครียดให้กับคนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ถามว่าเรากลัวไหม กลัวชั กลัวมากทีเดียว แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรได้ งานก็ต้องทำ บ้านก็อยู่ที่นี่ ต้องอดทนรอเพียงว่า สักวันสถานการณ์คงจะสงบ เพราะเดิมทีที่นี่เป็นที่ที่น่าอยู่ บ้านเมืองสงบ ทุกคนถ้อยทีถ้อยอาศัย ไม่มีใครเห็นแก่ตัว</p>	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 14 คน)	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความต้อยต่ำ
9. นายเปาชี จารู	<p>มีแต่ภาพของความรุนแรง ไม่สร้างสรรค์ เห็นภาพแล้วสลดหดหู่ใจ โดยเฉพาะภาพผู้บริสุทธิ์ที่ต้องตายเพราะการสร้างสถานการณ์ ภาพเหล่านี้ไม่ควรนำเสนอและถ้าหากหลีกเลี่ยงไม่ได้จริงๆ ก็ควรระมัดระวังและให้เกียรติกับผู้ตายและครอบครัวเขาด้วย เขาสูญเสียคนที่รักไปแล้ว กลับต้องเห็นภาพเวทนาเหล่านั้นซ้ำบนหน้า 1 อีกหรือ โดยเฉพาะไทยรัฐ เดลินิวส์ 2 ฉบับนี้ไม่ค่อยระมัดระวังในการเลือกภาพลงหน้า 1 เน้นเพียงต้องการดึงดูดความสนใจคนอ่านให้ซื้อ แต่ผมก็แปลกใจมากที่ยอดขายหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับนี้ในภาคใต้กลับมียอดขายสูง</p>	<p>ภาพการจับอุสตะใส่กุญแจมือพาเข้าห้องขังเป็นภาพที่สร้างความเจ็บปวดให้กับมุสลิมเรามาก เพราะอุสตะเสมือนศูนย์รวมจิตใจของชาวมุสลิมที่อบรมสั่งสอนให้ชาวมุสลิมเป็นคนดีและเคร่งครัดในศาสนา การที่สื่อมวลชนนำเสนอภาพลักษณะนี้เป็นการดูถูกผู้นำศาสนาเราก็เหมือนดูถูกศาสนาเราด้วย เหมือนกับศาสนาอิสลามเป็นแหล่งช่องสุมโจร สอนให้เป็นคนไม่ดี ใครที่เห็นภาพนี้คงคิดไม่แตกต่าง</p>
10. นางลักขณา จันทร์สุภาพ	<p>ถ้ามีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อไหร่ หน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หรือว่า เดลินิวส์ ก็จะมีภาพคนตายนอนอยู่ หรือ ภาพโรงเรียนถูกเผาเหลือแต่ตอต่างๆ เห็นแล้วก็ต้องประนามคนทำที่จิตใจโหดร้าย ป่าเถื่อน ซึ่งหลักไม่พ้นการกล่าวหาแบบรวมๆ ของคนอ่านว่า “เอาอีกแล้วพวกโจรแขก ”</p>	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 14 คน)	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความด้อยต่ำ
11. นางสาวมารีเยะ หะซือฮา	<p>ส่วนใหญ่สื่อมวลชนจะเน้นภาพความเสียหาย ความสูญเสีย ความตาย ที่เกิดจากการกระทำของผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วมที่นับถือศาสนาอิสลาม เช่น ภาพผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่า บ้านเรือนถูกวางระเบิด ภาพการชุมนุมประท้วง การต่อต้าน การต่อสู้ ล้วนสร้างภาพลบให้กับชาวมุสลิมโดยรวมว่าเป็นพวกหัวรุนแรง ไร้กฏหมู่ ไม่มีเหตุผล</p>	
12. นายชนะ ชุมชุมพันธ์	<p>สื่อมวลชนเน้นนำเสนอภาพความรุนแรงเข้าไปซ้ำมาดอกล้ำความเจ็บปวดให้กับผู้ที่สูญเสียทั้งที่บางเหตุการณ์ผ่านมานานแล้ว</p>	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 14 คน)	ภาพข่าวที่เน้นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความต้อยต่ำ
13. นางรอฮีมะห์ มะหะมะ	<p>ถ้านึกถึง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนนี้ก็มีแต่ภาพของความรุนแรง ความเหยียดหยามของผู้ก่อความไม่สงบ อันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ถามว่าทำไมจึงนึกถึงภาพเหล่านั้นก็เพราะสื่อมวลชนนำเสนอแต่ภาพ ความรุนแรง ภาพความน่ากลัวของผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นับถือศาสนาอิสลาม นี่เราเป็นมุสลิมเองแท้ ๆ ยังกลัวมุสลิมด้วยกันเลย ไม่รู้ว่าใครเป็นโจร แล้วคนพื้นที่อื่น ศาสนาอื่นเขาจะไม่คิดได้อย่างไร</p>	
14. อาแบเลาะห์ อาแบมิง อาแบแอ อาแบปาน	<p>สื่อมวลชนนำเสนอแต่ภาพเดิม ๆ ซ้ำไปซ้ำมาไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ถ้าเป็นข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้หับตาแล้ว นึกได้เลยว่า จะต้องมีการคนตาย ภาพซากโรงเรียนที่ถูกเผา ภาพคน ร้องไห้ เห็นจนชินตาทั้งทีวีและหนังสือพิมพ์</p>	

บทที่ 5

สรุปผลและอภิปราย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน กรณีศึกษา สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งจะศึกษาถึงทักษะของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัจจัยที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทักษะต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในลักษณะดังกล่าว รวมทั้งประเด็นข่าวสารใดที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอ โดยการนำเสนอในบทนี้จะเป็นการสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

แนวคิดในการแบ่งแยกดินแดน เพื่อจัดตั้งรัฐปัตตานี หรือ รัฐปะตอณี นั้นเกิดขึ้นนานแล้ว โดยมีบุคคลผู้สูญเสียอำนาจทางการเมือง ได้จัดตั้งขบวนการขึ้นเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ เรียกว่า ขบวนการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งขบวนการแบ่งแยกดินแดนได้ก่อความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จนทางราชการต้องใช้กำลังเข้าปราบปรามตั้งแต่สมัยรัชการที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2334 และสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2444 และต่อมาอีกหลายยุคหลายสมัย จนกระทั่งใน พ.ศ. 2515 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อ ขบวนการแบ่งแยกดินแดนเป็นขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) เพื่อผลทางจิตวิทยาและผลทางการเมืองในพื้นที่ต่อประชาชนรุ่นหลัง ซึ่งไม่มีส่วนรู้เห็นกับแนวคิดการแบ่งแยกดินแดนนี้

ตามข้อเท็จจริงแล้วปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาทางสังคมจิตวิทยาและการปกครอง ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมในการปกครองบ้านเมืองของทางราชการท้องถิ่นในสมัยนั้น ทั้ง ตำรวจ ทหาร และ พลเรือน จึงได้มีประชาชนบางส่วนรวมตัวกันขึ้นเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ ไม่ยอมรับการปกครองจากรัฐบาล โดยใช้เงื่อนไขสังคมปลุกระดมมวลชน โดยแอบอ้างความแตกต่างระหว่างศาสนาพุทธ กับ ศาสนาอิสลาม ความแตกต่างทางภาษา ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และจารีตประเพณี แอบอ้างประวัติศาสตร์เพื่อสร้างความแตกแยกและหวังผลประโยชน์อันเกิดจากความไม่สงบ เช่น การเรียกเก็บค่าคุ้มครองจากประชาชน การรับเงินส่วนเหลือจากต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งอดีตจนมาถึงปัจจุบัน แนวคิด

เหล่านี้ยังไม่หมดไป มีการจัดตั้งขบวนการหรือองค์กรหลายกลุ่มหลายชื่อ เช่น บีเอ็นพีพี บีอาร์เอ็น พูโล พูโลใหม่ มุจาฮิดีนปัตตานี เบอร์ซาตุ เป็นต้น

แม้ว่าขบวนการติดอาวุธเหล่านี้จะถูกทางการปราบปรามอย่างหลักตลอดระยะเวลากว่า 3 ทศวรรษที่ผ่านมา แต่แนวคิดหรืออุดมการณ์นี้ยังอยู่ จะเห็นได้จากการนำเสนอข่าวสารความรุนแรงของเหตุการณ์การก่อความไม่สงบผ่านสื่อต่างๆ แทบทุกวัน และนานวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้อำนาจรัฐ การกระทำที่ถูกต้อง ปล้น วางระเบิด เผาทำลายสถานที่ราชการ สังหารเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนผู้บริสุทธิ์แบบรายวันได้สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนทั้งประเทศโดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่

โดยพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบอย่างรุนแรงอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีพื้นที่รวม 6.79 ล้านไร่ หรือ 10936 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 1.78 ล้านคน พื้นที่นี้เป็นพื้นที่พิเศษตามประกาศของรัฐบาล คือ มีลักษณะพิเศษในการดำเนินชีวิตของประชาชน ทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม หรือชาวไทยมุสลิม ที่มีความแตกต่างจากชาวไทยพุทธ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธา ภาษา การแต่งกาย การศึกษา ประวัติศาสตร์ และชาติพันธุ์ จนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม

โดยชาวไทยมุสลิมนั้นมีเอกลักษณ์ของตนเองที่พวกเขารักษาไว้อย่างเหนียวแน่นจนคนในชุมชนอื่นอาจไม่เข้าใจ พวกเขาเรียกเอกลักษณ์ด้วยวาจา เช่น จะไม่พูดสิ่งใดที่ขัดกับหลักศาสนา พวกเขาเรียกเอกลักษณ์ไว้ด้วยจิตใจ เช่น จะไม่ปล่อยให้จิตใจไขว่ไขว่ไปจากศาสนาของตน พวกเขาเรียกเอกลักษณ์ด้วยการกระทำ เช่น จะไม่เคารพรูปบูชาเคารพถึงแม้ว่าศาสนาอื่นจะทำก็ตาม จึงกล่าวได้ว่า มุสลิมทุกคนต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างที่รักษาเอกลักษณ์ของอิสลามเอาไว้ เจกเช่นกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ทั้ง 2 กลุ่ม คือ ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง หมายถึงชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สูญเสียญาติพี่น้องหรือทรัพย์สินจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3 คน และชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมหมายถึงชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่ได้สูญเสียญาติพี่น้องหรือทรัพย์สิน แต่ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ วิธีชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากิน เป็นต้น จากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 18 คน ที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของกลุ่ม

ใ ร้ อ ยี่ า ง

เหนียวแน่นและมั่นคง อย่างเช่น พวกเขายังคงใช้ภาษามลายูในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน พวกเขาเคร่งครัดในการปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การละหมาด 5 เวลา พวกเขายังคงแต่งกายตามประเพณี

คือ การแต่งกายที่มีดชิติ ผู้หญิงยังคงคลุมศรีษะด้วยผ้าที่เรียกว่า ฮิญาบ ทั้งในบ้านและนอกบ้าน ส่วนผู้ชายยังคงสวมหมวกขาวและนุ่งโสร่งในการปฏิบัติศาสนกิจ เป็นต้น ซึ่งลักษณะดังกล่าว เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยมุสลิมที่ถูกสร้างขึ้นมาจากศาสนาและวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างมั่นคง อย่างที่เสาวนีย์ จิตต์หมวด (อ้างใน จรัญ มะมุลิม และคณะ, 2541 : 76) กล่าวในลักษณะเดียวกันว่า วัฒนธรรมของมุสลิมในลักษณะนี้จะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สังคม และสภาพแวดล้อมเช่นวัฒนธรรมอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาทัศนคติของคนไทยในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อสหพันธ์มาเลเซีย ของวินัย กระจุวรรณพัฒน์ (2523 : 18) พบว่า ศาสนาอิสลามเน้นหนักหน้าที่ในการสืบทอดศาสนาและวัฒนธรรม ชาวมุสลิมจะมีความรู้สึกที่ศาสนาและวัฒนธรรมของกลุ่มตนเองดีกว่าวัฒนธรรมของกลุ่มอื่น สำหรับชาวมุสลิมแล้วในรู้สึกในศาสนาและวัฒนธรรมนิยมมีอยู่สูงมาก เพราะมีหลักคำสอนในศาสนาอิสลามมากมายที่กล่าวในลักษณะที่ว่า หนทางแห่งพระเจ้าเป็นเจ้าเป็นหนทางที่ถูกต้องที่สุด หรือศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ถูกต้องที่สุด ซึ่งลักษณะเช่นนี้ทำให้ ชาวมุสลิมทุกคนมีภาระหน้าที่ที่เรียนรู้และเผยแพร่ศาสนาและวัฒนธรรมของตน

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ยึดเหนี่ยวให้ชาวไทยมุสลิมทุกคน และทุกยุคสมัยมีความสามัคคีกลมเกลียวและยึดมั่นในศรัทธาเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ของคายส์ (C.F. Keyes, 1982: 12-13) ที่ว่า กลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันและช่วยเสริมสร้างเอกลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ และในขณะเดียวกันยังสามารถรื้ออารมณ์ความรู้สึกให้เกิดขึ้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาเดียวกัน

ด้วยความสำนึกในเอกลักษณ์ที่แตกต่างของชาวไทยมุสลิม อาจทำให้ชนกลุ่มอื่นมีความรู้สึกไปว่า ชาวไทยมุสลิมมีความรังเกียจบุคคลจากศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งไม่ยอมรับแบบอย่างวิธีการของชนกลุ่มอื่น ยืนยันจะแยกตนเป็นเอกเทศ ทั้งที่แท้จริงแล้วเป็นเพราะความรู้สึกเคร่งครัดในศาสนาและวัฒนธรรมของตน จึงไม่อยากจะให้เกิดการสับสนและการละเมิดเท่านั้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของอิสลามไป นั้นหมายถึงการเปลี่ยนแก่นแท้ของอิสลามไปด้วย ซึ่งชาวไทยมุสลิมจะไม่ยินยอม ดังนั้นเมื่อมีสิ่งใดเข้ามากระทบหรือพาดพิงศาสนาและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม พวกเขาจะแสดงออกถึงความไม่พอใจทั้งในรูปแบบของความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่อสิ่งเหล่านั้นร่วมกัน สอดคล้องกับความหมายของทัศนคติที่ กู๊ด (Good อ้างใน สักดิ์ สุนทรเสณี, 2531 : 1) ให้ไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกของคนเราที่มีต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวในด้านความรู้ว่าชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งแสดงออกทั้งในทางบวกและทางลบ

จากการศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1. ทัศนคติเกี่ยวกับเนื้อหาข่าว

1.1 สื่อมวลชนเน้นนำเสนอเนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่า ล้าหลัง เช่น ความยากจน การด้อยการศึกษา การไม่รู้หนังสือ การไม่รู้ภาษา การแต่กาย ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นต้น

1.2 สื่อมวลชนเน้นนำเสนอเนื้อหาข่าวที่นำเสนอเกินจริง ทำให้เนื้อหาข่าวเกิดความคลาดเคลื่อนไปจากเหตุการณ์จริง สร้างความตื่นตระหนกหวาดกลัวให้กับประชาชนในพื้นที่

1.3 สื่อมวลชนเน้นนำเสนอเนื้อหาข่าวที่นำเสนอแบบเหมารวม โดยทัศนคติของชาวไทยมุสลิม คำว่าเหมารวม หมายถึง การที่สื่อมวลชนไม่เจาะจง หรือ ระบุว่าบุคคลที่ถูกจับกุมเป็นใคร ชื่ออะไร มีภูมิลำเนาอย่างไร แต่กลับใช้คำว่า มุสลิม หรือ อูสตะ แทนการใช้ชื่อของผู้กระทำ ความผิด เช่น ชาวมุสลิม โจรใต้ โจรมุสลิม มุสลิมหัวรุนแรง อูสตะในคราบโจร เป็นต้น ซึ่งคำว่า “มุสลิม” “อิสลาม” “อูสตะ” เป็นคำที่ใช้เรียกแทนกลุ่ม ดังนั้นเมื่อสื่อมวลชนไม่เจาะจงไปที่บุคคลกระทำผิดโดยตรง ส่งผลให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามหรือชาวไทยมุสลิมผู้บริสุทธิ์ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องถูกเหมารวมกลุ่มไปกับผู้ก่อความไม่สงบเพียงเพราะนับถือศาสนาอิสลามเหมือนกัน

1.4 สื่อมวลชนเน้นนำเสนอเนื้อหาข่าวที่เน้นความรุนแรงของเหตุการณ์หรือความเสียหายของผู้ก่อความไม่สงบ สร้างความตื่นตระหนกและหวาดกลัวให้กับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ที่ต้องอยู่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ ซึ่งบั่นทอนสุขภาพจิตและการดำเนินชีวิตที่ต้องอยู่อย่างหวาดระแวง อีกทั้งส่งผลต่อภาพลักษณ์ให้กับชาวไทยมุสลิมในสายตาคนทั่วไปให้ย่ำแย่ลง รวมถึงดินแดน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเสมือนดินแดนอันตราย

1.5 สื่อมวลชนเน้นนำเสนอเนื้อหาข่าวที่พาดพิงและดูหมิ่นศาสนาอิสลาม อันเกิดมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจศาสนาอิสลาม ตลอดจนขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างไปจากสื่อมวลชนที่ลงพื้นที่รายงานข่าว ทำให้เนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนออาจพาดพิงต่อความเชื่อความศรัทธาของชาวไทยมุสลิมจนอาจก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งกันได้และไม่เข้าใจกัน ขาดความไว้วางใจกัน ทำให้การเข้าถึงแหล่งข่าวที่เป็นชาวไทยมุสลิมของสื่อมวลชนทำได้ยาก

2. ทัศนคติเกี่ยวกับภาพข่าว พบว่า ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่มองว่า สื่อมวลชนมักเน้นนำเสนอภาพข่าวที่แสดงออกถึงความรุนแรงของเหตุการณ์ ความเสียหายของผู้ก่อความไม่สงบและความสูญเสียของประชาชนผู้บริสุทธิ์ ดอกย้ำความเจ็บปวดให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างไม่จบสิ้น รวมถึงภาพข่าวที่แสดงความด้อยค่า ความล้าหลัง

เช่น ความยากจน การด้อยการศึกษา การไม่รู้ภาษาไทย ความเชื่อความศรัทธา เป็นต้น ทำให้ภาพลักษณ์ของชาวไทยมุสลิมดูน่าเวทนา ย่ำแย่ลง การทำงานของสื่อมวลชนในปัจจุบันคำนึงถึงผลประโยชน์และการแข่งขันเชิงธุรกิจมากกว่าเพื่ออุดมการณ์เฉกเช่นในอดีต การดึงดูความสนใจของผู้อ่านหรือผู้ฟังด้วยภาพข่าวที่เร้าอารมณ์หรือกระตุ้นความรู้สึก ไม่ว่าจะดีใจหรือเสียใจถูกนำมาเป็นประเด็นหลักในการคัดสรรภาพข่าวมานำเสนอ

จากทัศนะของชาวไทยมุสลิมข้างต้น จะพบว่า สื่อมวลชนเน้นหนักการนำเสนอเนื้อหาข่าวและภาพข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในทิศทางลบมากกว่าทิศทางบวก คือ เนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอจะเน้นความรุนแรงของเหตุการณ์ ความเหี้ยมโหดของผู้ก่อความไม่สงบ ความสูญเสียและความเสียหายในชีวิตหรือทรัพย์สินจากเหตุการณ์ เป็นต้น ในทัศนะของชาวไทยมุสลิมแล้วเนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวในลักษณะดังกล่าว หากสื่อมวลชนนำเสนออย่างต่อเนื่อง จะยิ่งทำให้คนทั่วไปที่มีความคิดเดิมอยู่แล้วว่ากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ คือ ตัวการของปัญหา และเมื่อกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเหล่านี้เป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ก็จะต้องส่งผลต่อภาพลักษณ์ของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือ ชาวไทยมุสลิมโดยรวม ในสายตาคนทั่วไปที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิต ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ให้ยิ่งเลวร้ายลง จนฝังลึกในความรู้สึกว่า ต้นตอของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งหมด คือ ชาวไทยมุสลิม นั่นเอง

ซึ่งความรู้สึกที่มีต่อชาวไทยมุสลิมในลักษณะดังกล่าวของคนทั่วไปเกิดจากการได้รู้โทรทัศน์ ได้ฟังวิทยุ และได้อ่านหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านการกลั่นกรองคัดสรรเนื้อหาข่าวและภาพข่าวในประเด็นต่างๆ ตามความรู้ว่าเหมาะสมของสื่อมวลชน อย่างที่ Kert Kewie (อ้างในพัชนี เษยจรรยา และคณะ, 2538 : 153 – 155) ที่กล่าวว่าสื่อมวลชนทำหน้าที่เสมือนนายประตูข่าวสาร (atekeeper) ที่มีอำนาจในการตัดสินใจว่าข่าวสารหนึ่งๆ ควรปล่อยผ่านหรือระงับเอาไว้ สอดคล้องกับ White, D.M (เรื่องเดียวกัน) ที่ว่าสื่อมวลชนอยู่ในฐานะที่จะควบคุมข่าวสารต่างๆ ที่ผ่านไปยังประชาชนทั่วไป โดยอาศัยวิธีการคัดเลือกและเรียบเรียงข่าวสาร ตลอดจนกำหนดเวลาและจัดลำดับความสำคัญของข่าวสารนั้น ทั้งที่ข่าวสารที่ผ่านการคัดเลือกจากสื่อมวลชนอาจไม่ใช่เนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวที่ผู้รับสารต้องการก็ได้

ดังที่มีรายงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมของบรรณาธิการหรือสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่เป็นนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) พบว่า ส่วนใหญ่เลือกนำเสนอข่าวสารโดยไม่คำนึงถึงประชาชนผู้รับสารเท่าไรนัก แม้ว่าจะตระหนักถึงความต้องการและความสนใจของผู้อ่าน

หรือผู้ฟังบ้าง แต่ก็มีความคลาดเคลื่อนอยู่มาก การเลือกนำเสนอข่าวสารทางหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือ โทรทัศน์ จะขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบรรณาธิการและสื่อมวลชนนั้นว่าข่าวสารมีความเหมาะสมเพียงไร ซึ่งแท้จริงแล้วข่าวสารที่ประชาชนต้องการหรือสนใจจริงนั้นอาจไม่มีโอกาสที่จะปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือ โทรทัศน์ เลยก็ได้ จึงมักมีคำกล่าวที่ว่า “ข่าว” คือ สิ่งที่ บรรณาธิการหรือสื่อมวลชนสร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนตระหนักหรือเห็นความสำคัญว่า เนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวนั้นมีความสำคัญควรค่าแก่การพิจารณาหรือถกเถียงกัน Agenda Setting (Mcquail, D and Windahl, S, 1981) ซึ่งเราไม่อาจหลีกเลี่ยงเนื้อหาข่าวสารนั้นเพราะเรายังต้องพึ่งพา

อ อ ก ส ย ช อ ม ล

ข่าวสารจากสื่อมวลชน เนื่องจากเราไม่สามารถรับรู้โลกแห่งความเป็นจริงด้วยตนเองและโดยตรงเสมอไป แต่เป็นการรับตัวผ่านตัวกลาง คือ สื่อมวลชน (กาญจนา แก้วเทพ, 2534 : 117)

โดยสื่อมวลชนจะทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ผู้ฟังวิทยุ และผู้ชมโทรทัศน์กับโลกความเป็นจริง ทำให้เราได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ทั้งในสังคมที่เราอาศัยอยู่และสังคมภายนอกที่เราไม่รู้จัก ดังนั้นสื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และสร้างความเชื่อเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงทางสังคมที่เกิดขึ้นกับเรา รวมทั้งสร้างความเชื่อใหม่ๆ ให้กับผู้ที่มิประสบการณณ์เพียงผิวเผิน โดยสามารถเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานและอาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้นั้นได้ (The Cultural Norms Theory (อ้างถึงใน พัทณี เจริญยาและคณะ, 2538 : 165 – 166) เหมือนกับที่สื่อมวลชนสร้างภาพลักษณ์ของชาวไทยมุสลิมให้ดูน่ากลัว ลึกลับ หัวรุนแรง เขี้ยวโหด ความถึงแนวคิดและวิธีการปลุกระดมของผู้ก่อความไม่สงบที่ใช้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่บิดเบือน แต่เมื่อเวลาผู้รับสารได้ดู ได้ฟัง ได้อ่าน เนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวในลักษณะดังกล่าวแต่ละนาที แต่ละชั่วโมง แต่ละวัน พวกเขาจะไม่เพียงได้รับสารสนเทศ เท่านั้น แต่ทว่าพวกเขายังค่อยๆ เก็บสะสมภาพต่อของวิถีชีวิตแบบต่างๆ ก่อนจะได้มีโอกาสไปสัมผัสกับประสบการณ์จริง ซึ่งการสั่งสมและตกตะกอนทีละน้อยจนกระทั่งแข็งตัวกลายเป็นผลึกทางวัฒนธรรม ที่มีผลต่อค่านิยม ความเชื่อทัศนคติ เป็นต้น ของผู้คน สอดคล้องกับแนวคิดของ โมฮัมหมัด กามาฮ์สซัน (อ้างถึงใน วิชาสินี พิพิธกุล, 2532) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนตะวันตกมักสร้างภาพและบุคลิกลักษณะที่ไม่ถูกต้องในด้านลบของชาวมุสลิมอยู่เสมอๆ เช่น มุสลิมนิยมความรุนแรง ก้าวร้าว กำเริบ ชอบแยกพวกแยกเหล่า และเป็นนักต่อสู้ที่ไม่ได้แสวงหาอิสรภาพ เป็นต้น ในขณะที่นักวิชาการไทยอย่างนายจรูญ มะมุลิ้ม ผู้ที่คลุกคลีอยู่กับงานด้านข่าวสาร โลกมุสลิม ได้เคยกล่าวถึงการนำเสนอภาพข่าวเกี่ยวกับชาวมุสลิมของสื่อมวลชนว่า ทัศนคติที่มีต่อชาวมุสลิมยังมีอยู่จำนวนมากในการรายงานข่าว ไม่ว่าจะเป็น ภาพยนตร์ นิตยสาร นวนิยาย หรือ หนังสือพิมพ์ มักแสดงภาพชาวมุสลิมเป็นคนคลั่งศาสนาและมีอยู่บ่อยๆ ที่เป็นผู้ก่อการร้าย ซึ่งที่ผ่านมามีภาพลักษณ์ของโลกมุสลิมกลายเป็นเวทีที่สื่อประเภท

ต่างๆ โดยเฉพาะสื่อตะวันตกนำมาใส่สีสันแต่งแต้มเสียจนบิดเบี้ยวและดูน่ากลัว ทำให้ภาพลักษณ์เสียหาย ชาวมุสลิมถูกวาดภาพให้เป็นผู้ก่อการร้ายที่เหี้ยมโหด ไร้ความปราณี และสื่อมวลชนไทยเองก็ได้รับอิทธิพลจากสื่อตะวันตก ทั้งรูปแบบ เนื้อหาข่าว ภาพข่าว การนำเสนอ และที่สำคัญคือวิธีการคิดที่ถอดแบบพิมพ์จากสื่อทรงอิทธิพลอย่างซีเอ็นเอ็น เอพี ของสหรัฐอเมริกา บีบีซี รอยเตอร์ ของอังกฤษ หรือ เอเอฟพี ของฝรั่งเศส เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของ

ก ร
 แข่งขัน “ข่าว” คือ สิ้นค้าเพื่อแสวงหากำไรมากกว่าการแสวงหาความจริง หรือ มีจุดยืนเพื่อผลประโยชน์และความสุขของมนุษยชาติเฉกเช่นอุดมการณ์ในอดีต อย่างไรก็ตามการวิจัยเรื่อง การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย ของ ชีรยุทธ ลาตีฟี (2542) จากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และไทยโพสต์ พบว่า สื่อมวลชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมไม่มากนัก และมีความโน้มเอียงในเนื้อหาที่เป็นไปในทิศทางลบมากกว่าเนื้อหาในทิศทางบวก โดยอ้างแหล่งข้อมูลจากสำนักข่าวในโลกตะวันตก มากกว่าแหล่งข่าวข้อมูลที่เป็นชาวมุสลิม

ซึ่งในทัศนะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอเนื้อหาข่าวและภาพข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของสื่อมวลชนครั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และ สื่อวิทยุ มักจะนำเสนอข่าวในลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น เน้นเนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวที่เร้าอารมณ์ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร เช่น การตาย การบาดเจ็บ ความสูญเสีย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อมวลชน (พัชนี เขจรรรยา และคณะ, 2538 . 160) ที่พบว่า ลักษณะเนื้อหาของสื่อมวลชนนำเสนอมีความคล้ายคลึงกันตั้งแต่เริ่มเรื่อง ใช้แหล่งข่าวเดียวกัน รวมทั้งวิธีการสรุปยังคล้ายคลึงกัน ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาข่าวที่มีความคล้ายคลึงกันของสื่อมวลชน อาจเกิดจากรูปแบบการดำเนินงานขององค์กร การฝึกฝนทักษะทางวิชาชีพ กรอบแนวคิด ค่านิยม รวมทั้งเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตมีแบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ทำให้ผลงานที่ผลิตออกมามีลักษณะเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สื่อมวลชนส่วนใหญ่นำเสนอเนื้อหาข่าวและภาพข่าวที่อาจกระทบหรือพาดพิงต่อความเชื่อความศรัทธาในศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม จนสร้างความไม่พอใจให้แก่ชาวไทยมุสลิมให้มีความรู้สึกรู้ว่าการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของสื่อมวลชนลบหลู่ ดูหมิ่น ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม คือ สื่อมวลชนขาดความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยมุสลิมที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับศาสนา ตลอดจนความแตกต่างทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เช่น

* การใช้ภาษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาษามลายูมีอิทธิพลเหนือภาษาไทย คือ ชาวไทยมุสลิมไม่นิยมพูดและเขียนภาษาไทย ชาวไทยมุสลิมที่นี่ไม่เคยถือว่าภาษาไทยเป็นภาษาของเขา เพราะว่าปู่ย่าตายายของเขาไม่เคยใช้มา อีกทั้งชาวไทยมุสลิมยังถือว่าภาษามลายูคือ ภาษาศาสนา เนื่องจากเป็นสื่อในการสอนศาสนาทั้งในโรงเรียนปอเนาะ ในบ้าน และในตำราเรียน ล้วนเป็นภาษามลายูแทบทั้งสิ้น ทำให้ชาวไทยมุสลิมผูกพันอยู่กับภาษามลายู การจะให้พวกเขาเรียนและพูดภาษาไทยจึงเท่ากับเป็นการทำลายเอกลักษณ์ทางศาสนา

ผลของการไม่รู้ภาษาไทยอย่างดีของชาวไทยมุสลิม ทำให้พวกเขาไม่อาจเข้าใจว่าภาครัฐมีความต้องการสิ่งใด การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐทั้งการพูดและการเขียนไม่สามารถเข้าถึงได้ พวกเขาไม่เข้าใจเนื้อหาความในกฎหมายและกฎข้อบังคับที่ภาครัฐประกาศใช้ จึงเกิดความสับสนและไม่เข้าใจ จนบานปลายถึงขั้นกระทบกระทั่งกันบ่อยครั้ง และแม้แต่สื่อมวลชนที่ลงพื้นที่รายงานข่าวก็ประสบปัญหานี้เช่นกัน ความไม่เข้าใจในภาษามลายูเป็นข้อจำกัดของสื่อมวลชนในการเข้าถึงแหล่งข่าวที่เป็นชาวไทยมุสลิม การหาข้อมูล การสัมภาษณ์ การตีความหมาย ทำได้เพียงผิวเผินไม่สามารถเจาะลึกได้อย่างรอบด้านและชัดเจน เพราะความแตกต่างด้านภาษาของชาวไทยมุสลิมกับสื่อมวลชนทำให้เกิดช่องว่างของความไว้วางใจ เช่น การสนทนา ชาวไทยมุสลิมไม่กล้าที่จะให้ข้อมูลเชิงลึกเพราะกลัวว่าจะไม่ปลอดภัย ในขณะที่เดียวกันเมื่อให้สัมภาษณ์แล้วหลายครั้งที่สื่อมวลชนตีความหมายไม่ถูกต้อง คลุมเครือ หรือ บางข้อความที่สื่อมวลชนไม่เข้าใจหรือไม่สามารถตีความหมายได้อาจจะมองข้ามเนื้อหาในประเด็นนั้นๆ ไป ซึ่งประเด็นดังกล่าวอาจเป็นเนื้อหาหลักที่มีความสำคัญก็เป็น และแม้ว่าการสนทนา หรือ การสัมภาษณ์ ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สื่อมวลชนจะใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจในภาษามลายูมาเป็น
 ลี อ ม แ ป ล
 ความหมายให้ แต่สื่อมวลชนจะได้เพียงข้อมูลที่ผ่านการกลั่นกรองมาแล้ว ทำให้ข้อมูลที่รับขาดความลึกซึ้ง

* การแต่งกาย ชาวไทยมุสลิมใน จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประเพณีการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองสืบทอดมาแต่โบราณและเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม คือ การเปิดเผยอวัยวะบางส่วนของร่างกายเป็นการไม่เหมาะสม บริเวณที่ควรปกปิดสำหรับผู้ชายมุสลิมได้แก่อวัยวะตรงกลางลำตัวตั้งแต่นิ้วเอวไปจนถึงกลางน่อง ส่วนผู้หญิงมุสลิมจะต้องปกปิดทั่วร่างกายเว้นแต่ใบหน้ากับมือเท่านั้น

ภาพของผู้หญิงไทยมุสลิมจะแต่งกายมิดชิด เรียกว่า ฮิญาบ เป็นผ้าคลุมศีรษะเหลือไว้เพียงใบหน้า เสื้อแขนยาว กระโปรงยาว ส่วนผู้ชายไทยมุสลิมจะสวมหมวกขาว นุ่งโสร่ง เน้นความสะอาด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งคนทั่วไปที่เห็นภาพชาวไทยมุสลิมในลักษณะดังกล่าวผ่านสื่อมวลชน

อาจเกิดความไม่เข้าใจและคิดว่าชาวไทยมุสลิมล่าหลังขาดการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกและอีกหลายคนมองว่า สังคมมุสลิมปิดกั้นตนเองจากภายนอก ทำให้ศาสนาอิสลามยิ่งดูลึกลับ น่ากลัว ยิ่งกว่าเดิม ทั้งที่แท้จริงแล้วชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความหลากหลายเฉกเช่นคนภาคอื่นๆ คือ มีทั้งคนยากจน คนมีการศึกษา คนด้อยการศึกษา คนร่ำรวย เป็นต้น แต่ภาพข่าวเกี่ยวกับชาวไทยมุสลิมในเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ที่สื่อมวลชนนำเสนอ มักเน้นให้รู้ถึงความแตกต่างระหว่างชาวไทยมุสลิมกับชนกลุ่มอื่น สำหรับสื่อมวลชนอาจเป็นสิ่งแปลกใหม่ หรือเป็นประเด็นใหม่ที่สื่อมวลชนไม่เคยพบเห็นหรือ เคยรู้มาก่อน จึงหยิบยกประเด็นความแตกต่างนั้นๆ มานำเสนอ ยิ่งตอกย้ำภาพลักษณ์ให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แย่ลง

อย่างไรก็ตามในทัศนะของชาวไทยมุสลิมก็ยังคงให้ความเชื่อถือและฟังพาข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน เนื่องจากมีความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ โดยสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตประจำวัน เช่น ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คือประชาชนในพื้นที่สามารถหลีกเลี่ยงพื้นที่ หรือ เส้นทาง อันตรายที่สื่อมวลชนนำเสนอช่วยลดความสูญเสียที่อาจเกิดจากการก่อความไม่สงบได้ อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องกังวลว่าประชาชนผู้บริสุทธิ์จะได้รับอันตรายจากการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น ซึ่งหากประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารหรือได้รับข้อมูลข่าวสารล่าช้า อาจก่อให้เกิดการสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินมากกว่าข่าวที่ปรากฏในปัจจุบันก็เป็นได้ ซึ่งการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในพื้นที่เสี่ยงอันตรายเฉกเช่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องอาศัยสื่อมวลชนที่มีความรู้ความสามารถและปฏิภาณไหวพริบรอบด้านในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ เนื่องจากความแตกต่างในทุกด้านของแหล่งข่าวที่เป็นชาวไทยมุสลิมกับสื่อมวลชนทั้งในด้าน ภาษา การแต่งกาย ศาสนา ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ทำให้การทำงานของสื่อมวลชนนอกจากจะต้องใช้สติปัญญาที่ชาญฉลาดแล้ว หลักจิตวิทยาสัมพันธ์ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่สื่อมวลชนจำเป็นต้องใช้ในการเข้าถึงแหล่งข่าวเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ต้องการและนำมาเสนอต่อสาธารณชน

นอกจากความรู้ความสามารถในการแสวงหาข่าวสารแล้วสื่อมวลชน ยังถือว่ามีความเสียสละกล้าหาญในการเข้าถึงแหล่งข่าวและสถานที่จุดเกิดเหตุ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกท่ามกลางความเสี่ยงอันตรายในเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างสถานการณ์ความไม่สงบด้วยการลอบยิงเจ้าหน้าที่รัฐหรือประชาชนผู้บริสุทธิ์ สื่อมวลชนจะลงพื้นที่ไปยังจุดเกิดเหตุทันทีเพื่อหาข้อมูลและรายงานความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ และหลายครั้งที่กลุ่มผู้ก่อความไม่

สงบวางกับดักเจ้าหน้าที่ที่มาตรวจสอบยังจุดเกิดเหตุเพื่อหวังสังหาร เช่น ลอบวางระเบิดเวลาที่จุดชนวนด้วยโทรศัพท์ การดักซุ่มยิง การวางตะปูเรือใบ เป็นต้น จากเหตุการณ์ดังกล่าว สื่อมวลชนอาจได้รับอันตรายได้ แต่ความเสี่ยงในภัยอันตรายดังกล่าวไม่ได้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนให้ลดประสิทธิภาพลง แต่กลับเป็นแรงขับที่ท้าทายให้พัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง

โดยชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด เนื่องจากเห็นว่า สื่อโทรทัศน์สามารถมองเห็นภาพและเสียงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์กับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาข่าวสารจากสื่อมวลชนทั้งหมด และมีความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยประสบการณ์ของตนเองน่าจะใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อหนังสือพิมพ์ ชาวไทยมุสลิมเห็นว่า มีข้อได้เปรียบในพื้นที่นำเสนอ ทำให้สื่อหนังสือพิมพ์ไม่เพียงสามารถนำเสนอและรายงานความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น ยังสามารถนำเสนอบทสัมภาษณ์ บทวิเคราะห์ จากแหล่งข่าวผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องหลากหลายสาขาอาชีพ และสุดท้ายคือ สื่อวิทยุ แม้ว่าจะไม่ได้รับความสนใจเปิดรับข่าวสารมากนัก เนื่องจากสถานีวิทยุที่มีอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มิให้เปิดรับค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่เน้นความบันเทิงอย่างรายการเพลงหรือรายการตอบคำถามชิงรางวัลมากกว่ารายการที่ให้สาระความรู้ ดังนั้นการรายงานข่าวสารส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของข่าวสั้นต้นชั่วโมงที่แทรกอยู่ในรายการ ซึ่งมีพื้นที่ในการนำเสนอค่อนข้างจำกัดประกอบกับสื่อวิทยุไม่สามารถเห็นภาพของข่าวสารที่นำเสนอได้ ทำให้ไม่ค่อยได้รับความสนใจและความน่าเชื่อถือเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ และอีกสาเหตุสำคัญที่ชาวไทยมุสลิมไม่นิยมเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุ คือ ความบันเทิงประเภทร้องรำ ถือเป็นสิ่งชั่วๆ มอมเมาผิดหลักประเพณีปฏิบัติของศาสนา ทำให้ชาวไทยมุสลิมที่เคร่งครัดในศาสนาไม่นิยมเปิดรับรายการประเภทนี้

นอกจากเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนไทยแล้ว ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อาจยังสามารถเปิดรับข่าวสารจากสื่อเพื่อนบ้านอย่างประเทศมาเลเซีย ทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ เป็นต้น อย่างง่ายดาย และมีความคมชัดโดยไม่ต้องอาศัยงานรับสัญญาณหรืออุปกรณ์เสริมอื่นๆ แต่สื่อเพื่อนบ้านก็ไม่ได้รับความนิยมนอกจากชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มากนัก แม้จะมีความใกล้เคียงทางขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมและที่สำคัญคือ นับถือศาสนาอิสลามเหมือนกันก็ตาม เนื่องจากความแตกต่างของภาษาแม้ว่าจะมีใกล้เคียงบ้างแต่ก็ยังยากต่อการสื่อสาร โดยชาวมาเลเซียให้ภาษามาเลย์กลางเป็นภาษาพูด ส่วน

ชาวไทยมุสลิมใช้ภาษามลายู และชาวมาเลเซียใช้อักษรภาษาอังกฤษในการเขียน ในขณะที่ชาวไทยมุสลิมใช้อักษรอาหรับ หรือ ภาษายาวี ที่มีอยู่ในคัมภีร์อัล – กรูอานในการเขียน ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคในการเปิดรับสื่อเพื่อนบ้านอย่างประเทศมาเลเซีย ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงให้ความเชื่อถือและนิยมเปิดรับข่าวสารจากสื่อไทยมากกว่าสื่อเพื่อนบ้าน

2. ปัจจัยที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติดังกล่าวต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ

ปัจจัยด้านศาสนา

เพราะในทัศนะของอิสลาม มุสลิมที่ดีจะเป็นผู้ที่ยึดมั่นกับอัลอิสลามซึ่งเป็นวิถีการดำเนินชีวิต การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องคือวิถีที่วางอยู่บนพื้นฐานของศาสนา โดยศาสนาอิสลามเป็นรูปแบบพฤติกรรมในทุกย่างก้าวแห่งชีวิตนับตั้งแต่เกิดจนตาย ตื่นจนหลับ การดำเนินชีวิตหรือรูปแบบของพฤติกรรมตลอดจนสิ่งสร้างสรรค์ต่างๆ ที่นำมาจากพระคัมภีร์อัล – กรูอาน ที่ไม่ได้ถูกสร้างจากมนุษย์ หากแต่ถูกกำหนดจากพระผู้เป็นเจ้าซึ่งเป็นพระเจ้าองค์เดียวของชาวมุสลิมทั่วโลก โดยผ่านท่านศาสนทูต คือ นบีมุฮัมมัดคือลอสลอสอดุลลีย ฮิวะซัลลัม และมีคัมภีร์อัล – กรูอานเป็นธรรมนูญชีวิต ด้วยเหตุนี้ศาสนาอิสลามจึงสร้างเอกลักษณ์ของกลุ่มได้อย่างเหนียวแน่นและมั่นคง ชาวไทยมุสลิมทุกคนเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระผู้เป็นเจ้าอย่างศรัทธา และปฏิบัติตามศาสนบัญญัติเคร่งครัดทั้งกาย วาจา ใจ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ชาวไทยมุสลิมมีการรวมกลุ่มอย่างกระชับมั่น โดยมีศรัทธาและความเชื่อมั่นในศาสนาเป็นสายใยที่ยึดโยงมุสลิมทุกคนเข้าหากันและยากที่จะทำลายให้แตกสลาย

ศาสนาอิสลามจึงเป็นสายใยแห่งศรัทธาที่ยึดโยงชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าด้วยกัน ดังนั้นการแสดงทัศนคติที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในลักษณะดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการนับถือศาสนาอิสลามเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการให้ทัศนคติ สอดคล้องกับแนวคิดของ คายส์ (C.F. Keyes, 1982 : 12-13) ที่ว่า กลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันและช่วยเสริมสร้างเอกลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ และในขณะที่เดียวกันยังสามารถรื้ออารมณ์ความรู้สึกให้เกิดขึ้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาเดียวกัน

ศาสนาอิสลามเชื่อมโยงให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเชื่อศรัทธาเดียวกันอย่างเหนียวแน่นและมั่นคง เช่น

* ชาวไทยมุสลิมศรัทธาในคัมภีร์อัล – กรูอาน

ศาสนาอิสลามยอมรับคัมภีร์ต่างๆ ที่พระผู้เป็นเจ้าประทานมาโดยผ่านศาสนทูต ซึ่งคัมภีร์ที่ได้ประทานนี้มีทั้งสิ้น 104 เล่ม ที่สำคัญที่สุดคือ คัมภีร์อัล – กรูอาน เป็นคัมภีร์ที่องค์อัลลอห์ทรงประทานผ่านศาสนทูตบิรฮัมหมัดคือลลิลล์ฮุอะลัย ฮิวะซัลลัม ด้วยการคลอใจ ดังนั้น คัมภีร์อัล-กรูอานจึงเป็นธรรมนูญชีวิตที่ชี้ทางมนุษย์ให้ประพฤติปฏิบัติเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งเนื้อหาในคัมภีร์อัล – กรูอานประกอบไปด้วยเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม สังคมวิทยา การเมือง ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย และสุขศึกษา ด้วยภาษาที่มีความไพเราะที่เชื่อกันว่าแม้แต่กวีอาหรับชั้นสูงก็ไม่สามารถประพันธ์ได้ดีเท่า คัมภีร์อัล – กรูอานจึงเป็นคัมภีร์ที่สมบูรณ์ที่องค์อัลลอห์ทรงประทานให้มนุษย์เพื่อปิดฉากคัมภีร์ทั้งหลาย ดังนั้นชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงให้ความเคารพศรัทธาในคัมภีร์อัล – กรูอาน เช่น การวางคัมภีร์จะต้องวางไว้ในที่สูง สตรีที่มีระดู (ร่างกายไม่สะอาด) ไม่สามารถแตะต้องคัมภีร์ได้ หรือห้ามขีดเขียนข้อความใดๆ ในคัมภีร์ เป็นต้น

* ชาวไทยมุสลิมศรัทธาในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม

ชาวไทยมุสลิมทุกคนเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระผู้เป็นเจ้าอย่างศุขฤ และปฏิบัติตามศาสนบัญญัติอย่างเคร่งครัด นอกจากนั้นชาวไทยมุสลิมยังมีหน้าที่สืบทอดศาสนา และสำนักในวัฒนธรรม คือ รู้สึกว่าวัฒนธรรมของกลุ่มตนดีกว่าวัฒนธรรมของชนกลุ่มอื่น เพราะมีหลักคำสอนในศาสนาอิสลามมากมายที่กล่าวในลักษณะที่ว่า หนทางของพระผู้เป็นเจ้าเป็นหนทางที่ถูกต้องที่สุด หรือ หลักคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ถูกต้องที่สุด ดังนั้นหลักคำสอนของศาสนาอิสลามจึงสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มได้อย่างเหนียวแน่นและมั่นคงยากที่จะทำลายให้แตกสลายได้

การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหลักคำสอนบิดเบือนที่สื่อมวลชนนำเสนอ แม้ว่าจะเป็นเครื่องมือที่ผู้ก่อความไม่สงบใช้ในการปลุกระดมจริงก็ตามนั้น ส่งผลด้านลบต่อศาสนาอิสลาม เนื่องจากผู้ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง อาจตีความหลักคำสอนของศาสนาอิสลามผิดพลาดและอาจมองว่า ศาสนาอิสลามสอนให้คนนิยมใช้ความรุนแรงและการรบราฆ่าฟันเป็นสิ่งที่ถูกต้องหากกระทำในวิถีของพระผู้เป็นเจ้า เป็นต้น

* ชาวไทยมุสลิมศรัทธาต่อผู้นำศาสนา

อุศต๊ะหรือโต๊ะอิหม่าน คือ ครูหรือผู้สอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนตาดีกา โรงเรียนปอเนาะและมัธยมต่างๆ เสมือนผู้สืบทอดและถ่ายทอดหลักคำสอนของศาสนา วัฒนธรรมอิสลามไปยังผู้ที่มีความเชื่อและความศรัทธาในศาสนาอิสลามทั้งหลาย

สำหรับชาวไทยมุสลิมแล้วอุสตะหรือโต๊ะอิหม่านมีความพิเศษเหนือครู – อาจารย์ทั่วไปที่ได้รับการยกย่องและความเคารพในฐานะผู้ที่เสาะละอุทิศตน เพื่อเผยแพร่ศาสนาอิสลาม และเป็นแบบอย่างที่ถูกต้องแก่ชาวไทยมุสลิมในการประพฤติปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด ดังนั้นเมื่อมีการนำเสนอเนื้อหาและภาพข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับอุสตะ หรือ โต๊ะอิหม่าน เช่น การตรวจค้นบ้าน การจับกุม การสอบสวน อุสตะหรือโต๊ะอิหม่านที่เป็นผู้ต้องสงสัย สร้างความไม่พึงพอใจแก่ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่เป็นอย่างมาก แม้ว่าอุสตะหรือโต๊ะอิหม่านนั้นจะกระทำความผิดจริงก็ตาม แต่การนำเสนอเนื้อหาข่าวและภาพข่าวในลักษณะดังกล่าวกระทบต่อความรู้สึกของชาวไทยมุสลิมเสมือนคูหมิ่นเหยียดหยามต่อสิ่งที่ชาวไทยมุสลิมให้ความเคารพศรัทธา

การขอมจ่านน โดยคุณผู้ด้วยความเชื่อมั่นและศรัทธาในศาสนาอิสลามของชาวไทยมุสลิมนั้น ปราศจากการบังคับจากใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นการยอมรับนับถืออย่างแท้จริง ซึ่งความเชื่อมั่นและความศรัทธาร่วมกันของชาวมุสลิมที่ไม่ใช่เพียงชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น แต่หมายรวมถึงชาวมุสลิมทั่วทุกมุมโลกได้ยึดเหนี่ยวความรู้สึกนึกคิดให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้ศาสนาอิสลามแตกต่างจากศาสนาอื่น และสามารถดำรงความเป็นเอกภาพในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างมั่นคง

ปัจจัยด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

เพราะขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเรื่องของศาสนา การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ขัดกับหลักของศาสนา เป็นสิ่งที่กระทำไม่ได้เด็ดขาด แม้ว่าการปฏิบัติเหล่านั้นจะเป็นไปตามประเพณีนิยมของสังคมอื่น เพราะวัฒนธรรมอิสลามมีที่มาที่ไปแตกต่างจากวัฒนธรรมอื่นๆ คือ มาจากพระมหาคัมภีร์อัล – กรูอาน ที่เปรียบเสมือนธรรมนูญชีวิตของชาวมุสลิมมีลักษณะที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สังคมสิ่งแวดล้อม เจกเช่น วัฒนธรรมอื่นๆ จนมีผู้สรุปว่า วัฒนธรรมอิสลามเป็นวัฒนธรรมที่แข็งเสาวนีย์ จิตต์หมวด (อ้างถึงใน จรัญ มะมูลิ้มและคณะ, 2522 : 12)

จากการศึกษาพบว่า ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ชาวไทยมุสลิมยังคงรักษาและหวงแหนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นอย่างเหนียวแน่นทั้งในเรื่องของภาษามลายูท้องถิ่นที่ใช้ในการสื่อสาร แม้ว่าบางคนจะสามารถพูดภาษาไทยได้ แต่ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ยังคงชอบสื่อสารด้วยภาษามลายูท้องถิ่น เพราะสำนึกว่าภาษามลายูเป็นภาษาแม่ของตน รวมทั้งเอกลักษณ์ในการแต่งกายที่ชาวมุสลิมนิยมนุ่ง โสร่งและสวมหมวกสีขาว ส่วนหญิงมุสลิมจะสวมเสื้อผ้าที่ปกปิดร่างกายมิดชิด และการศึกษาที่เน้นส่งบุตรหลานศึกษาทาง

ธรรม (ศาสนาอิสลาม) ในโรงเรียนคาทอลิก หรือ โรงเรียนโปเนาะ เป็นต้น ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมดังกล่าวเป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แตกต่างจากชนกลุ่มอื่น ซึ่งสามารถแสดงความเป็นพวกพ้องเดียวกันไม่ว่าจะกระจายอยู่ถิ่นฐานใดก็ตาม

ความแตกต่างของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถอธิบายได้ดังนี้

* ความแตกต่างทางการศึกษา

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญมากกับองค์ความรู้และการแสวงหาความรู้ ศาสนาอิสลามไม่เพียงแต่จะสอนให้มนุษย์มีความรักในความรู้เท่านั้น แต่ยังเรียกร้องให้ทุกคนแสวงหาความรู้ เพราะความรู้เป็นพื้นฐานของการพัฒนามนุษย์ เป็นกุญแจของความสำเร็จทางวัฒนธรรมและอารยธรรม ความรู้เท่านั้นที่จะทำให้มนุษย์รู้จักตัวเอง รู้จักจักรวาล และรู้จักอภิบาลผู้ทรงสร้าง

การศึกษาของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ศึกษานั้น มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ คือ ชาวไทยมุสลิมในพื้นที่แห่งนี้นิยมส่งบุตรหลานของตนเองศึกษาทั้งวิชาทางโลกและวิชาการศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาทางศาสนา เพราะการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุสลิมทุกคน โดยมีสถาบันการศึกษาศาสนาเป็นจำนวนมากในพื้นที่แห่งนี้ เช่น มัสยิด โรงเรียนคาทอลิก โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนโปเนาะ เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนจบทางศาสนาจากสถาบันดังกล่าว จะเป็นผู้ที่รักสันโดษ ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย การใช้ชีวิตจะเน้นหนักในเรื่องศาสนา อีกทั้งได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และเป็นที่พักพิงของชุมชนในด้านศาสนา ดังนั้นเมื่อมีการกล่าวถึงหรือพาดพิงสถาบันศึกษาศาสนาอิสลามในทิศทางลบ เช่น เป็นแหล่งช่องสุ่ม เป็นแหล่งฝักอาวุธ และวางแผนปฏิบัติการของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ เป็นต้น แม้ว่าจะเป็นเพียงการสันนิษฐานเบื้องต้น แต่ก็ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความรู้สึกไม่พึงพอใจนักต่อก

ก ำ ร ัน ำ เ ส ัน อ

เนื้อหาและภาพข่าวของสื่อมวลชนในลักษณะดังกล่าว ที่มองว่า สื่อมวลชนเสมือนเลือกปฏิบัติในการนำเสนอข่าว คือ เลือกที่จะเขียน หรือไม่เขียน เลือกที่จะปกปิด หรือเปิดเผย เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

* ความแตกต่างทางการแต่งกาย

การแต่งกายของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นประเพณีการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซียและอินโดนีเซียสืบเนื่องมาจากทำเลที่ตั้งซึ่งมีการติดต่อค้าขายมาแต่อดีต

หลักการแต่งกายของชาวไทยมุสลิมให้ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม คือ การปกปิดอวัยวะบางส่วนของร่างกาย บริเวณที่ควรปกปิดสำหรับผู้ชายมุสลิม ได้แก่ อวัยวะตรงกลางลำตัว ตั้งแต่บั้นเอวไปจนถึงกลางน่อง ส่วนผู้หญิงมุสลิมจะต้องปกปิดทั่วร่างกาย เว้นแต่ใบหน้ากับมือเท่านั้นแสดงให้เห็นถึงการรักษาวลสงวนตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อ เป็นต้น

ความไม่รู้ไม่เข้าใจในศาสนาอิสลามและขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมอิสลามของสื่อมวลชนเป็นปัญหาสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวที่อาจพาดพิงหรือดูหมิ่นความเชื่อความศรัทธาหรือสิ่งที่ชาวไทยมุสลิมยึดถือปฏิบัติมาแต่อดีตตัวอย่างเช่น การแต่งกายที่มีคิซิดผู้หญิงชาวมุสลิมที่เป็นเอกลักษณ์ยึดถือปฏิบัติกันทั่วโลก ความเป็นคนนอกของสื่อมวลชนจึงอาจรู้สึกว่าเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่คุ้นเคยจึงหยาบคายมาเป็นประเด็นและนำเสนอ ซึ่งอาจเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยไม่มีเจตนาที่จะหลบหลู่ดูหมิ่นขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวในลักษณะดังกล่าวในสื่อหลายครั้งๆ ตอกย้ำภาพลักษณ์ของชาวไทยมุสลิมในมุมมองของคนทั่วไปว่า ชาวไทยมุสลิมน่ากลัว ลึกลับ และล้าหลังขาดการพัฒนาและการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงยุคสมัย เฉกเช่นชนกลุ่มอื่น

* ความแตกต่างทางภาษา

ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ติดต่อสื่อสารด้วยภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาหลัก และภาษาไทยที่เป็นภาษากลางในการสื่อสารของประเทศไม่เป็นที่นิยมใช้และส่วนใหญ่สื่อสารด้วยภาษาไทยไม่ได้ เนื่องจากชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซียที่มีการนับถือศาสนาอิสลามเป็นศาสนาหลักเฉกเช่นชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งประชาชนทั้ง 2 ประเทศมีการติดต่อค้าขายไปมาหาสู่กันมาแต่อดีต ซึ่งต้องใช้ภาษามลายูในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นการชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน ทำให้การติดต่อกับหน่วยงานทางราชการต่าง ๆ จึงมีปัญหาในการสื่อสารด้านความไม่นิยมพูดภาษา เพราะความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งความเชื่อที่ว่า คนที่เป็นชาวมุสลิมจะต้องพูดภาษามลายู ความเข้าใจทางด้านภาษานับว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคม การที่ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่นิยมพูดภาษาไทย ทำให้เกิดปัญหาทางด้านต่างๆ มากมาย เช่น ข้าราชการไม่เข้าใจความต้องการของชาวบ้าน และชาวบ้านไม่เข้าใจความต้องการของทางราชการ เมื่อภาษาเพื่อ

การสื่อสาร ไม่มีความเข้าใจซึ่งกันและกันจึงเกิดความเข้าใจผิดกันง่าย การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐทั้งการพูดและการเขียนไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับของ ท ก ร ก ร ช ก ร ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ เป็นต้น จนเกิดช่องว่างระหว่างข้าราชการกับประชาชน เกิดการแบ่งพวกเป็นไทยพุทธกับไทยมุสลิม ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพในชาติ ซึ่งทำให้ง่ายต่อการปลุกปั่นของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

ความไม่เข้าใจทางด้านภาษาของสื่อมวลชนเป็นอุปสรรคสำคัญในการแสวงหาข่าวสาร โดยเฉพาะการเข้าถึงแหล่งข่าวที่ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่นำเสนอมีลักษณะผิวเผินไม่สามารถเจาะลึกภูมิหลังของเหตุการณ์นั้น ได้อย่างรอบด้านและชัดเจน หรือข้อมูลที่ได้รับมีลักษณะบิดเบือนหรือเกินจริง ไม่ครบถ้วน ซึ่งอุปสรรคดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเนื้อหาและภาพที่สื่อมวลชนนำเสนอที่อาจไม่ถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามข้อเท็จจริงที่ควรเป็น และอาจสวนทางกับข้อเท็จจริงที่ชาวไทยมุสลิมเจ้าของพื้นที่ได้รับรู้ความเป็นไปในเหตุการณ์นั้น ก่อให้เกิดการเข้าใจผิดจนเกิดการกระทบกระทั่งกันระหว่างชาวไทยมุสลิมและสื่อมวลชนได้

จะเห็นได้ว่าในหลายเหตุการณ์ที่มีการจับกุมผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ต้องสงสัยไม่สามารถให้การกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารได้ เนื่องจากไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ จึงต้องให้การผ่านล่าม ส่วนสื่อมวลชนก็จะได้รับข้อมูลจากการสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่ผ่านการกลั่นกรองมาแล้ว

* ความสำนึกทางประวัติศาสตร์

ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสำนึกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของตนค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนเกี่ยวกับอารยธรรมหรือความยิ่งใหญ่ของปัตตานี ซึ่งในอดีตปัตตานีมีกษัตริย์ปกครองตั้งแต่แรกเริ่ม ปฐมกษัตริย์ของปัตตานีทรงพระนามว่า พญาตนกูอันตารา พระองค์ทรงสร้างเมืองปัตตานีขึ้นเมื่อประมาณก่อนปี พ.ศ. 2104 ตามตำนานเมืองปัตตานียอมรับนับถือศาสนาอิสลามในสมัยของกษัตริย์องค์นี้

เมื่อปัตตานีเจริญรุ่งเรืองมากในสมัยอยุธยา มีชาวตะวันตกเข้ามาติดต่อค้าขายหลายชาติ จะเห็นได้ว่าเมืองปัตตานีในประวัติศาสตร์นั้นยิ่งใหญ่เพียงใด และยิ่งสำคัญก็คือ เจ้าเมืองปัตตานีเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมาโดยตลอด ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวนไม่น้อยเข้าใจว่า เมืองปัตตานีเป็นของชาวมลายูมาก่อน ไทยได้ยึดครองภายหลัง แล้วทำการปกครองด้วยการกดขี่ข่มเหง ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดจากการโฆษณาชวนเชื่อของขบวนการแบ่งแยกดินแดน

ความแตกต่างทางด้านศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธอย่างสิ้นเชิง ทำให้ไม่ต้องสงสัยเลยว่าทำไมจึงมีการขัดแย้งอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการสร้างเอกภาพของชาติ (สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2526 : 29) เพราะความแตกต่างดังกล่าวเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยอย่างยิ่งต่อความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิม การที่สังคมมุสลิมมีลักษณะเช่นนี้จึงก่อให้เกิดความเข้าใจผิดแก่คนที่นับถือศาสนาอื่นได้ง่าย เพราะในสายตาของคนในสังคมที่นับถือศาสนาอื่น มักมองว่าชาวไทยมุสลิมขาดการปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก จึงมักถูกโดดเดี่ยวเสมือนสังคมปิด

เห็นได้ว่าศาสนาอิสลามเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิต ความเชื่อ ความศรัทธา สังคม และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมให้มีความแตกต่างจากชนศาสนาอื่นจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มอย่างเหนียวแน่นและมั่นคงเชื่อมโยงชาวไทยมุสลิมทุกคนเข้าหากัน ซึ่งความเชื่อความศรัทธาในศาสนาอิสลามนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดทัศนะของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

3. ทศนะของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเด็นข่าวสารใดเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอ มีดังนี้

3.1 เนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวที่เปิดโอกาสให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้แสดงความคิดเห็นต่อการก่อความไม่สงบ และ แนวคิดแบ่งแยกดินแดน เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบว่าชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของผู้ก่อความไม่สงบสงบ รวมทั้งไม่เห็นด้วยกับแนวคิดแบ่งแยกดินแดน โดยชาวไทยมุสลิมมีความคาดหวังให้สื่อมวลชนเป็นสื่อกลางและเป็นช่องทางในการนำเสนอความคิดเห็นดังกล่าว เพื่อลดภาพความรุนแรงและเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของชาวไทยมุสลิมในสายตาคนทั่วไป

3.2 เนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่รวมถึงทัศนะของชาวไทยมุสลิมที่ไม่สามารถพูดและเขียนภาษาไทยได้ ทำให้ข่าวสารความเคลื่อนไหวจากสังคมภายนอก รวมทั้งความรู้และการช่วยเหลือต่างๆ จากภาครัฐและเอกชนไม่สามารถเข้าถึงหรือไม่ตรงตามความต้องการ เนื่องจากข้อจำกัดทางการสื่อสาร ทำให้สื่อมวลชนอาจจะเลยหรือมองข้ามที่จะนำเสนอเนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวเกี่ยวกับชาวไทยมุสลิมกลุ่มนี้ ทั้งที่ประชาชนส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามและใช้ภาษามลายูเป็นหลัก

3.3 เนื้อหาข่าวและภาพข่าวที่มีความต่อเนื่องของเหตุการณ์ เนื่องจากชาวไทยมุสลิมเห็นว่า สื่อมวลชนไม่ให้ความสำคัญในการติดตามความคืบหน้าข่าวสารที่ผ่านมาแล้ว เหตุการณ์หรือคดีเก่าที่ค้างรอการสืบสวนก็จะถูกทิ้งไปเมื่อมีเหตุการณ์ใหม่หรือคดีใหม่เข้ามาแทนที่

ทำให้ผู้ที่ติดตามข่าวสารหรือผู้ที่ได้รับความเดือนร้อนในเหตุการณ์ไม่สามารถรับทราบความเป็นไปหรือบทสรุปของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ซึ่งความต้องการให้สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาข่าวและภาพข่าวของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังกล่าว สอดคล้องกับปัจจัยการจัดวาระของแนวคิด Agenda Setting (1981) ที่กล่าวว่า การจัดวาระนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสื่อมวลชนฝ่ายเดียวแต่ขึ้นอยู่กับผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะภูมิหลังและความใกล้ชิดของผู้รับสาร ความเข้าใจต่อข่าวประเภทนั้น ดังนั้นผู้รับสารอาจเปลี่ยนมาเป็นผู้กำหนดวาระก็ได้

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ข้อจำกัดด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง คือ ชาวไทยมุสลิมผู้ที่สูญเสียญาติพี่น้องหรือทรัพย์สินจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3 คน และชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมคือ ชาวไทยมุสลิมที่ไม่ได้สูญเสียญาติพี่น้องหรือทรัพย์สินในเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ เช่น ความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ เป็นต้น จำนวน 18 คน จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มมีจำนวนแตกต่างกันมาก อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับราชการและอาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา ทำให้ข้อมูลที่ได้รับขาดความสมดุล จึงไม่สามารถใช้อ้างอิงแทนประชากรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

2. ข้อจำกัดด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีระยะเวลาลงพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส เพื่อเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างเพียง 10 วัน ความเร่งรีบในการเก็บข้อมูลอาจทำให้ขาดความละเอียดรอบคอบในการสัมภาษณ์จึงอาจทำให้พลาดเนื้อหาที่น่าจะเป็นประโยชน์แก่การวิจัยในครั้งต่อไป

3. ข้อจำกัดด้านความเสี่ยงอันตราย

ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเป็นช่วงที่เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตึงเครียด มีการฆ่า ลอบวางระเบิด และเผาสถานที่ราชการแบบรายวันสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนทั้งประเทศโดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก เหตุการณ์

ความรุนแรงดังกล่าว ส่งผลต่อการทำงานของผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องของการเดินทาง และการสร้างความไว้วางใจของกลุ่มตัวอย่าง เพราะพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่จะเป็นสวนยาง บางแห่งรถเข้าไม่ถึง ต้องอาศัยการเดินทางเท้า และหลายครั้งที่ผู้วิจัยเดินทางไปถึงก็ได้รับการปฏิเสธที่จะให้ข้อมูล ทั้งที่ก่อนหน้านี้ได้มีการติดต่อและมีการตอบรับเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยก็ทราบได้ถึงเหตุผลของการปฏิเสธหรือการไม่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์นั้นเกิดจากความหวาดกลัวและไม่ไว้วางใจคนแปลกหน้า

4. ข้อจำกัดของผู้วิจัย

แม้ว่าผู้วิจัยจะเป็นคนในพื้นที่และนับถือศาสนาอิสลามเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านภาษาที่ผู้วิจัยไม่สามารถสื่อสารภาษามลายูได้อย่างคล่องแคล่ว จึงต้องพึ่งพาการสัมภาษณ์ผ่านล่าม ซึ่งต้องใช้เวลาในการแปลค่อนข้างนาน ทำให้การสัมภาษณ์ขาดความต่อเนื่อง

5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

บทสรุปของการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านสื่อสารมวลชนให้แก่สื่อมวลชนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าว เหตุการณ์การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และชาวไทยมุสลิม ที่ปัจจุบันจะเห็นว่ามีสื่อต่างๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ มักจะมีคำบรรยายเนื้อหาข่าวและภาพข่าวที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามทั้งในด้านบุคคลและหลักคำสอนของศาสนามีความคลาดเคลื่อนอยู่เนือง รวมทั้งภาพข่าวที่นำเสนอล้วนเน้นการกระทำที่รุนแรง เข้ายึด ของผู้ก่อความไม่สงบที่เป็นเพียงกลุ่มเล็กๆ ที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งการเน้นย้ำเนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวในลักษณะดังกล่าวได้สร้างความเข้าใจผิดให้แก่ผู้รับสื่อที่มีต่อผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือ ชาวไทยมุสลิมโดยรวม อีกทั้งยังสร้างความสะเทือนใจไม่สบายใจให้แก่ชาวมุสลิม ซึ่งไม่เป็นผลดีใดๆ ในการสร้างความรักความสามัคคีขึ้นในชาติ

การนำเสนอข่าวสารที่คลาดเคลื่อนของสื่อมวลชน อาจกระทบหรือพาดพิงความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ทั้งนี้อาจจะมาจากเหตุปัจจัยหลายด้านด้วยกัน เช่น ปัจจัยด้านองค์กรสื่อสารมวลชน

1. ปัจจัยด้านองค์กรสื่อสารมวลชน

ปัจจุบันการแข่งขันเพื่อช่วงชิงความเป็นหนึ่งด้านข่าวสารขององค์กรสื่อต่างๆ ยังคงดูแตกต่างฝ่ายต่างคิดกลยุทธ์ในการเสาะแสวงหาและประเด็นต่างๆ ที่แตกต่างจากสื่อคู่แข่งอื่นๆรวมทั้งการทุ่มลงทุนในการพัฒนาบุคลากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อการนำเสนอข่าวสารที่

รวดเร็วจะเลิก ชัดเจน ตรงตามความต้องการของผู้รับสาร ซึ่งหากได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้รับสารนั้นหมายถึงรายได้อันมหาศาลที่จะเข้ามาหล่อเลี้ยงองค์กรให้เติบโตต่อไป

เมื่อข่าวกลายเป็นสินค้าเพื่อการแสวงหาผลกำไรมากกว่าการแสวงหาความเป็นจริงหรือมีจุดยืนเพื่อผลประโยชน์และความสุขของมนุษยชาติเฉกเช่นกับอุดมการณ์ในอดีต (วิทยา ว่องกุล, 2541 : 7-8) ทำให้ปัจจัยหลักในการคัดเลือกเนื้อหาข่าวและภาพข่าวในการเผยแพร่จึงเน้นเพียงว่า ประเด็นนั้นมีความน่าสนใจหรือเร้าอารมณ์ผู้รับสารหรือไม่ ซึ่งเนื้อหาและลักษณะนี้ จะมีลักษณะเร้าอารมณ์ต่อความรู้สึก เช่น การตาย การบาดเจ็บ การสูญเสีย ความเสียหาย เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในข่าวทั้งในแง่ดีและไม่ดีได้ เช่น ในการศึกษาครั้งนี้ที่ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ต้องการให้สื่อมวลชนเลือกนำเสนอเนื้อหาข่าวหรือภาพข่าวความรุนแรงของเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว เพราะยิ่งย้ำความรู้สึกหวาดกลัว ทำให้ต่ออยู่อย่างหวาดระแวง อีกทั้งเนื้อหาข่าวและภาพข่าวในลักษณะดังกล่าวทำให้คนทั่วไปมีทัศนคติที่ไม่ดีกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าเป็นดินแดนอันตราย โดยเฉพาะอาจเกิดอคติกับชาวไทยมุสลิมได้ว่าเป็นต้นเหตุของปัญหาความรุนแรงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ดังนั้นองค์กรสื่อสารมวลชนควรตระหนักหรือระมัดระวังในการตรวจสอบเนื้อหาข่าวหรือภาพข่าว และการดำเนินงานของบุคลากรให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสื่อที่ควรจะเป็น คือ การทำหน้าที่เชื่อมโยงผู้รับสารและโลกแห่งความเป็นจริงโดยผสานความแตกต่างของผู้รับสารกลุ่มต่างๆ เข้าด้วยกัน (พัชนี เสงี่ยมรักษา และคณะ, 2538 : 165 – 166) เช่น การปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินงานของศูนย์ข่าวภูมิภาคให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานเป็นเอกเทศ คือ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น โดยไม่ต้องผ่านการเห็นชอบหรือกลั่นกรองเนื้อหาและประเด็นต่างๆ จากองค์กรสื่อมวลชนส่วนกลาง ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้า และบางเนื้อหาบางประเด็นที่สำคัญอาจไม่ได้รับการพิจารณาการองค์กรสื่อมวลชนส่วนกลาง เนื่องจากไม่ได้คลุกคลีอยู่กับพื้นที่เฉกเช่นสื่อมวลชนท้องถิ่น ซึ่งการเปิดโอกาสให้ศูนย์ข่าวภูมิภาค และสื่อมวลชนท้องถิ่นได้ดำเนินงานอย่างเต็มที่ โดยเป็นผู้คัดเลือก สร้างสรรค์ และนำเสนอข่าวสารที่เกิดขึ้นในพื้นที่ด้วยตนเอง จะทำให้ได้ข้อมูลข่าวสารเชิงลึกที่มีความใกล้ชิดกับเหตุการณ์ เนื่องจากความเป็นคนพื้นที่ที่มีความคุ้นเคยกับเหตุการณ์และบุคคลในเหตุการณ์ จึงสามารถถ่ายทอดรายละเอียดถึงที่มาที่ไปและภูมิหลังของเหตุการณ์ได้ดีกว่าคนนอก อีกทั้งสื่อมวลชนท้องถิ่นจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่อย่างดี จึงได้รับความไว้วางใจจากแหล่งข่าวที่เป็นคนท้องถิ่น ซึ่งช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสารและการทำงานที่อาจพาดพิงหรือกระทบกระทั่งกันได้

2. ปัจจัยด้านสื่อมวลชน

กรณีของสื่อมวลชนแขนงต่างๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ที่ต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้สื่อมวลชนมีจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่ บุคคล ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของพื้นที่นั้นๆ ที่อาจมีความแตกต่างจากสื่อมวลชน เพื่อสร้างความคุ้นเคยและไว้วางใจจากคนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น

* ภาษา ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ชาวไทยมุสลิมไม่นิยมพูดภาษาไทย แต่จะใช้ภาษามลายูในการติดต่อสื่อสาร ทำให้การเข้าถึงแหล่งข่าวที่เป็นชาวไทยมุสลิมทำได้ค่อนข้างยากลำบาก ดังนั้นหากสื่อมวลชนไม่สามารถพูดภาษามลายูได้ก็ควรหาลำที่เป็นคนพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่แหล่งข่าวไม่สามารถพูดออกมาเป็นภาษาไทยได้ เพราะถ้าใช้ข้อมูลจากแหล่งข่าวที่สามารถพูดภาษาไทยได้ ก็จะเป็นข้อเท็จจริงส่วนน้อยเท่านั้น เพราะชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ที่นี่พูดภาษามลายู ถ้าต้องการข้อมูลจากเจ้าของพื้นที่จริงก็ต้องถามด้วยภาษาที่คนพื้นที่ใช้กัน

* การแต่งกาย ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเคร่งครัดในศาสนาทั้งกาย วาจา และใจ โดยสามารถเห็นได้จากภายนอกคือ การแต่งกายที่มิดชิดทั้งชายและหญิงมุสลิม ดังนั้นการลงพื้นที่ของสื่อมวลชนเพื่อไม่สร้างความแตกต่างจนกลายเป็นคนแปลกหน้า คือ การแต่งกายที่เคารพในสถานที่ หรือ บุคคล เช่น สื่อมวลชนทั้งชายและหญิงไม่ควรนุ่งกางเกงขาสั้นทำงาน หรือ สื่อมวลชนหญิงไม่ควรแต่งกายด้วยชุดรัดรูป แขนกุด กระโปรงสั้น เป็นต้น

* อาหารการกิน ชาวไทยมุสลิมไม่กินเนื้อสุกร ไม่แตะต้องสุรา ไม่ดื่มสุรา ไม่เล่นการพนัน ไม่เที่ยวสถานบันเทิงหรือแหล่งอบายมุขต่างๆ ดังนั้นสื่อมวลชนที่ลงพื้นที่นี้ไม่ควรกระทำสิ่งใดๆ ที่ขัดหลักประเพณีปฏิบัติของชาวไทยมุสลิม เพราะหากสื่อมวลชนประพฤติกหรือปฏิบัติสิ่งใดๆ ที่ขัดกับความเชื่อความศรัทธาของชาวไทยมุสลิมแล้วถือว่าเป็นการลบหลู่คูหมันศาสนาอิสลาม แต่ถ้าหากมีความจำเป็นต้องปฏิบัติก็ควรปกปิดให้มิดชิด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านสื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อวิทยุ แม้ว่าภาพรวมของข้อมูลที่ได้รับจะสามารถตอบคำถามนำวิจัยได้ แต่ผู้วิจัยเชื่อว่า หากมีการขยายการศึกษาให้ครอบคลุมไปถึงช่องทางการเปิดรับข่าวสารไปยังสื่อประเภทอื่นๆ เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต ที่ปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเนื่องจากมีความรวดเร็วในสื่อสารที่สามารถโต้ตอบได้ทันทีทั่วทุกมุมโลกเพียงมีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งสื่ออินเทอร์เน็ตอาจมีผลต่อการแสดงทัศนคติของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ก็ได้

เพราะสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อ 2 ทาง ที่สามารถโต้ตอบพูดคุยได้ทันที เช่น ชาวไทยมุสลิมสามารถพิมพ์โต้ตอบแก้ไขข้อความที่ไม่ถูกต้องได้ทันที หรือ อาจตั้งกระทู้แสดงออกความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น หรือ เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน โดยสื่ออินเทอร์เน็ตจะเปลี่ยนเสมือนช่องทางในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ รวมถึงการระบายความรู้สึกต่างๆ เกี่ยวกับประเด็นข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยมุสลิม ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้ อาจช่วยลดความตึงเครียด อคติ และความไม่พึงพอใจที่สั่งสมอยู่ในใจของชาวไทยมุสลิมลงได้

นอกจากนั้นสื่อบุคคลก็เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่ง ที่มองข้ามไม่ได้ในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป เนื่องจากเป็นสื่อที่ทรงพลังและมีความใกล้ชิดกับชาวไทยมุสลิมมากที่สุด ซึ่งสามารถโน้มน้าว ชักจูง ให้คล้อยตามได้อย่างง่ายดายโดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ประชากรส่วนใหญ่ยังด้อยการศึกษา และภาษาไทยไม่ใช่ภาษาหลักในการสื่อสาร

2. ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงตึงเครียด มีการฆ่า ลอบวางระเบิด และเผาทำลายสถานที่ราชการแบบรายวัน สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนทั่วประเทศโดยเฉพาะคนในพื้นที่เป็นอย่างมาก

จากสถานการณ์ที่ยังคงตึงเครียดดังกล่าว เป็นอุปสรรคสำคัญที่จำกัดการกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้มีครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และมีหลากหลายในสาขาอาชีพ เนื่องจากต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก ทำให้ข้อมูลที่ได้รับเป็นทัศนะของชาวไทยมุสลิมเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ไม่สามารถแทนประชากรที่เป็นชาวมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งหมดได้ ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้มีความกว้างขวาง โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ในที่ห่างไกลความเจริญ ไม่รู้หนังสือ พูดภาษาไทยไม่ได้ มีฐานะยากจน ซึ่งชาวไทยมุสลิมกลุ่มนี้มีมากกว่าชาวไทยมุสลิมกลุ่มอื่นๆ และพวกเขามักถูกละเลยจากภาครัฐในการให้ความช่วยเหลือหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ทัดเทียมพื้นที่อื่นๆ

DRU

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- เศรษฐีค อะห์มัด. (2541). **อิสลาม ความหมายและคำสอน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อิสลาม อะศาดมี
- จรัญ มะมูลิ้ม. และคณะ. (2541). **ชาวไทยมุสลิมและการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม : การศึกษาภาคใต้ตอนล่าง**. ม.ป.ท.
- จรัญ มะมูลิ้ม, กิติมา อมรทัต, และพรพิมล ศรีโชติ. (2539). **ไทยกับมุสลิม : ศึกษาเฉพาะชาวไทยมุสลิม**.
- จาระไน แกลดโกศล. (2529). **ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล**. ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร. หน่วย 10. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2539). “ชาติพันธุ์และความขัดแย้ง: มรดกอันตราย ณ จุดเปลี่ยนศตวรรษ.” ใน วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์. (บรรณาธิการ). **สังคมวัฒนธรรมกับสุขภาพ**. หน้า 37.
- ธีรยุทธ ลาตีฟี. (2542). **การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย**. ม.ป.ท.
- พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา. (2532). กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- พรพิมล นาคนาวา. (2544). **สื่อมวลชนกับสันติภาพ**. โลกของสื่อ อันดับที่ 4.
- พัชนี เขยจรรยา และคณะ (2538). **แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์**. ม.ป.ท.
- ยุพา สุภากุล. (2540). **การสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- วิทยา ว่องกุล. (2541). **วิกฤติสื่อมวลชน**. กรุงเทพฯ : โครงการวิทยุธรรมศาสตร์.
- วินัย คุรธรรมพัฒน์. (2523). **ทัศนคติของคนไทยในสี่จังหวัดชายแดนใต้ที่มีต่อสหประชาชาติมาเลเซีย**. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภา อุดมฉันท. (2541). **จักรวรรดินิยมทางวัฒนธรรม : หลากมุมมองของการสื่อสารระหว่างประเทศ**. โลกของสื่อ อันดับที่ 2.
- สุพัตรา สุภาพ. (2540). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรินทร์ พิศสุวรรณ. (2526). **ด้วยจิตสำนึก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทางนำ.
- เสาวนีย์ จิตต์ห่มวด. (2522). **วัฒนธรรมอิสลาม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล. หน้า 12.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2538). **ปัญหาการเมืองส่วนภูมิภาคและชนกลุ่มน้อยเล่ม 2**.

อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2546). สื่อสันนิบาต. กรุงเทพฯ : นาครมิมิเดีย.

อารง สุทธาสาสน์ (2540). ปัญหาความขัดแย้งในสี่จังหวัดชายแดนใต้. ม.ป.ท.

อารง สุทธาสาสน์. (2524). ปัญหาความขัดแย้งในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ :
พิทักษ์ประชา.

อิมรอน นะบูลิน (2524). ศาสนาอิสลามเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บทความ

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2522). “กลุ่มชาติพันธุ์มุสลิมในธนบุรี.” วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. หน้า 26.

กรม
พาณิชย์
และ
อุตสาหกรรม

ภาคผนวก

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 3 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่า	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับเนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอ				
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม (จำนวน 18 คน)	เนื้อหาข่าวที่แสดงความด้อยค่า	เนื้อหาเกินกว่าเหตุการณ์จริง	เนื้อหาแบบเหมารวม	เนื้อหาที่เน้นความรุนแรง	เนื้อหาที่พาดพิงหรือดูหมิ่นศาสนาอิสลาม

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง (จำนวน 3 คน)	ภาพข่าวที่เป็นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความต้อยต่ำ

ชื่อ	ทัศนะของชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับภาพข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ	
ชาวไทยมุสลิมผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม	ภาพข่าวที่เป็นความรุนแรง	ภาพข่าวที่เน้นความด้อยต่ำ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาววณัสนันท์ มะยูนุ
วันเดือนปีเกิด	5 ตุลาคม 2521
การศึกษา	นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสารสนเทศ) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้กำกับเวที ฝ่ายผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี

DPU